

**ALMANCA'NIN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİ ÇERÇEVESİNDE DİLBİLGİSİ İLE
SÖZCÜK BİLGİSİNİ ÇOKTAN SEÇMELİ TEST
TİPİ MADDELERLE ÖLÇME**

Ayfer ÇOLAK TURHAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Eskişehir-1998

ABSTRACT

The aim of foreign language teaching has been to achieve the skills and behaviours-such as speaking, reading, writing and listening-which are directed towards perceiving and using the given language.

Through the process of language teaching, some measuring instruments are used to assess whether the acquired behaviours have been achieved or not.

Measuring student success through the reliable instruments is very important to increase the standard of education to a higher point.

Since education is a process of developing desirable behaviours in the individuals through their own experienced (Ertürk, 1986:2) the schools are the institutions which make and develop such behaviours through a plan tests used for education makes the assessment of the data which will be used in taking decisions related with students. As the reliability of the data increases the correctness of the decisions increases as well.

Test are prepared by specialists, but they may sometimes be prepared individually as well. It is believed that the tests which are the instruments of evolution should be rethought and improved by means of validity, reliability, practicality so that the results of the tests could be used for the educational decisions those safely.

The findings of this study have shown that it is reliable to measure vocabulary and grammar skills through multiple-choice test items. It is also observed that the following factors effect the result of the test: the validity of the test, the period of the test and whether it is the second or the third foreign language-which is being learned, education and the reasons for learning that language.

Language teachers should employ a pre-test to assess the test which they have prepared. In this way they can increase the validity of their tests and top taking wrong decisions.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

İmza

- Üye (Tez Danışmanı) : Yrd.Doç.Dr.Ali GÜLTEKİN
Üye : Yrd.Doç.Dr.Yüksel KOCADORU
Üye : Yrd.Doç.Dr.Umut GÜRBÜZ

Ayfer ÇOLAK TURHAN'ın "Almanca'nın Yabancı Dil Olarak Öğretimi Çerçevesinde Dilbilgisi İle Sözcük Bilgisini Çoktan Seçmeli Test Tipi Maddelerle Ölçme" başlıklı tezi **19 Kasım 1998** tarihinde, yukarıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Enver OZKALP
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Almanca'nın yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili bir çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada yabancı dil öğretmenlerinin sorunlarından biri olan, öğrenilenleri değerlendirme konusunu kapsamaktadır. Yabancı dil öğretimi, okuma, yazma, konuşma ve işitme gibi dil becerilerinin kazandırıldığı bir eğitim sürecidir. Birbirlerini tamamlayarak bir bütün oluşturan bu becerilerin birbirlerinden ayrı olarak değil de, bir bütünlük içinde ve doğal dil kullanımının gerektirdiği biçimde öğretilmesi ve öğretilenlerin güvenilir araçlarla ölçülmesi gerekmektedir.

Araştırma, Almanca öğretmenlerinin, öğrencilerin başarı düzeylerini güvenilir araçlarla ölçmeye yönelik, bilgi ve becerilerini geliştirebilmesi düşüncesiyle yapılmıştır.

Araştırma başlıca dört bölümden oluşmuştur. Giriş bölümünde araştırma sorununun seçiminde temel oluşturan kavramları ve bunlara ilişkin çeşitli kuram ve yaklaşımlar özetlenmeye çalışılmıştır. Yöntem bölümünde, araştırmanın gerçekleştirilmesinde izlenen yöntem açıklanmıştır. Bulgular ve yorumlar bölümünde ise, uygulanan testin güvenilirliği ve bir takım etkenlerin test sonucu üzerindeki etkilerine ilişkin bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir. Son bölümde ise araştırma ile sağlanan sonuçlar açıklanmış, Almanca öğretiminde öğrencilerin sözcük bilgisi ile dilbilgisi becerilerini çoktan seçmeli maddelerle ölçme konusuna bir katkı sağlayabilecek bazı öneriler sunulmuştur.

Bu araştırma birçok kişinin yardım ve desteği ile oluşturulmuştur. Tezin ortaya konmasında görüş ve önerilerini esirgemeyen danışman hocam Sayın Yrd.Doç.Dr. Ali Gültekin'e, konu seçiminde beni yönlendiren Sayın Doç.Dr. Mustafa Çakır'a, tezin düzeltmelerinde yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç.Dr. Coşkun Bayrak'a, istatistiksel çalışmalarda katkısı olan Sayın Arş.Gör.Erol Karaca'ya, tezimin yazımında bana yardımlarını esirgemeyen Sayın Filiz Duttibi'ne ve maddi ve manevi destekle her zaman yanımda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
DEĞERLENDİRME KURULU VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI ..	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZGEÇMİŞ	vi
TABLolar LİSTESİ	x
BÖLÜM 1	
GİRİŞ	1
1.1. Problem	3
•1.1.1. Dil Öğretimi	5
1.2. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Testler	6
1.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	6
1.2.2. Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	8
1.2.3. Dil Testleri	9
1.2.4. Test Türleri	11
1.2.5. Testlerin Faydaları	13
1.2.6. Testlerin Özellikleri	14
1.2.7. Test veya Kısa Test	15
1.2.8. Testlerin Hazırlanması	16
1.2.8.1. Testin Düzenlenmesi	18
1.2.8.2. Cevap Kağıdı ve Cevap Anahtarı	19
1.2.8.3. Testlerin Uygulanması	20
1.2.9. Dil Laboratuvarında Test	21
1.2.9.1. Dil Laboratuvarında Uygulanan Testlerin Olumlu Yönleri	21
1.2.9.2. Dil Laboratuvarında Uygulanan Testlerin Olumsuz Yönleri	21
1.2.10. Test Sonucunda Alınan Puanların Notlara Çevrilmesi	22
1.3. Eğitimde Ölçülen Davranışlar	23

1.3.1.	Bilişsel Alandaki Eğitim Davranışlarının Aşamalı Sınıflaması	25
1.4.	Yabancı Dil Öğretiminde İşitme Becerilerini Ölçme	32
1.4.1.	İşitme-Anlama ve Konuşma Becerilerini Biarada Ölçme	38
1.4.2.	İşitme-Anlama ve Yazma Becerilerini Biarada Ölçme	38
1.5.	Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerilerini Ölçme	40
1.5.1.	İşitme Becerisi ile Konuşma Becerilerini Biarada Ölçme	44
1.5.2.	Okuma ve Konuşma Becerilerini Biarada Ölçme	46
1.6.	Yabancı Dil Öğretiminde Okuma Anlama Becerilerini Ölçme ...	47
1.6.1.	Okuma-Anlama ve Yazma Becerilerini Biarada Ölçme	52
1.6.2.	Okuma-Anlama ve Konuşma Becerilerini Biarada Ölçme	53
1.7.	Yabancı Dil Öğretiminde Yazma Becerilerini Ölçme	55
1.7.1.	Yazma Becerisi ile Okuduğunu Anlama Becerilerini Biarada Ölçme	60
1.7.2.	Yazma Becerisi ile İşittiğini Anlama Becerilerini Biarada Ölçme	61
1.8.	Yabancı Dil Öğretiminde Amaç Dilde Kültür ve Edebiyat Bilgisini Ölçme	62
1.9.	Yabancı Dil Öğretiminde Çeviri Becerisini Ölçme	66
1.10.	Araştırmanın Amacı	70
1.11.	Araştırmanın Önemi	70
1.12.	Sayıtlar	71
1.13.	Sınırlılıklar	71
1.14.	Tanımlar	71
BÖLÜM 2		
YÖNTEM		
2.1.	Araştırmanın Modeli	73
2.2.	Evren ve Örneklem	73
2.3.	Veriler ve Toplanması	75
2.4.	Aracın Uygulanması	76
2.5.	Verilerin İşlenmesi	76

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM	78
3.1. Öğrencilerin Dilbilgisi ve Sözcük Bilgisi ile İlgili Kazanmış Oldukları Davranışları Çoktan Seçmeli Bir Test İle Ölçmenin Güvenirliliği	78
3.2. Öğrencilere Uygulanan Çoktan Seçmeli Testlerde Cevaplama Süresinin Yeterliliği	79
3.3. Öğrencilerin Öğrenim Durumunun Test Sonucuna Etkisi	81
3.4. Almancanın İkinci Dil Olarak Öğrenilmesinde Dilbilgisi ile Sözcük Bilgisine Birinci Dilin Etkisi	82
3.5. Yabancı Dil Öğrenme Hedeflerinin Test Sonucuna Etkisi	83

BÖLÜM 4

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER	84
4.1. Özet	84
4.2. Yargı	86
4.3. Öneriler	87

EKLER

EK-1 BELİRTKE TABLOSU	89
EK-2 GELİŞTİRİLEN ÖLÇME ARACI	90
KAYNAKÇA	120

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1:	Araştırmanın Evreni	74
Tablo 2:	Evrendeki Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı ..	74
Tablo 3:	Evrendeki Öğrencilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	75
Tablo 4:	KR-21 Formülüne Göre Uygulanan Aracın Güvenirlilik Katsayısı	79
Tablo 5:	Öğrencilerin Cevaplama Sürelerine İlişkin Bulgular	80
Tablo 6:	Evrendeki Öğrencilerin Öğrenim Durumlarının Test Sonucuna Etkisi	81
Tablo 7:	Evrendeki Öğrencilerin Almanca'yı Kaçınıcı Yabancı Dil Olarak Öğrendiklerine İlişkin Bulgular	82
Tablo 8:	Evrendeki Öğrencilerin Yabancı Dil Öğrenme Hedeflerine İlişkin Bulgular	83

BÖLÜM 1

GİRİŞ

“Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.”¹ Eğitimde amaç, bireylere istenen davranışları kazandırmak ya da bireyin davranışlarında istenen değişmeler meydana getirmektir. Eğitim süreci içerisinde çeşitli davranışlar öğrenilmektedir. Öğrenilen bu davranışların neler olması gerektiğinin planlanması gerekmektedir. Planlarda bireysel farklılıklar gözönünde bulundurulmalı ve çağdaş bir eğitim programı hazırlanmalıdır.

Eğitimin nasıl çağdaş olabileceğine ilişkin değişik yaklaşımlar vardır. Bilgen eğitimin çağdaş olması gerekliliğini şöyle açıklamaktadır:

“Eğitim, insanın biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel yönleriyle kendisini tanımasını, haklarını ve sorumluluklarını öğrenmesini ve gelecekte hayatını sağlıklı, mutlu ve başarılı bir biçimde yaşamasını sağlayacak davranışlarla donatılmasını amaçlar. Ancak gelecekteki her an yenidir. Bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişmeler yenileşmenin nicelik ve niteliğini giderek artırmaktadır. Bu sebeple insanı geleceğe hazırlama görevini üstlenen eğitim, herkesin gelecekte karşılaçağı durumlarda kullanabileceğı ve işine yarayacağı davranışları tahmin edip öğretmekle büyük güçlükler içine girmiştir...”²

Bireyin toplum içindeki yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürmesi ve insanlığa yararlı olabilmesi için istenilir davranışlarla donanmış olması gerekmektedir. İstenilir davranışları geliştirmenin, kusurlu davranışları düzeltmenin ve istenmeyen davranışları silmenin en etkili yolu eğitimden geçmektedir. Planlı davranışların geliştirilmesi amacıyla eğitimin yapıldığı yer okuldur. Eğitime tabi tutulan kişilerde eğitim süreci sonucu olarak planlanan davranış değişikliklerinin meydana gelmesi beklenmektedir. Eğitim işleminin tamamlanmasıyla bu davranışlar eğitilenlere kazandırılmış olabilir. İstenilen davranışların hiç oluşmaması da mümkündür. Bu durumun kontrolü, ölçme ve değerlendirmeyi gerektirmektedir.

¹ Selahattin Ertürk, **Eğitimde Program Geliştirme** (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1972), s.12.

² Nihat Bilgen, **Çağdaş ve Demokratik Eğitim** (Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1994), s.25.

Bilgen'e göre, eğitimde ölçme ve değerlendirmenin amacı; öğrencilerin eğitim programında belirlenen amaçlara ne kadar ulaşıldığını saptamaktır. Hedef alınan konuların ne derecede öğrenilip öğrenilmediğini her öğrenciye açıklayarak, kazandığı davranışların nicelik ve niteliği konusunda açıklık getirilmelidir. Böylelikle öğrenci, ölçme ve değerlendirme sonucunda elde etmiş olduğu bilgiler doğrultusunda yetersiz olduğu öğrenmelerde eksikliğini giderme ve yeterli olduğu öğrenmelerini daha da geliştirme ve çalışmalarını planlı bir şekilde yürütme imkanına sahip olmaktadır.³

Çağdaş eğitimde ölçme ve değerlendirme her geçen gün daha da önem kazanmaktadır.

Turgut, ölçmenin eğitimdeki önemini şöyle açıklamaktadır:

“Ölçme, geniş anlamıyla herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir. Sınıftaki öğrenmenin iyi yürütülebilmesi için, öğrenci başarısının sık sık ölçülüp değerlendirilmesi gerekir. Ölçme, bir araç gerektirir. Eğitimde kullanılan ölçme araçları, ölçülecek büyüklüğün doğasına ve aracın kullanılacağı gruba göre çeşitlilik gösterir. Ölçme yapacak kimse, değerlendirmenin amacına uygun bir araç seçmeli; eğer araç yoksa böyle bir aracı bizzat kendisi yapma ihtiyacı duymalıdır.”⁴

Özçelik ise, okul öğrenmelerini ölçme nedenlerini aşağıdaki gibi özetlemektedir:

- 1- öğrencilerin bir derse ne derecede hazır olduklarını belirleme,
- 2- derste öğretilmesi planlanmış olan davranışların daha önceden öğrenilmiş olup olmadığını saptama, diğer bir deyişle, bir dersin aday hedefleri arasından bu dersin belli bir gruba öğretilişi ile ilgili gerçek hedefleri seçme,
- 3- her bir öğrenme ünitesi sonunda, bu öğrenme ünitesinde öğretilmesi planlanmış olan davranışlardan hangilerinin tam olarak öğrenilmiş, hangilerinin tam olarak öğrenilmemiş ve nihayet öğrenilmemiş olduğunu meydana çıkarma, kısaca söylemek gerekirse, ünitedeki öğrenmeleri izleme,
- 4- dersin belli dönemlerinin sonunda, bu dönemde etkileşimlerin ürünü olarak meydana gelen, derslerin hedefleri ile tutarlı öğrenme düzeylerini belirleme, kısacası dersteki erişiyi ortaya koyma.⁵

Ölçme sonucunda elde edilen sonuçlar, öğretmen tarafından değerlendirilmektedir. Değerlendirme ölçme işleminin bir devamıdır.

³ Bilgen, a.g.e., s.22.

⁴ M.Fuat Turgut, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları** (Ankara: Saydam Matbaacılık, 1993), s.3-4.

⁵ Durmuş Ali Özçelik, **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: ÖSYM Yayınları, 1981), s.5.

Çağlar, değerlendirmeyi çeşitli ölçme veya ölçme yerine geçen gözlemler sonucunda yapılan ve yargıyı belirten bir terim olarak görmektedir.⁶

Değerlendirme ölçme sonucunda öğrencinin bilgisi hakkında bir karar verme işlemidir.

Her kararın sonunda bir değer yargısına varılmaktadır. Değer yargılamaya gözlem veya ölçme sonuçlarının bir ölçüte vurulması ile ulaşılmaktadır. Bir değer yargısının doğruluğu ise, hem dayandığı gözlem veya ölçmelerin doğruluğuna hem de seçilen değerlendirme ölçütünün uygunluğuna bağlıdır.⁷

Bu kararların doğru alınabilmesi için, özellikleri bilinen, öğrenci başarısını ortaya koymadaki etkililiği önceden denenmiş ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırma, Almanca'nın yabancı dil olarak öğretimi sırasında, öğrencilerde sözcük bilgisi ile dilbilgisi becerilerinin, çoktan seçmeli bir test ile ortaya konulabileceğini belirlemeye yönelik olup, yabancı dil eğitimine katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

1.1. Problem

Öğrenciler öğrendikleri bilgiler bakımından birbirinden farklıdırlar. Öğretmenin görevi onların hangi konuları bildiklerini veya bilmediklerini belirleyip, başarılarına göre onları bir sıraya dizmek olmalıdır.

Öğretmenler, öğrencilerin bilgi düzeylerinin belirlenmesinde bir takım zorlanmalar içerisinde girmektedir. Fischer bu durumu;

“...Öğretmenler, öğrenilen bilgilerin ölçülmesi problemi ile karşı karşıya kalmakta, özellikle dilbilgisi kurallarının ölçümünde de elden geldiğince alıştırmalardan yararlanma durumu ...”⁸

içerisine girmeleri gerektiği şeklinde dile getirmektedir.

Günümüzde testlerin değişik amaçlarla eğitim sistemlerinde kullanıldığı görülmektedir. Buna karşın bu testleri ve sonuçlarını kullanan kişilerin bu testlere ilişkin bilgileri sınırlı kalmakta ve uygun test seçimi güçleşmektedir. Öğrencilerin eğitimde ve eğitimden yararlanmalarında uygun test seçimi ve uygulaması önemli olmaktadır.

⁶ Doğan Çağlar, **Başarının Ölçülmesi ve İstatistik Metodlarla Değerlendirme** (Ankara: 1970), s.11-14.

⁷ Turgut, **a.g.e.**, s.3.

⁸ Roland Fischer, “Curriculumdiskussion-nein, danke...” **Fremdsprachenunterricht Schulheft**, Der:Anzengruber, Bernhard Bisovsky vd.(Wien: 1985), s.69.

1982 yılında toplanan XI. Milli Eğitim Şurâsı, “Öğretmen ve Eğitim Uzmanlarının Durumu ve Sorunları”nı ele almıştır. Bu şurâda, eğitimde on ayrı uzmanlık alanı belirlenmişti. Bunlardan birisi eğitimde ölçme ve değerlendirme olup, uzmanın ünvanı “Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı” olmuştur. Buna göre uzmanın tanımı ve görevleri kısaca çıkarılmıştır:

Tanımı: Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı değişik eğitim kurum ve kademeleri ile okullarda öğrencinin ilgi, yetenek, tutum, kişilik ve başarısını ölçüp değerlendirebilecek, öğrenciyi değerlendirme sonuçlarına ve toplumsal gereksinimlere uygun eğitim programına yöneltecek düzeyde kuramsal alanda ve uygulamada yetişmiş kişidir.

Görevleri: Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı, eğitimin değişik kurum ve kademeleri ile okullarda,

a) Hazırlanan testlerin uygulanmasını ve sonuçların değerlendirilmesini sağlar.

b) Öğrencilerin bölüm, program, ders, iş ve meslek seçmelerine, eğitim programlarında yatay ve dikey geçişlerine ilişkin kararlarda öğrencilere ve yönetime ıfık tutacak psikometrik verilerin sağlanmasında yönetime yardımcı olur. (M.E.B., 1982, s.136)⁹

Anlaşıldığı üzere testlerden yararlanma oldukça önemlidir ve test sonuçlarından alınan bilgiler doğrultusunda verilen kararlar bireylerin geleceğine bir yön çizmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil alanındaki bilgi ve davranışlarını ölçüp değerlendirmek çok zordur ve planlı bir çalışmayı gerektirmektedir.

Dili öğreten ve öğrenen kişinin amaçlarını çok iyi belirlemiş olması gerekmektedir. Örneğin dil öğrenen, bu dili hangi amaç için öğrendiğini belirlemelidir. Fakat amaçların belirlenme aşamasında öğrenimin gerçekleştiği kurum da önemlidir. Eğer dil bir okulda öğreniliyorsa müfredat hangi konuları öngördüyse, o konular işlenmektedir. Dil, eğer özel bir kurumda öğreniliyorsa, öğrenen için hedef belirleme daha kolay olmaktadır.

Dil testleri diğer testlerden daha farklı bir yapıyı oluşturmaktadır. Dil bir iletişim aracı olduğundan, öğretilmesi ve öğrenilenlerin neler olduğunun saptanması farklı bir çalışmayı gerektirmektedir.

Not ve öğrenme birbirinden ayrı şeylerdir. Yabancı dilden geçerli not alan bir öğrencinin bir dil bildiğini savunmak mümkün değildir. Not bir araç olmalıdır.¹⁰

Bir yabancı dil sınavının değerlendirmesini yapma durumunda olan bir öğretici bir dizi yazım ve dilbilgisi hataları ile karşılaşmaktadır. Böylece öğretici hata sayıları ve vermesi gereken not gerçeği ile doğrudan bir ilişki içine girmektedir. Başarının

⁹ Nizamettin Koç, “Eğitim Uygulamamızda Öğrencilerin Yönlendirilme Hizmetleri ve Psikolojik Testler”, **Eğitimimize Bakışlar** (Ankara: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, 1996), s.155.

¹⁰ Mustafa Ertay, “Orta Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi Sorunları”, **İzlem:Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (1-4, 2 Yaz, 1979), s.30.

ölçülmesinde gerçekte hangi başarı ölçülmekte sorunu ile karşılaşmaktadır. Not vermeyi belirleyen ölçek, halen öğrencinin bir sınavda aldığı not olmaktadır. Ancak çocukluk dönemlerindeki gibi hata yaparak öğrenme prensibi dil öğrenenler içinde ele alınabilir. Bu nedenle bir sınavda düşük not alan öğrenci, dili bilmiyor veya öğrenemeyecek anlamına gelmemelidir. Öğrenci başarısını ortaya koyacak farklı araçlar bulunmalıdır. Araştırmada, öğrencilerin yabancı dilbilgisi ile sözcük bilgisini çoktan seçmeli test maddeleri ile ölçmenin ne kadar güvenilir olduğu ve gerçek başarılarını ne derece ortaya çıkardığı üzerinde durulmuştur.

Yabancı dil öğretimini etkileyen bir takım faktörler, öğrencilerde istendik davranışların oluşmasını ve bunların değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır.

1.1.1. Dil Öğretimi

Ülkemizde birçok eğitim konularında olduğu gibi, yabancı dil öğretiminde de olması gereken ile olan arasındaki açıklık giderek büyümektedir.¹¹

Yabancı dil öğretimi öğrencilerin ilgilerinden yola çıkılarak, dilin gerçek işlevinde kullanıldığı bir ortamda yapılmalıdır.

Ana dilinden başka bir dili tam olarak öğrenme başlı başına bir sorunu teşkil etmektedir. Yabancı dil öğretimine etki eden faktörlerden biri öğrencinin ana dilini iyi bilmemesidir.

Lise son sınıftaki öğrencilerin bir bölümü halâ Türkçe sözcüklerin yapılarını ve görevlerini bilmemektedirler ve bu durumda olan öğrencilerin yabancı dildeki sözcükleri etkin bir biçimde kullanmaları düşünülmemelidir.¹²

Öğrenci kendi anadilindeki dilbilgisi kurallarını tam olarak öğrenememiş durumda ise, yabancı bir dilin dilbilgisi kurallarını öğrenmekte daha fazla zorlanmaktadır.

Normal bir öğrenci, Türkçeyi anadili olarak rahat bir biçimde konuşur, ancak bir tümceyi öğelerine ayıramaz. Böyle olunca öğrencinin anadile egemenliği önemlidir, ancak bunu dilbilgisi yönünden ele almamak gerekir. Eğer öğrencinin kafasında anadilindeki kavramlar çok iyi oluşmuşsa, öğrenci bu kavramların yabancı dildeki karşılıklarını öğrenmede zorlanmayacaktır. Öğrenci ana dilinde bildiği sözcüklerin yabancı dildeki karşılıklarını rahatça öğrenecektir.¹³

¹¹ Baydar Soytekin, "Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi 'Sorunlar ve Çözüm Önerileri' ", **İzlem:Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (1-4, 2, Yaz 1977), s.1.

¹² Ertay, **a.g.e.**, s.31.

¹³ Ertay, **a.g.e.**, s.31.

Tüm dil öğreticilerinin ortak hedefleri, öğrencilerine dili en iyi şekilde kullanabilecek beceriler kazandırma olmalıdır. Dil öğretimine etki eden tüm olumlu ve olumsuz faktörler inceden inceye araştırılmalı, planlanmalı ve başarılı bir eğitim oluşturulmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde yaşanan başarısızlıkların nedenlerinden biri de, öğrencinin zorunlu olarak dil öğrenmesidir.

Zorunlu olarak bir dili öğrenmekte olan bir öğrenciden başarılı olması beklenemeyeceğini Aslan ve Özben;

“Herhangi bir öğrenme olayı değerlendirilirken, öğrenme kuramcıları ve eğitim psikologları bazı ölçütler kullanırlar. Bu ölçütlerden bir tanesi de öğrencinin, öğrenmeye karşı olumlu duygular geliştirmesidir.”¹⁴

şeklinde dile getirmektedirler.

Aslan ve arkadaşları öğrencilerin bir derse veya konuya karşı ilgi ve tutumlarını içeren kişilik özelliklerini, duygusal giriş davranışları olarak tanımlamaktadırlar.¹⁵

Dersin verildiği kurum, araç-gereç ve öğrencilerin derse karşı ilgileri, dil öğretiminin başarısını etkilemektedir.

1.2. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Testler

Dil öğretiminin başarılı olabilmesi için öncelikle öğreticinin dersi işlerken kullandığı yöntem büyük önem kazanmaktadır. Öğretici neyi nasıl öğretiyor ve nasıl bir yöntemle öğrencilerin başarısını ölçüyor sorusu ağırlık kazanmaktadır.

1.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Ülkemizde yabancı dil öğretimi çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Yabancı dil derslerinde belirlenen amaçlara ulaşabilmek için çeşitli yöntemlerden yararlanma yoluna gidilmiştir.

Demirel, 1982 Ekim ayında Avrupa Konseyi ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenledikleri “Yabancı Dil Öğretim Programları” konulu seminerde belirlenen, Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından benimsenen yöntemlerin sınıflamasını aşağıdaki gibi yapmıştır:

A-Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

¹⁴ Esra Aslan, Tunç Özben, “Öğrencilerin Duygusal Giriş Davranışlarını Ölçmeye Yönelik Pilot Çalışma”, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 8 (İstanbul: 1996), s.15-31.

¹⁵ Aslan, Özben, a.g.e., s.20.

B-Düzvarım Yöntemi (Direct Method)

C-Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (Audio-Lingual Method)

D-Bilişsel Öğrenme Yöntemi (Cognitive-Code Approach)

E-İletişimci (Communicative Approach)

F-Seçmeli (Electic Method)¹⁶

Bu yöntemlerin içinde en yaygın olarak kullanılanlar kulak-dil alışkanlığı yöntemi (işitsel-dilsel veya konuşsal-işitsel yöntem) ve iletişimci yöntemidir.

Konuşsal-işitsel yöntem; yabancı dil öğretiminde sözel becerilere ağırlık verdiği için bunların test edilmesi farklı bir yaklaşımı gerektirmektedir.

Bu yöntemin birinci görevi, öğrencilerin yabancı dil derslerinde dilin ses dizgesine ve dilbilgisi yapılarına hakim olmalarını sağlamaktır. Bunların öğrenilmesi amaçlandığında, test ve sınavlarda soru maddeleri bu amaçlar doğrultusunda hazırlanmalıdır.

Bir test öncelikle sesletim, dilbilgisi yapılarını ve sözcük dağılımı alanlarını ölçecek biçimde düzenlenmelidir. Buna uygun olarak konuşsal-işitsel yöntemle oluşturulmuş ders kitaplarında, başarıyı ölçme testleri çoğunlukla dilbilgisi ve sözcük dağılımının ölçülmesi ile sınırlandırılmıştır. Okuma-anlama, işitme-anlama ve yazılı anlatım ölçen testler çok azdır. Bunun nedeni ise, yabancı bir dilin dilbilgisi yapılarına ve sözcük dağılımına hakim olan bir kimsenin otomatik olarak okuma-anlama, işitme-anlama ve yazılı anlatım gibi becerileri de kendiliğinden edinmiş olması ile açıklanmaktadır.¹⁷

İletişimsel yöntemde ise, öğrencilerin dilbilgisi ve yeteneği gözönünde bulundurulmadan, iletişim kurmayı öğretmek ve buna olanak vermek önemlidir. Öğrenilen kurallar öğrencide bilgi yığını olarak kalmamalı, öğrenilenlerin kullanılarak iletişim sağlanmasına yönelik çalışmalıdır.

Bolton, bu yöntemde yabancı dil dersinin birincil amacının yabancı dilin yapılarını ve sözcüklerini öğretmek olmadığını ve artık öğrencinin öğrendiği yabancı dili günlük yaşamda karşılaşılabileceği iletişim durumlarına çabuk aktarabilmeyi öğrenmesi amaçlandığını ifade etmektedir. Kısacası iletişim ağırlıklı yabancı dil derslerinin amacı, öğrenciye gerçek bildirişim durumlarında yalnızca dilbilgisi kurallarını doğru konuşması ve kullanması değil, aynı zamanda uygun bir şekilde eyleme dönüştürme yeteneğini kazandırmak olmalıdır.¹⁸

¹⁶ Özcan Demirel, **Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler Teknikler** (Ankara: USEM Yayınları, 1987), s.29.

¹⁷ Sibylle Bolton, **Probleme der Leistungsmessung** (Berlin: Goethe-Institut Langenscheidt, 1996), s.9.

¹⁸ Bolton, **a.g.e.**, s.12.

İletişim ağırlıklı öğrenme amaçları, ders içeriğinde değişiklik gerektirdiği gibi, testlerde de farklı bir yaklaşıma neden olmuştur. Bu yöntemde sadece dilbilgisini ve sözcük dağarcığını ölçen testler uygulamak yetersiz kalmaktadır. Burada okuma-anlamayı, işitme-anlamayı, karşılıklı konuşmayı, amaca göre yazmayı ölçen testlerin uygulanması gerekmektedir. Farklı amaçlar ve bu amaçlara uygun yöntemler yine aynı doğrultuda test ve sınavları gerektirmektedir.¹⁹

Bu yöntemin amaçlarına paralel olarak okuma-anlama ve işitme-anlama gibi becerilerin tümünü uygulamaya yarayan iletişim ağırlıklı testler geliştirilmelidir.

1.2.2. Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Dil öğrenme salt yanlışsız bir dilbilgisi ve bir takım kurallar yapısı olarak görüldüğünde, onun asıl işlevi olan iletişimsel yönü önemini kaybetmekte ve öğrenci duygularını, isteklerini, düşüncelerini ve görüşlerini ifade etme yeteneğini kazanamamaktadır. Örneğin ders esnasında yapılan araştırmalarda öğrenciler “wenn”li yan cümleciklerini kurabilmekte, ancak bir iletişim sırasında “wenn”li cümle kurmakta ve istediğini ifade etmekte zorlanmaktadır.

Sauseng ve Pirstinger, bu gibi durumlara çözüm getirme amacıyla, “Henne-Ei” prensibini önermektedirler: Önce kurala uygun bir durum verilmeli, her öğrenciye konuşma fırsatı verildikten sonra, kuralı açıklanmalıdır.²⁰

Sausenberg ve Pirstinger’e göre, sözlü alıştırmalar dil öğretiminde çok önemlidir. Sınavlardaki yanlış sayısı, not vermeyi başarılı bir iletişimden daha az etkilemelidir. Asıl önemli olan öğrencinin sınavda aldığı not veya yaptığı yanlışlar değil de, belli bir durumda kendini sözlü olarak ifade etme yeteneğidir. Yazılı sınavda tanımlılıkları yanlış kullanan bir öğrenci, sözlü bir iletişimde sözü edilen tanımlılığın doğru ifade ediyorsa; sınavdaki hatası alacağı notu etkilememelidir. Öğrencilerin yanlış yapma korkusu derse katılmalarını engellemektedir ve dilin asıl amacı olan iletişimi kazanamamaktadırlar. Yanlış yapma onlara kötü not alma ile eşdeğer duruma gelmiş olduğundan, öğrenciler sessiz kalıp ezberlemeyi tercih ediyorlar. Dil öğretilen sınıfın başından itibaren sıfatlı bir değerlendirme sözkonusu olsa, böyle bir problem yaşanmayabilir.²¹

¹⁹ Bolton, a.g.e., s.12.

²⁰ Hans Sauseng, Wolfgang Pirstinger, “Lernen durch Fehler (Oder: Das Dilemma der Leistungsbeurteilung im Fremdsprachunterricht)” **Fremdsprachenunterricht Schulheft**, Der: Gretl Anzengruber, Gerhard Bisovsky vd. (Wien: 1985), s.111-112.

²¹ Sausenberg, a.g.e., s.112.

Öğrendiklerini veya bildiklerini sözlü olarak ifade edemeyen, sadece kuralları ve sözcükleri ezberleyen bir öğrenci, dili öğrenmiş sayılmamalıdır. Ancak ülkemizdeki okulların çoğunda yabancı dil dersi olması gerektiği gibi değil ve öğrenciler bu derse “geçerli not” almaları gereken bir ders gözü ile bakmaktadırlar. Bunun farkında olan öğretmenler, gerekli olan kalıplaşmış kuralları öğretmekte ancak alıştırmalara ve iletişimsel imkanlara çok az yer vermektedirler.

Dil öğretimi iletişimsel amaçlı olduğundan, öğrencinin dili kullanma becerisi sürekli ölçülmelidir.

Alexander dil öğrenmeyi geniş bir sözcük dağarcığı kazanma ve bir takım kurallar elde etme sorunu olarak görmemektedir. Öğreticinin çabaları öğrencilerini “dil konusunda bilgili kılma” değil de, onların dili kullanmaları için kendilerine olanak verilmesi yoluna yönelik olmalıdır. Bir öğrencinin dildeki becerisi, belirli bir konuda ne denli çok bildiği ile değil, onu ne ölçüde iyi kullanabildiği ile ölçülür.²²

1.2.3. Dil Testleri

Dünyanın neresinde olursa olsun, dil öğrenimi ve öğretimi sırasında öğrenilenlerin ortaya çıkarılarak değerlendirilmesi sözkonusu olmaktadır. Burada tek sorun bunun nasıl, kimler tarafından ve ne tür test soruları ile gerçekleşeceği.²³

Öğreticinin amacı öğrencilerde istedik değişimler ve davranışlar oluşturmak olduğundan, bunların oluşup oluşmadığının ölçülmesi gerekmektedir.

Bu ölçüm sonuçları öğretici içinde yarar sağlamaktadır. Öğretici de öğrenciler gibi kendi verimliliğini veya eksikliğini görme fırsatı bulmaktadır. Öğretici, ders anlatma yöntemini değiştirebilir, öğrencilerinin test sonuçlarına göre hangi konuda zorlandıklarını görüp, sözkonusu konuya ağırlık verebilir. Bunlar öğrenciler için de geçerlidir.

Öğretici dersinin hedeflerini önceden belirlemelidir. Hangi tür öğrenci grubunda ders verdiği de önemlidir. Kısacası öğrencilerin dili hangi amaç ile öğrendikleri dersin hedeflerini ve kendilerinden beklenen başarıyı etkilemektedir.

Albers ve Bolton, öğreticinin hedeflerini belirlerken, öğrenimin gerçekleştiği kurumun önemini vurgulamaktadırlar. Ulaşılmak istenen hedefler ve davranışları kazandırma, okul içindeki bir derste gerçekleştirilmek istendiğinde, öğretmen bağımsız olarak hedef belirleme imkanını bulamamaktadır. Hedefler tüm dersler için olduğu gibi okul programı içinde belirlenmiştir. Bu durumda öğretmenin görevi, belirlenen

²² L.G.Alexander, “Sınıfta Yabancı Dil Öğrenimi” **İzlem:Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (Çev: Ersan Sözer), (1-4, 3 Kış, 1979), s.61.

²³ Helmut J., Vollmer, “Leistungsmessung: Überblick”, **Handbuch Fremdsprachen Unterricht**, Der: Karl Richard Bausch vd. (Tübingen: Francke 2, 1991), s.222-226.

amaçlara ulaşmak için ders işlemek ve testler geliştirmektir. Burada öğretmene yardımcı olabilecek bilgiler; öğrencilerin dersi almaya başladıkları zaman sahip oldukları bilgi ve becerilerdir. Okul içindeki derslerde genellikle yaş, uyruk gibi özellikler açısından homojen gruplar bulunmaktadır. Ancak bir dil kursundaki hedefler ve test uygulanışı farklıdır. Buradaki gruplar öğrencilerin yerine yetişkin ve heterojen gruplar olabilmektedir. Yabancı dil kursunu almaktaki hedefler de farklılık göstermektedir. Kursu alan bir birey sadece turistik bölgelerde iletişim kurmayı amaçlarken, bir diğeri, dili mesleğinde ilerlemek için öğrenmeyi hedeflemiş olabilmektedir.²⁴

Dil öğretimi sırasında hangi amaçla olursa olsun, öğrenilenlerin kısa aralıklarla kontrol edilmesi büyük önem taşımaktadır. İyi planlanmış bir derste öğrenilenlerin kontrol edilmesi, yani başarılarının ölçülmesi mutlaka yer almalıdır. Bir sonraki konuların öğrenilmesi için bir öncekilerin öğrenilmiş olması gerekmektedir. Hangi öğrencilerin hangi konuları öğrenemedikleri önceden tespit edilerek, onlara tekrar ettirme fırsatı verilir ve böylece diğer öğrencilere ve sınıfın genel başarı ortalamasına yetişmeleri sağlanabilir. Öğrenci grubunun büyük bir bölümü başarısız olmuşsa, öğretici bunların nedenini kendisinde de aramalıdır.

Bir dili öğrenmek, üç yaşındaki bir çocuğun anadilini öğrenmesi kadar zordur. Bu yaşlardaki çocuk bir kelimeyi öğreninceye kadar birçok defa tekrarlamaktadır. Aynı olay dil öğrenen için de geçerli olmaktadır. Anadilinden başka bir dilin dört temel becerisini öğrenmek ve bu öğrenilenlerin neler olduğunu ölçmek ayrı bir yeteneği gerektirir.

Fischer, öğrencilerin bilgisini ölçerken, test sorularının önceden öğrenilmiş kalıp örnek cümlelere dayanmaması gerektiğini ifade etmektedir. Bir dil iletişim aracı olarak görülüyorsa, öğrencinin öğrendiklerinden birşeyler üretmesi beklenmektedir.²⁵

Fischer, dil dersleri ve dil testleri için aşağıdaki gibi bir bilanço çizmiştir:

- Sınav kuralları ile ilgili içerik çoğunlukla verilmemektedir.
- Yabancı dil dersi öncelikle iletişim aracı olarak öğretilmemektedir.
- Yabancı kültür, anlayış ve ayrıcalıklar üzerinde durulmamaktadır.
- Öğrencilerin ihtiyaçları ön planda olmamaktadır, daha çok öğreticilerin konuları garanti altına alınarak, yorumlama yerine açıklama, tartışarak anlaşmaya varma yerine ani biçim değiştirme, etki yerine tepki ve bireysel planlama yerine planlanmış bir programı uygulama gibi kriterler dil derslerinde çeşitli problemler yaratmaktadır. Öğretilen herşey ölçülebilir nitelikte olmalıdır.²⁶

²⁴ Hans-Georg Albers, Sibylle Bolton, **Testen und Prüfen in der Grundstufe, Einstufungstests und Sprachstandsprüfungen** (München:Goethe-Institut, Langenscheidt, 1995), s.7,14.

²⁵ Fischer, **a.g.e.**, s.65.

²⁶ Fischer, **a.g.e.**, s.66.

Testler ve sınavlar, derslerden bağımsız olarak değil, onların bir parçası olarak düşünülmelidir. Bir öğretici dersine nasıl hazırlanıyor ve plan yapıyorsa, aynı ilgi ve zahmeti öğrencilerinin başarısını ölçerken de göstermelidir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dil dersleri için yeni ve daha kapsamlı amaçlar geliştirilmiştir. İşitme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin ön plana çıkarılması amaçlanarak yeni öğrenim planları oluşturulmaya çalışılmıştır. Öğrenci başarılarının daha kesin sonuçlarla değerlendirilmesi için standart dil testleri gibi araçlar üretilmeye başlanmıştır.²⁷

Anlaşıldığı üzere daha İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde, dil becerilerinin ve dil bilgisinin nasıl ölçülerek değerlendirilmesi gerektiği problemi üzerinde durulmaktaydı. Günümüzde de artık dil testlerinin özel bir çalışmayı gerektirdiği düşüncesi yaygınlaşmıştır.

1.2.4. Test Türleri

Son yıllarda objektif olarak başarının testlerle ölçülmesi daha yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. Test teknikleri düzeltilmiş ve yeni branş öğrenimi ile dilbilimden elde edilen bilgiler sonucunda gelişen taleplere uyulmaya çalışılmıştır.²⁸

Testler öğretmen ve öğrencilerde yazılı, not, karne, sınıf geçme ve sınıfta kalma gibi çağrışımlar uyandırmaktadır.

Heyd, dil testlerini dört gruba ayırmaktadır:

- 1- Genel başarı testleri (achievement tests)
- 2- Özel başarı testleri (proficiency tests)
- 3- Uygunluk testleri (aptitude tests)
- 4- İlgi testleri (diagnostic tests)²⁹

Heyd'e göre, genel başarı testleri geçmişte öğrenilenlerin ölçülmesini içermektedir. Bu test sonuçları ile bir ünitenin veya konunun ne kadar iyi öğrenildiği anlaşılmaktadır. Özel yetenek testleri, bir öğrencinin önceden edindiği dil becerisine dayanarak örneğin ülke dışında bir öğrenim sürdürme yeteneğini ölçmektedir. Bu test ile öğrencinin belli bir alanda dilini ne kadar iyi kullanabileceği ölçülmektedir. Uygunluk testi ise bir dil öğretimi sırasında yapılarak, öğrencinin dile olan yatkınlığını

²⁷ Rebecca M.Valette, **Tests im Fremdsprachenunterricht** (Berlin: Cornelsen-Velhagen Verlag, 1975), s.13.

²⁸ Gertraude Heyd, **Deutsch Lehren**, Grundwissen für den Unterricht in Deutsch als Fremdsprache (Frankfurt am Main: Verlag Moritz Diesterweg, 1991), s.208.

²⁹ Heyd, **a.g.e.**, s.210.

ölçmektedir. İlgili testleri ile öğrencinin öğrenmiş olduğu dil yeteneğinin başka bir dili öğrenme yeteneğine nasıl etki yaptığı ölçülmektedir.³⁰

Dil testleri belli özelliklerine göre ayrılarak uygulandığında , sonuçlarının daha kesin olma olasılığı artmaktadır. Böylece öğrenciler hakkında verilecek olan kararların doğruluk oranı da yükselmektedir.

Ülkemizde hazırlık programı okutulmakta olan fakültelerde seviye tespit veya yeterlik sınavları uygulanmaktadır. Bu sınavların daha fazla titizlikle hazırlanması gerekmektedir.

Öğrencinin bilgi ve becerisi geçerli ve güvenilir bir test ile ölçüldüğünde kendisine bir üst sınıfa geçme hakkı verilecektir. Uygulamalar ilgili yüksekokullarda bu konuda bir takım eksikliklerin bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Genç, yazmış olduğu bir makalede yeterlilik sınavlarının amacına ulaşmadığını aşağıdaki gibi açıklamaktadır:

“Yeterlilik sınavı başarılı ile başarısızın; Almanca öğretmenliği öğrenimi için yeterli dil becerileri olan öğrencilerle olmayanların belirlenmesine yarayan bir seçme sınavıdır. Bu sınav sonuçları ayrıca öğrencinin yüksek öğrenim sürecindeki başarı veya başarısızlığını da doğrudan etkilemesi açısından son derece önemli olmaktadır. Bu sınavlarda ölçülen gerçekten öğrencilerin temel dil becerileri midir? Veya bu sınavı başaran öğrencilerin Almanca Öğretmenliği yüksek öğrenimi için yeterli dil becerileri var mıdır? Uygulamalar yeterlik sınav sonuçlarının öğrencilerin temel dil beceri, bilgi düzeyini tam olarak yansıtmadığını göstermektedir. Bu sonuç yeterlik sınavlarının tipi, yani bu sınavlarda uygulanan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin yeterli olup olmadığı sorusunu da gündeme getirmektedir.”³¹

Genç, öğrencilerin iki aşamalı üniversite giriş sınavlarında yabancı dil bilgilerinin kapalı-uçlu-çoktan seçmeli sorularla ölçüldüğünü ve belli bir başarı seviyesine ulaşanların Almanca Öğretmenliği bölümüne yerleştirildiğini ifade ederek, bu öğrencilerin tekrar kapalı-uçlu çoktan seçmeli test tekniğiyle yeterlik sınavına tabi tutulmaması gerektiğini savunmaktadır:

“... Yabancı dilbilgisi, sözcük bilgisi, okuduğunu anlama becerilerini kanıtlamış ve başarılı olan öğrencinin bir kez daha dilbilgisi, sözcük bilgisi, okuduğunu anlama becerilerini ölçen, ancak yabancı dilde algılama ve üretme alanındaki bilgi ve becerilerini ölçemeyen çoktan seçmeli sorularla karşılaşması öğrencinin eksikliklerini ölçme ve değerlendirmeyi sağlıklı kılar. Ayrıca çoktan seçmeli sorulardan oluşan ÖSYM sınavını kazanarak gelen öğrencinin bir kez daha bu sınavı kazanması, bilgi ve beceri düzeyi yeterli olmasa da, hazırlık sınıfından muaf olabilme olasılığının büyük olduğu, sınavların farklılık içermemesi nedeniyle ölçeni farklı

³⁰ Heyd, a.g.e., s.210.

³¹ Ayten Genç, “Alman Dili Eğitimi Bölümlerinde Yeterlik Sınavları ve Hazırlık Öğretim Programının Önemi”, (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Teksir), s.2.

sonuçlara götürmeyeceği; öğrenci hakkında ayrıntılı bir bilgi sahibi olunamayacağı unutulmamalıdır. Bu nedenle, yeterlik sınavının öğrenciyi bu bölüme taşıyan ÖSYM sınavından farklı olması gerekir.”³²

Yeterlilik sınavlarında daha çok açık-uçlu madde tipinden oluşan testler uygulanarak, öğrencinin dili kullanma becerisi ölçülmelidir.

Nissen, yabancı dil dersinde ölçme değerlendirme, öğrencideki bilgi birikimini değil, dili kullanabilme yeteneğini göstermesi gerektiğini ifade etmektedir.³³

1.2.5. Testlerin Faydaları

Buraya kadar olan çalışmamızda testlerin dil öğretimine sağladığı yararları kısmen söz ettik. Burada testlerin genel olarak öğrenimlere sağladığı faydalar üzerinde durulmuştur.

Dil testlerinin yararları ile ilgili iki görüş belirtilmektedir. Bu yaklaşımlardan birincisi eğitsel-öğretsel, diğeri ise idari işlevidir.³⁴

Bu açıklamadan, testlerle öğrencilerin başarısının değerlendirilmesi sonucunda öğrenciye, öğretmene ve yöneticilere sağlanan fayda anlaşılmaktadır. Örnek olarak bir ortaöğretim kurumunun herhangi bir sınıfı düşünüldüğünde; öğretmenin öğrencilerine uygulamış olduğu bir test beklenenin çok altında sonuçlanmışsa, öğrenci kendi çalışmasını yoğunlaştırır, öğretmen belki öğretim tekniklerini değiştirir ve bazı durumlarda okul yöneticisi de devreye girebilir.

Ölçme ve değerlendirme kavramı, sadece öğrenciyi akla getirmemeli, eğitim faaliyetinin içine giren öğretmen ve yöneticiler de test sonuçlarından yararlanmalı ve buna göre kendilerini geliştirmelidirler.

Çağlar, ölçme ve değerlendirme yararlarını aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- Öğretmene, öğrencisini tanıtır,
- Öğrenciye kendisini tanıtır,
- Öğretmene kendi kendisini değerlendirmeye yardım eder,
- Öğrenciyi motive eder, onu harekete geçirir,
- Öğrenci velilerine çocuklarını tanıtmaya aracılık eder,
- Okul idarecilerine bilgi verir,

³² Genç, **a.g.m.**, s.3.

³³ Rudolf Nissen, **Praxis der Leistungsmessung**, Handbuch Fremdsprachenunterricht (Tübingen: Francke 1991), s.234.

³⁴ Annelie Knapp, Pottkoff Karlfried Knapp, **Fremdsprachenlernen und -lehren: Eine Einführung in die Didaktik der Fremdsprachen vom Standpunkt Zweitspracherwerbsforschung** (Mainz:Kohlhammer, 1982), s.208.

- Rehberliğe yardım eder ve
- Yöntemlerin ve programların geliştirilmesine yardımcı olur.³⁵

A.Knapp ve P.K. Knapp ise testlerin işlevini şöyle özetlemişlerdir:

Öğrenciyi tanıma.- testler; öğretmenlere, öğrencilere ve velilere öğrenme hedeflerine ulaşma başarıları ile ilgili bilgi vermektedir.

Seviye belirleme.- testler yardımıyla öğrencilerin çeşitli sınıflara yerleştirilmesi sağlanmaktadır.

Yönlendirme.- testler, öğretmene dersi etkili oluşturma yolundaki eksiklikleri göstererek, bunları giderme hakkında yön vermektedir.

Öğrenme motivasyonlarını güçlendirme.- belirli aralıklarla uygulanan testler, öğrenme başarılarının ve gelişmelerinin kanıtlanmasını sağlamaktadır. Zayıf olanlar ek çalışmalarla motive edilmektedir.

Doyé'e göre ise, yabancı dil dersindeki ölçme ve değerlendirme sonuçları, öğrencilere, öğretmenlere ve bilim adamlarına öğrenme ve öğretme sonuçları ile ilgili bilgi vermektedir. Bu bilgiler üç amaca hizmet edebilmektedir:

- Öğretme ve öğrenmenin geliştirilmesine.
- Öğrenilenlerin değerlendirilmesine.
- Öğretme ve öğrenme araştırmalarına.³⁶

Anlaşıldığı üzere testler, eğitim ile ilgili tüm aşamalarda oldukça yararlı bir süreçtir. Test sonuçları, uygulanan eğitim yönteminin yararlarını ve zararlarını ortaya çıkararak, öğrencilerin gerçek başarısını yansıtabilecek geçerli testler geliştirilmesine yardımcı olmaktadır.

1.2.6. Testlerin Özellikleri

Öğrenci başarılarının doğru bir şekilde ölçülerek, sonuçlar doğrultusunda alınan kararların güvenilir olması için hatasız veya az hata veren belli özelliklere sahip ölçme araçları kullanmak gerekmektedir.

A.Knapp ve P.K.Knapp, iyi bir testin en başta güvenilir ve geçerli olması gerektiğini savunmaktadır. Bir testin geçerliliğinden (validitât) sonuçlardaki kararlılık anlaşılmaktadır. Geçerli bir test, testin uygulanış saati ve süresinden, dış etkenlerden, uygulama yerinden ve kimler tarafından uygulandığı gibi kriterlerden etkilenmemelidir.

³⁵ Çağlar, a.g.e., s.24-25.

³⁶ Peter Doyé, "Funktionen und Formen der Leistungsmessung", **Handbuch Fremdsprachenunterricht**, Der. Karl Richard Bausch vd. (2.Tübingen: Francke, 1991), s.226.

Testi değerlendiren kişinin teste karşı olan kayıtsızlığı ve subjektif takdiri nesnellığı (objektivität) olarak da tanımlanmaktadır. Objektif bir test kesin değerlendirmeleri gerektirmektedir. Bir testin güvenilirliğinden (reliabilität), ölçmek istediği davranışı gerçekten ölçmesi anlaşılmalıdır. Testlerin amacı, öğrencilerde sadece belli bir test ile kazanılan davranışları ölçmek olmadığı için, test dışında da öğrencide oluşması gereken davranış değişikliğinin genellemesi yapılmalıdır. Bir testin güvenilirliği her zaman ne tür bir genelleme amacı hedeflediğine bağlıdır. Örneğin bir testte bir olayın anlatılması veya açıklanması istendiğinde, öğrenci o testte gösterdiği başarıyı veya başarısızlığı, dili konuşan bir yabancı ile yüzyüze geldiğinde aynı başarıyı veya başarısızlığı gösterip gösteremeyeceği belli değildir. Dil testlerindeki güvenilirlik problemleri, okul içindeki kuramsal testlerin hazırlanıp uygulanmasından ve bu testlerin sonucunda öğrencinin dilsel becerileri ile okul dışında da iletişim kurması amaçlandığından doğmaktadır.³⁷

Heyd, testlerin geçerlik, güvenilirlik ve nesnellik özelliklerinin yanısıra, bir testin ekonomikliliğinden, standart olmasından ve gerekliliğinden bahsetmektedir.³⁸

Anlaşıldığı üzere bir testin amaçları çok iyi belirlendikten sonra, bu amaçlara ulaşabilmek için, testin bir takım özelliklere sahip olmasına dikkat etmek gerekmektedir.

1.2.7. Test veya Kısa Test

Valette'nin görüşlerine göre, gerek testler, gerekse kısa testler yabancı dil dersinde büyük önem taşımaktadır. İkisi arasındaki fark içeriğinden çok amacında ve boyutundadır. Testler uygulanmadan önce öğrencilere duyurulmakta ve bir veya birkaç ünitenin konularını kapsamaktadır. Öğrenciler teste hazırlanırken konuyu derslerde tekrar etme fırsatı bulmaktadır. Testler iki-üç haftada bazen de her hafta uygulanabilir ve test süresi bazen bir ders saatini almaktadır. Etkili bir öğrenme sağlayabilmek için, test sonuçlarının en kısa zamanda öğrencilere duyurulması gerekmektedir. Öğreticilerin bir kısmı kısa testleri uygulamayı tercih etmektedir, çünkü bunların sonuçları üzerinde yorum yapma aynı dersin sonuna yetiştirebilmektedir. Kısa testlerin büyük testlere göre en belirgin farkı boyutudur. Kısa testler önceden duyurulmadan uygulanabilir. Sıkça uygulanan kısa testler dil derslerinde öğrencileri sürekli çalışmaya yöneltir. Öğretici de öğrencilerin, daha sonra uygulamayı planladığı bir teste hazırlama imkanını bulabilmektedir. Sözlü veya yazılı kısa bir test ders sonuna doğru uygulanarak, öğrencilerin o günkü çalışmaları değerlendirilebilir. Kısa testlerden alınan notlar çok önemli değildir. Önemli olan öğrencileri günlük çalışmaya yöneltmesidir.³⁹

³⁷ A.Knapp, P.K. Knapp, *a.g.e.*, s.211-212.

³⁸ Heyd, *a.g.e.*, s.209.

³⁹ Valette, *a.g.e.*, s.17-18.

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçerken neyin, nasıl planlanması gerektiği tamamen öğreticiye kaldığından, derslerinde kısa testlere yer vererek, öğrencilerinin derse ne şekilde hazırlanıp geldiğini ölçmek, ona ders amaçlarına ulaşma derecesini gösterebilmektir. Özellikle dil öğretimi çok çalışmayı gerektirdiğinden, kısa testler öğrencilerin bu derse hazırlanarak gelmelerini sağlamaktadır.

Kısa testlerin öğrenciler açısından sağladığı bir avantaj da, sonuçları çabuk öğrenmesidir. Testlerden sonra soruların doğru cevaplarını, ne gibi hatalar yapıldığını, hangi noktalarda eksiklikler bulunduğunun öğrencilerin duyması, bir sonraki teste daha iyi hazırlanmalarını sağlayacaktır.

Kısa testlerin uygulanması ve sonuçlandırılması, öğrencinin karne notunu fazla etkilememektedir. Kısa testler öğrencileri çalışmaya ve derslere hazırlıklı gelmelerini sağlamaktadır.

Öğrencilerin derse hazırlıklı gelmelerini ve testlerde başarılı olmasını sağlayan olgulardan biri de ev ödevleridir. Ev ödevleri öğrencileri sıkıntıya sokmadan, isteyerek yapılacak şekilde verilmelidir. Ev ödevleri öğrencilerin bir teste hazırlanmasına da yardımcı olmaktadır.

1.2.8. Testlerin Hazırlanması

Testlerin öğrencilerdeki gerçek başarıyı ortaya çıkarıp ölçebilmesi için, öğrencilere uygulanmadan önce titizlikle hazırlanması gerekmektedir. Bir testin hazırlığında sözü edilen özelliklerin üzerinde durularak testin amacı ve ölçülmesi gereken davranışlar çok iyi planlanmalıdır.

Özçelik, test hazırlama işine bir plan ile başlanması gerektiğini vurgulayarak, test planında belirtilmesi gereken başlıkları aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- Hazırlanacak olan testin amacı,
- Testin kapsamı, yani testte yoklanacak olan öğrenmeler,
- Kapsamdaki öğrenme ürünlerinin ne tür sorularla yoklanacağı,
- Her bir öğrenme için kaç soru sorulacağı,
- Hazırlanan soruların nasıl test haline getirileceği,
- Testin nasıl uygulanacağı,
- Test sorularının nasıl planlanacağı,
- Testle elde edilen puanların nasıl kullanılacağı.⁴⁰

Dil bir iletişim aracı olduğundan, öğrencinin konuşma, okuma, işitme (algılama) ve yazma becerilerini ölçmeye yarayan farklı bir test hazırlama çalışmasına gidilmelidir.

⁴⁰ Durmuş Ali Özçelik, **Test Hazırlama Kılavuzu** (Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları 5, 1989), s.6.

Araştırmada her ayrı beceriyi ölçmeye yönelik örnek test maddeleri verilmeye çalışılmıştır.

Öğretici bir ders yılı veya bir ders dönemi süresince öğrencilerine hangi konuları ve davranışları kazandıracığını planladıktan sonra, bu davranışların oluşup oluşmadığını ölçmek için kaç tane testi, hangi zamanlarda uygulayacağını da ayrıca planlamalıdır.

Uygulamalar, öğrencilerin testleri rastgele hazırladığını ve yapılan değerlendirmelerin güvenilir olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerin üzerinde ders yükünün fazla olması, test hazırlığına fazla zaman ve çaba ayıramamasına neden olmaktadır. Test sonuçlarını öğrencileri ile birlikte çözüp, yapılan hataların nerelerde olduğuna işaret etmenin, öğrenciler açısından çok önemli olmasına karşılık, öğretmenler buna da pek fazla zaman ayıramamaktadır. Bunun sonucu olarak da, hedeflenen amaçlara çoğunlukla ulaşamamaktadır. Ayrıca yabancı dil öğretiminin oldukça titiz bir çalışma gerektiren bir alan olması nedeniyle, öğreticinin yapacağı en ufak bir plansızlık, o zamana kadar harcanan emeklerin karşılıksız çıkmasına yol açmaktadır.

Valette, öğretmenlere bu konuda soru kartlarının yardımcı olabileceğini vurgulamaktadır. Her kartta, sorunun ilgili olduğu ünite veya konu, ölçülen bilgi veya beceri ile test türü belirtilmelidir.⁴¹

Aşağıdaki örnekte bir soru kartının ön ve arka yüzünün nasıl oluşturulacağını görmekteyiz:

41 Valette, a.g.e., s.27.

Yazma-dilbilgisi testi 8.sınıf	Test türü: Boşluk doldurma Soru: nach - auf
Peter fährt Berlin	
nach	

(Ön yüzü)

Tarih	Yanlış sayısı	Öğrenci sayısı
12.03.98	9	30
18.04.98	4	30

(Arka yüzü)

Yukarıdaki kartları incelediğimizde, sorunun hangi tür beceriye yönelik olduğu, hangi sınıfa, ne tür bir test ile yoklandığını ve doğru cevabı görmekteyiz. Arka yüzünde ise, eğer öğretici bu soruyu testlerinden birinde daha önceden kullanmışsa, hangi tarihte kaç öğrencinin katılımıyla oluşan yanlış sayısı da ifade edilebilmektedir.⁴²

Soru kartlarının oluşturulmasındaki faydalardan biri, bir önceki testte yoklanmış bir davranışın tekrarını önlemesidir. Ayrıca özne, yüklem ve nesne seçimi ile test türü seçiminde çeşitlilik yaratması, öğreticinin test hazırlama işini kolaylaştırmaktadır.

1.2.8.1. Testin Düzenlenmesi

Test ile ölçülecek amaçlar belirlendikten sonra, sıra testin düzenlenmesine gelir. Testi düzenlerken dikkat edilmesi gereken başlıca noktaları Özçelik aşağıdaki gibi özetlemektedir:

- Testte, değişik yollarla cevaplanacak sorular varsa, bunlardan aynı yolla cevaplanabilecek olanlar biraraya getirilmelidir.
- Testte değişik konulara dayalı sorular varsa bunlardan aynı konuyla ilgili olanlar biraraya getirilmelidir.

⁴² Valette, .a.g.e., s.27.

- Aynı özel hedefle ilgili kritik davranışları yoklayan sorular biraraya getirilmelidir.
- Testteki sorular, cevaplama yolları önemli ise konu veya hedef birliği bozulmadan, yani bu gruplar içinde kolaydan zora doğru sıralanmalıdır.
- Testin başına bir yönerge konmalıdır. Yönergede, testin amacı, testteki soru sayısı, cevaplama için verilen süre, cevapların nereye ve nasıl yazılacağı, cevapların planlama şekli belirtilmelidir.⁴³

Ölçülmek istenen davranış ve amaçlara göre, her konudaki soru sayısı belirlenince, test tiplerine göre konunun özellikleri gözönünde bulundurularak istenen sayıda soru hazırlanmalıdır. Test hazırlamada gözönünde bulundurulması gereken en önemli konulardan biri, ölçülmek istenen davranışa uygun gelen test tekniğini kararlaştırmaktır. Her davranış her tip testle sorulabilir, ancak bunlardan birisi diğerlerinden daha çok amacına uygun olmaktadır.⁴⁴

Yabancı dil testi için düzenlenen bir testte, yoklanmak istenen davranış ve becerilerin sıraya dizilmesi gerekmektedir. Bir test sadece konuşma becerisini, okuma becerisini, yazma becerisini veya işitme/algılama becerisini ölçüyorsa, soruların türüne ve zorluğuna göre dizilmelidir.

1.2.8.2. Cevap Kağıdı ve Cevap Anahtarı

Testin hazırlığı ve düzenlenmesi aşamasından sonra, cevap kağıtlarını hazırlamak gerekir. Bazı öğrenciler ayrı bir cevap kağıdı hazırlama yerine doğru cevabı testin üzerinde işaretlemeyi tercih etmektedirler.

Özellikle büyük yaşlardaki öğrencilere uygulanan testlerde ayrı bir cevap kağıdı kullanılması uygun olmaktadır. Ayrıca cevap kağıdı kullanımı, testin bir daha kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Cevap kağıdı kullanımı puanlamayı da kolaylaştırmaktadır.

Ancak cevap kağıdı kullanımının üstünlüklerine karşın, küçük yaşlardaki öğrencilerin cevap kağıdı kullanması şaşırtıcı olması nedeniyle tercih edilmemelidir.

Ayrı bir cevap kağıdı kullanılıyorsa bu kağıtta, kullanılmıyorsa test üzerinde, öğrencinin adını, soyadını, sınıfını, test numarasını ve gerekli olabilecek diğer bilgileri yazacağı yerler bulunmalıdır.

Cevap kağıdında, cevap yerleri hem kolayca görülebilecek biçimde olmalı, hem de doğru cevaba ipucu olmamalıdır. Seçmeli sorulardan oluşan bir testin cevap

⁴³ Durmuş Ali Özçelik, "Test Hazırlamada Başlıca Adımlar", **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler** (Eskişehir: AÖF Yayınları, 1991), s.319-320.

⁴⁴ Cavit Binbaşoğlu, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi, 1978), s.39.

kağıdındaki yerleri birbirine karışacak şekilde sıkışık olmamalıdır. Eğer sorularda dört seçenek bulunuyorsa, cevap kağıdı beş seçenekli olmamalıdır. Ayrıca kısa cevaplı soruların cevapları için ayrılan yerlerin büyüklüğü cevabın kısa veya uzun olduğuna ipucu vermemelidir. Her cevaba aşağı yukarı aynı büyüklükte yer ayrılmalıdır.

Cevap kağıdı kullanımını değerlendirmeyi kolaylaştırmakta, çünkü günümüzde cevap kağıdı optik okuyucular tarafından okunmaktadır.

Valette, öğrencilerin sınıfta kısa test uygularken cevap kağıdından faydalanabileceklerine dikkat çekiyor; ancak bazı öğrencilerin bir cevap yerine iki cevap yerini işaretlediklerini, bunun için dikkat edilmesi gerektiğini ifade ediyor. Öğreticiler kendilerine bir cevap anahtarı hazırlamalı, eğer test optik okuyucular tarafından okunmayacaksa, bu cevapların ve soru numaralarının yerleri delinmeli ve şablon gibi kullanılmalıdır. Sınıf içi kısa bir testin değerlendirmesini yapacak olan öğretici, şablonu cevap kağıdının üzerine koymadan önce iki cevaplı sorunun olup olmadığını kontrol etmelidir.⁴⁵

İki cevaplı sorunun olup olmadığını kontrol etmek için “asetat”la okuma yolu tercih edilmelidir.

1.2.8.3. Testlerin Uygulanması

Bir testin başarısını, sınıf veya salon içindeki uygulama şartları da etkilemektedir.

ÖSYM tarafından uygulanan testler genellikle büyük salonlarda uygulanmaktadır. Öğrenciler ve gözcüler bu sınavlara girmeden önce test yönergesi kitapçığını okumalıdır. Bu tür sınavlarda test yönergesinde bulunan maddeler uyarınca test uygulanmaktadır.

Testler öğrencilerin cesaretini kırıcı şekilde değil de, bildiklerini ortaya koyacak şekilde hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Heyd'e göre, testlerde şekillerden yararlanılacaksa, testi uygulamadan önce teste katılmayanların şekilleri tanıyabilmesi sağlanmalıdır. Test yönergesinde testin amacı ve cevaplamaya ilişkin açıklamalar anlaşılır şekilde ifade edilmelidir. Testi başlatmadan önce birkaç örnekle üzerinde konuşulmalıdır. Örneğin, öğrenci yanlış cevabı silmeli mi yoksa üzerine doğrusunu mu yazmalı gibi ayrıntılara açıklık getirilmelidir.⁴⁶

Test uygulamasında testin zamanı çok iyi belirlenmelidir. Test süresi ne fazla ne de eksik olmalıdır. Kısa süre öğrencilerin telaşlanmasına neden olur, uzun süre ise

⁴⁵ Valette, a.g.e., s.23.

⁴⁶ Heyd, a.g.e., s.212.

doğru cevaplanan sorulara tekrar dönüldüğünde yanlış yapmaya veya sürenin uzunluğuna aldanıp soruları yetiştirmeme gibi durumlara neden olabilir.

Büyük testler bir sömestrin ortasında veya sonunda uygulanmaktadır ve okul yönetiminin belirlemesiyle okul takvimine yerleştirilmektedir. Sınıf içi testlerin planlamasını öğretmenler kendi yapmaktadır.⁴⁷

1.2.9. Dil Laboratuvarında Test

Günümüzde artık birçok özel okul, dil öğretiminde dil laboratuvarlarından yararlanmaktadır.

Dil laboratuvarlarında uygulanan bir ders, özellikle işitme/algılama becerisinin kazanılmasını ve bu becerinin ölçülmesini kolaylaştırmaktadır.

1.2.9.1. Dil Laboratuvarında Uygulanan Testlerin Olumlu Yönleri

Valette, dil laboratuvarlarında uygulanan testlerin objektifliği yükseltiğini ifade ederek, bu testlerin olumlu yönlerini aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- Öğrencilerin tümüne sorular aynı hızda ve aynı tarzda (ses tonu/ifade) sorulmaktadır.
- Öğrencilerin çalışma hızı aynıdır.
- Öğrenciler cevaplama işini aşağı yukarı aynı anda tamamlamaktadır, bu da öğreticiler için bir avantaj sağlar.
- Yüksekokullardaki öğrencilere tekrar niteliğinde olan testleri bireysel olarak çalıştırma fırsatı verir.
- Ders sonunda uygulanan testler, öğrencileri işlenen konuya daha fazla çalışmaya motive eder.⁴⁸

Dil laboratuvarında uygulanan testlerin sağladığı yararlardan biri de, öğrencilerin birbirinden kopya çekme olasılığını ortadan kaldırmasıdır.

Öğrencilerin işitme/algılama becerisini kazanmaları dil laboratuvarlarında kolaylaşmakta, ayrıca burada dilin iletişim aracı olarak öğrenilmesi ve uygulanması, dil öğretimi açısından kazanç sağlamaktadır.

1.2.9.2. Dil Laboratuvarlarında Uygulanan Testlerin Olumsuz Yönleri

Dil laboratuvarlarında uygulanan testler her ne kadar objektif de olsa, bir takım olumsuzlukları beraberinde getirmektedir.

⁴⁷ Valette, **a.g.e.**, s.32.

⁴⁸ Valette, **a.g.e.**, s.35.

Valette'nin savunduğu bu olumsuzlukları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Dil laboratuvarları doğal konuşma durumları yaratmıyor.
- Sınıftaki derslerde hakim olan yapmacıklık, laboratuvarlarda daha belirgin oluyor.
- Laboratuvarlar karşılıklı soru-cevap şeklinde bir iletişime yer vermiyor.
- Öğreticinin bazı kavramları mimik ve jestlerle destekleyerek öğretmesini imkansız kılıyor.⁴⁹

Dil laboratuvarları özellikle dilin iletişim amaçlı öğretiminde ve öğrenilenlerin test edilmesinde yararlı olmasına karşılık, yazma ve dilbilgisi gibi becerilerin ölçümü için uygun değildir. Ayrıca sınıf içindeki karşılıklı iletişim esnasındaki doğal ortam yerine teknik ortam, öğrencilerin gerçek bilgilerini yansıtmasına engel olmaktadır.

1.2.10. Test Sonucunda Alınan Puanların Notlara Çevrilmesi

Eğitim sisteminde en çok değişikliğe uğrayan ve yine de sağlam ve temelli bir çözüme oturtulamayan kurallardan biri, test sonuçlarının notlara çevrilmesidir. Notlar öğrenci hakkında değer yargılarının ölçüleridir ve öğrenci hakkında bir takım kararların verilmesini gerektirir.

Özçelik, değerlendirmede kullanılan ölçütleri iki grupta toplamaktadır. Bu ölçütlerden bir bölümü, duruma, yere ve zamana göre değişmeyen koşulları belirtmektir. Ölçütlerin diğer bölümü ise, duruma, yere ve zamana göre değişebilecek koşulları belirtmektir. Böyle durum, yer ve zamana göre değişmeyen ölçütlere mutlak ölçüt adı verilmektedir. Belirlenen seviye durumuna, yere ve zamana göre değişebilen ölçütlere de bağıl ölçüt adı verilmektedir. Okullardaki başarıların değerlendirilmesinde bağıl ölçütler önerilmektedir.⁵⁰

Derslerdeki test sonuçlarından elde edilen ham puanlar genellikle not olarak ifade edilmektedir. Notların belirlenmesi metodu teste göre farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar, testin uzunluğu, testin kapsamı, testin süresi gibi kriterler olarak sıralanmaktadır. Öğretici testin güçlülüğüne göre puanlardan alınabilecek notların dağılımını çok iyi belirlemelidir. Aşağıda varsayılan test puanlarına göre alınabilecek notlara ilişkin üç öneri görülmektedir. Bunlardan birini seçme, öğreticinin test ile ilgili olarak varsaydığı güçlük derecesine bağlıdır.⁵¹

⁴⁹ Valette, a.g.e., s.35.

⁵⁰ Durmuş Ali Özçelik, "Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi", **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler** (Eskişehir: AÖF Yayınları, 1991), s.348-349.

⁵¹ Valette, a.g.e. s.43.

Not Belirlemede Ölçüt Alnabilecek Dereceleme Örnekleri

86 /			
85 /			
84 /			A
83 //	A	A	
82 /			
81 ///			
80			
79 /			
78 //			
77 ///		B	B
76 /	B	B	B
75 /			
74			
73			
72 /			
71 //			
70 ///			
69 ///			
68 ////	C	C	
67 ///			
66 //			C
65 ///			
64			
63 //			
62 /			
61 //	D		
60 /		D	
59 //			
58			
57 /			
56 /			D
55	F	F	
54			
53 /			F

Kaynak: Valette, a.g.e., s.44.

1.3. Eğitimde Ölçülen Davranışlar

Program geliştirme uzmanları ile ölçme ve değerlendirme uzmanları eğitimde istendik davranışların neler olduğu sorusunun cevabını vermek için araştırmalar yapmışlardır. Öğreticiler de bu istendik davranışların neler olması gerektiğini planlı bir şekilde belirleme durumundadırlar. Amaçların, yani istendik davranışların planlanmadığı bir eğitimde, öğrencilerde bir değişme olması beklenemez. Bir okulun ve bu okulun sınıflarında uygulanan her ders için bir müfredat programı bulunmalı ve burada amaçlar ayrıntılı olarak analiz edilmelidir.

Turgut'un ifade ettiği gibi; Bloom, Hastings ve Madaus, ilköğretim basamağından orta öğretimin ikinci devresine kadar çeşitli derslerin amaçlarını ayrıntılı olarak vermişlerdir.

Ders amaçlarının özel olarak belirlenmesinin yanı sıra, bütün derslere uygun düşecek genel bir amaçlar sınıflaması arama gayretleri de görülmüş ve “aşamalı sınıflama” adıyla bilinen bir sınıflama ortaya çıkmıştır.⁵²

Yine Turgut, aşamalı sınıflamanın başlıca özelliklerini aşağıdaki gibi özetlemektedir:

1. Eğitim sonucu olarak gelişebilecek davranışlar önce üç alana ayrılmıştır. Bilişsel alan davranışları, bilgilerle ve bilgilerden doğan zihin yetenekleriyle ilgilidir (...) Duyuşsal alan davranışları, insanın geliştirdiği duygu ve değerlerle ilgilidir (...) Psiko-motor alan davranışları ise insanın kas ve zihin koordinasyonu ile yaptığı becerilerle ve onların temel öğeleriyle ilgilidir (...)
2. Davranışlar, gerek bir alanın basamaklarında, gerekse bir basamakta aşamalı olarak düzenlenmiştir. Herhangi bir basamaktaki davranışın oluşabilmesi için, ondan önce gelen basamaklardaki davranışların öğrenilmiş olması gereklidir.
3. Davranışlar her alanda üç haneli sayısal kodlarla gösterilmiştir. Noktadan önceki sayı, davranış basamağını; noktadan sonrakiler ise, basamak içindeki birinci ve ikinci derecedeki sınıflamalarını gösterir.⁵³

Her ders için özel amaçlar açık olarak ifade edildikten sonra, bu amaçları tanımlayan davranışları çıkarmak gerekmektedir. Her amacın oluşturduğu bir davranış bulunduğundan, her davranışı ölçebilecek bir ölçme durumu yaratılmalıdır.

Yıldırım, gerek öğretim programlarının seçimi ve düzenlenmesi, gerek sonuçların değerlendirilmesi açısından büyük önem taşıyan aşamalı basamakların tamamlanarak sonuçların yayınlandığını ve ölçme değerlendirme alanına aydınlatıcı ışıklar tuttuğunu ifade etmektedir.⁵⁴

Duyuşsal alandaki davranışlar belli bir dersten hoşlanma, bir mesleğe karşı tutum, spora gösterilen ilgi gibi, daha çok psikolojik öğelere dayalı davranışlardır ve öğretmenin kanaati olarak bir ölçüde nota çevrilse de fazla dikkate alınmamaktadır. Psikomotor alanındaki davranışlar ise genellikle el işi, spor gibi derslerde ölçülen, daha çok kas kullanımına dayalı, el becerisi ve denge gibi becerilerle ilgili davranışları kapsamaktadır. Bilişsel alandaki davranışlar ise zihinsel etkinliklere yöneliktir ve bilgi, beceri ile yetenekleri göstermektedir. Okullarda ölçülen ve not verilirken dikkate alınan davranışlar ağırlıklı olarak bu alanda yer aldığından, burada sadece bilişsel alandaki davranışlarla ilgili sınıflama üzerinde durularak örnekler verilecektir.⁵⁵

⁵² Turgut, a.g.e., s.120.

⁵³ Turgut, a.g.e., s.120-121.

⁵⁴ Cemal Yıldırım, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: ÖSYM Yayınları, 1983), s.169.

⁵⁵ Ata A. Tezbaşaran, “Test Modelleri ile Ölçülen Davranışlar”, **AÖF Test Araştırma Birimince Düzenlenen Seminerde Sunulan Bildiri** (Eskişehir: 18 Kasım 1997), s.1.

1.3.1. Bilişsel Alandaki Eğitim Davranışlarının Aşamalı Sınıflaması

Bilişsel alan, altı basamaktan ve alt basamaklarda bir takım alt gruplardan oluşmaktadır.

Aşağıda bilişsel alana giren eğitim davranışlarının aşamalı sınıflaması ayrıntılı olarak görülmektedir.

BİLGİ

1.00 Bilgi

1.10 Özelliklerin Bilgisi

1.11 Terimlerin Bilgisi

1.12. Özel Olguların Bilgisi

1.20 Özelliklerle Uğraşma Yol ve Araçlarının Bilgisi

1.21 Alışların (Teamül) Bilgisi

1.22 Yönelim ve Sıraların Bilgisi

1.23 Sınıflamaların ve Sınıfların Bilgisi

1.24 Ölçütlerin Bilgisi

1.25 Yöntemlerin Bilgisi

1.30 Bir Alandaki Genel Doğruların ve Soyutlamaların Bilgisi

1.31 İlke ve Genellemelerin Bilgisi

1.32 Kuramların ve Yapıların Bilgisi

ZİHİNSEL YETENEKLER VE YETERLİKLER

2.00 Kavrama

2.10 Çevirme

2.20 Yorumlama

2.30 Öteleme (Uzantıları Kestirme)

3.00 Uygulama

4.00 Analiz

4.10 Öğelerin Analizi

4.20 İlişkilerin Analizi

4.30 Örgütlenme İlkelerinin Analizi

5.00 Sentez

5.10 Özgün Bir İletişim Meydana Getirme

5.20 Bir Plan Ya Da İşlemler Takımı Oluşturma

- 5.30 Soyut İlişkiler Takımı Önerme
- 6.00 Değerlendirme
 - 6.10 İç Ölçütlerle Değerlendirme
 - 6.20 Dış Ölçütlerle Değerlendirme.⁵⁶

Bilişsel davranışların aşamalı sınıflamasında, 1.00 kodu altındaki ilgi terimi, herhangi bir konudaki özel bilgilerin, işlem yollarının ve metodların, bir yapının veya olgusal gerçeklerin hatırlanması anlamında kullanılmaktadır. Hatırlamanın başlıca iki türü bulunmaktadır: görünce tanıma ve sorulunca söyleme. Her iki durumda da, daha önceden kazanılmış bilgilerin akla gelerek ona göre hareket etme durumu vardır.⁵⁷

Öğrenci cevabını vermeden önce, soru ile bağlantılı olan faktörleri ve biçimleri aktif bir şekilde hatırlayarak kavramalıdır. Bir okuma testi veya işitme algılamaya yönelik bir testte ise, kendisine sunulan cevaplar arasından (çoktan seçmeli) doğru olanı seçme durumunda olduğundan, cevabı tanıma işlemini gerçekleştirmektedir. Öğrenci cevabını hiç bilmediği bir hatırlama testinde soruya hiç cevap verememe veya tamamen yanlış cevap verme durumunda kalmaktadır. Görünce tanıma testinde ise cevabı verilen olasılıklar içerisinde seçebilmektedir. Ayrıca seçeneklerden bir veya ikisini eleyerek yanlış cevaplama ihtimalini en aza düşürebilmektedir. Dil dersleri işitme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmeyi hedef almıştır ve konuşma testleri ile yazma testleri aktif hatırlama yeteneğini (davranışını) ölçmektedir.⁵⁸

Bu araştırmada dil derslerinin dört temel becerilerine yönelik hangi tür testlerden yararlanması gerektiği ve hangileriyle öğrencilerin başarısını en iyi şekilde ortaya çıkarılabileceği üzerinde ayrıntılı olarak bahsedilecek ve örnekler verilecektir.

Aşağıda bilişsel alana giren davranışlarla ilgili aşamaların anlamı açıklanmakta ve bunların nasıl ölçülebileceğine ilişkin örnekler gösterilmektedir.

1.00 Bilgi

Bu aşama insanın görerek, işiterek, hiçbir değişikliğe uğratmadan aldığı bilgilerle ilgili davranışları kapsamaktadır.

Kitaplarda yazılanları, derste anlatılanları, çözülen örnekleri aynen ya da isimlerini, sayılarını değiştirerek sorulduğunda ölçülen davranış bir hatırlama davranışdır ve bilgi basamağıdır. Hatırlanması beklenen bilginin karmaşıklığı ya da çözüm yolu bilgisine sahip olması, davranışı daha üst basamaklara taşımaktadır.⁵⁹

⁵⁶ Bloom S., Benjamin E., **Taxonomy at Educational Objectives** (Çev: D.Ali Özçelik), Handbook I: Cognitive Domain. (New York: Mc Kay 1956), s.201-207.

⁵⁷ Turgut, **a.g.e.**, s.128.

⁵⁸ Valette, **a.g.e.**, s.51.

Örnek: Juli / Dezember / April / Mittwoch / Februar

Yukarıdaki kelime grubuna uymayan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

Welches Wort paßt nicht zu der obigen Wortgruppe?

- A) Juli
B) Dezember
C) April
D) Mittwoch
E) Februar

Doğru cevap: D

2.00 Kavrama

Öğrencilerin edinmiş olduğu bilgilerin anlaşılması, öğretilenlerin kavranması, öğrencilerin düşünce veya kavramları anlamaları bu davranışın kapsamına giren zihinsel yetenekleri oluşturmaktadır. Öğrencinin zihninde topladığı bilgilere yönelik soru sorulduğunda, bilgiyi kavramış olanların kendi sözcükleriyle açıklayabilmesi, özetleyebilmesi, yorumlayabilmesi ve tahminlerde bulunabilmesi beklenmektedir. Bu basamakta bilginin yeniden üretilmesi ya da yeni ürünler ortaya koyabilmesi olanaksızdır. Ortalama zeka düzeyindeki her öğrencinin verilen bir bilgiyi kavrayabilmesi beklenmektedir.⁶⁰

Örnek: Ist der Doktor da? Ich muß mit ihm sprechen!

Yukarıdaki cümlenin boşluğunu aşağıdakilerden hangisi tamamlar?

Welches Wort paßt in die obige Lücke?

- A) fast
B) höchstens
C) sogar
D) unbedingt
E) gerade

Doğru cevap: D

3.00 Uygulama

Bu aşama öğrencilerin edinmiş olduğu bilgileri soyutlaması, yani özümсенerek, somut durumlar karşısında zihin tarafından kullanılması durumunu ifade etmektedir. Uygulama basamağındaki bir davranışın gösterilmesi için yeni bir durum ya da

⁵⁹ Tezbaşaran, a.g.e., s.1 (teksir).

⁶⁰ Tezbaşaran, a.g.e., s.1-2 (teksir).

problem olmalıdır ki, problemin çözüm yolunu öğrenci önceden edinmiş olduğu bilgilerden seçebilsin. Çözüm yolu yeni olmamalı, problem yeni yaratılmalıdır ve o yolun izlenmesine öğrenci kendisi karar vermelidir.⁶¹

Öğrenci somut bir durum karşısında önceden öğrendiklerinden duruma uygun olanı seçip uygulamalıdır. Bu seçim öğrenilenler doğrultusunda doğru veya yanlış kararı göstermektedir.

Örnek:

A: Ich habe meine Magisterarbeit mit Erfolg überstanden!

B:

Yukarıdaki ifadeye verilecek en doğru cevap aşağıdakilerden hangisidir?

Wie ist die ganz richtige Antwort zu der oben angegebenen Aussage ?

A) Alles Gute!

B) Viel Glück!

C) Gratuliere!

D) Gute Besserung!

E) GrüÙe!

Doğru cevap: C

4.00 Analiz

Diğler basamaklarda görülmeyen bir yaratıcılık bu basamakta görülmektedir. Daha önceden öğrenilmiş bilgilerin yardımıyla, ancak onlardan öte, kişinin kendinden bir katkıyla gösterdiği bir davranıştır. Analiz davranışı, yaratıcı bakış açıları ve bazı yetenekleri gerektirmektedir.⁶²

Analiz basamağındaki davranışların ölçülmesi klasik sınav türü olan yazılı değerlendirme (açık-uçlu madde) ile daha uygun olmaktadır, çünkü öğrenci kendine özgü yeteneklerini gösterme imkanını bulabilmektedir. Çoktan seçmeli test türünde öğrenci her ne kadar yetenekli de olsa, önüne sunulan seçeneklerden birini seçme durumunda olduğundan, ölçülen davranış kendi yeteneğı niteliğinde olmamaktadır. Çoktan seçmeli test türü için aşağıdaki gibi bir örnek vermek mümkündür:

⁶¹ Tezbaşaran, **a.g.e.**, s.2 (teksir).

⁶² Tezbaşaran, **a.g.e.**, s.2 (teksir).

Örnek 1: Ja, uns hat das Leben in der Stadt nicht mehr gefallen. Vor allem der Lärm hat uns gestört. Auch die schlechte Luft. Wegen unserer Kinder sind wir aufs Land gezogen. Die hatten doch in der Stadt kaum Spielmöglichkeiten.

Yukarıdaki paragrafın başlığı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?
Wie soll der Titel des oben angeführten Absatzes lauten?

- A) Leben in Lärm und Unlärm.
 - B) Leben in der Stadt und auf dem Land.
 - C) Leben mit viel Spielmöglichkeiten für Kinder.
 - D) Die Nachteile von schlechter Luft.
 - E) Die Schwierigkeiten des Umzugs.
- Doğru cevap: B

Yazılı değerlendirme (açık-uçlu madde) türü sınava bir örnek aşağıdaki gibi olabilir:

Örnek 2: Çocuğunuzun karanlıkta korkması durumunda ne yapardınız?
Wie würden Sie sich verhalten, wenn Ihr Kind im Dunkeln Angst hätte?

Örnek 2'deki gibi bir soruyu öğrenci cevaplarırken, önceden öğrendiği dilbilgisi öğelerini ve sözcük bilgisini kullanarak kendi yaratıcılığını gösterecektir. Bu sorunun ölçmek istediği davranış, sözcükleri doğru yerde kullanmak ve dilbilgisini gerektiği şekilde kullanarak, kendisi için yeni olan bir durum karşısında sebep-sonuç ölçütlerini ortaya çıkararak, durumu analiz etmektir.

5.00 Sentez

Bilgi ve düşünce alanında verilen parçaları bir bütün ya da sistem haline getirecek biçimde birleştirmek veya düzene koymak; parçalar arasındaki ilişkileri görmek, onlara yapısal bir biçim kazandırmak için sıralamak veya düzenlemek bu aşamanın kapsamına girmektedir.⁶³

Yabancı dil testlerinde sentez basamağındaki davranışları ölçmek çok zor olmaktadır. Tam öğrenmeyi etkileyen bireysel farklılıklar bu davranışın ölçülmesinde

⁶³ Yıldırım, a.g.e., s.180.

belirginleşmektedir. Testi hazırlayan için doğru olan cevap, bilgileri alan ve sentez yapan için çeldirici olabilmektedir.

Aşağıda çoktan seçmeli test türü için bir örnek verilmiştir.

Örnek 1: Die Schüler müßten selbst mitentscheiden können, was sie lernen wollen. Fünf Stunden Unterricht würden wirklich reichen (I). Ich zum Beispiel interresiere mich sehr für Computer (II). Ich habe selbst zu Hause einen mit vielen Programmen (III). Es würde mir gefallen, Programme selbst zu schreiben (IV). Aber nein, ich muß Geschichte lernen oder Sport machen (V). Das ist doch kein Wunder daß ich nicht gern in die Schule gehe.

Yukarıdaki paragrafta anlam bütünlüğüne uymayan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

Welcher Satz paßt nicht zu dem oben angeführten Absatz?

A) I	B) II
C) III	D) IV
E) V	

Doğru cevap: C

Sentez basamağındaki davranışı ölçebilmek için aşağıdaki gibi yazılı değerlendirme (açık-uçlu madde) türü sınav için aşağıdaki gibi bir örnek vermek mümkündür:

Örnek 2:

Für den Umweltsschutz

Ich benutze phosphatfreies Waschmittel, was jetzt auch billiger geworden ist. Und in unserem Haushalt haben wir ...

Yukarıdaki paragrafın başlığını gözönünde bulundurarak metni tamamlayın!

Vervollständigen Sie den Paragraph, indem Sie auf den Titel achten!

6.00 Değerlendirme

Değerlendirme bilişsel davranışların en üst basamağını oluşturmaktadır. Gerçek

anlamda bir değerlendirme yapabilmek için önce öğrencide bilgilerin toplanması (bilgi), toplanan bilgilerin sindirilmesi (kavrama), gerektirdiğinde kullanabilmesi (uygulama), öğrenilmiş yapılar dışındaki yeni özgün yapıları anlayabilmesi (analiz), hatta öğrenci kendisi bu tür yapıları üretebilecek düzeye gelmiş olmalıdır.⁶⁴

Toplanan bilgilerin, becerilerin, çözümlerin, yöntemlerin bir yönden değerini yargılama yeteneği, bu davranışın kapsamını oluşturmaktadır.⁶⁵

Analiz ve sentez basamağındaki davranışlar gibi, değerlendirme aşamasındaki davranışların da ölçülmesi çoktan seçmeli test türü ile oldukça zordur ve genelde ölçülememektedir.

Aşağıdaki örnekte değerlendirme basamağındaki davranışın çoktan seçmeli test türü ile ölçülmesine çalışılmıştır:

Örnek 1:

Neben meinem Kopf
 Ich lege ein Stück Weißbrot neben meinem Kopf mit seinen goldenen Rändern
 Gieße Wein dazu
 Streuere Salz
 aus meinem Kissen wächst eine Laube mein Bettuch wird zum Tischtuch
 das Tischtuch
 zum Leichentuch

Hilde Domin⁶⁶

Yukarıdaki şiirde hangi konular birlikte işlenmiştir?

Welche Themen werden im obigen Gedicht zusammen verarbeitet?

- A) Hunger, Eitel und Tapfer
 - B) Tod, Schlaf und Opfermahl
 - C) Traum, Wein und Tuch
 - D) Geduld, Ungeduld und Angst
 - E) Mahl, Salz und Tisch
- Doğru cevap: B

Aşağıdaki örnek ise, değerlendirme aşamasındaki davranışların ölçümü için daha uygun olan, yazılı değerlendirme (açık-uçlu madde) türü olarak verilmiştir:

⁶⁴ Tezbaşaran, **a.g.e.**, s.2 (teksir).

⁶⁵ Yıldırım, **a.g.e.**, s.180.

⁶⁶ G. Frische, M Schreiber, **Geschichte der deutschen Literatur** (Paderborn:Schöningh Yayınları 1974), s.399.

Örnek 2:

Bericht:

Von den jährlich etwa 400.000 Bewerbern um einen Universitätsstudienplatz in der Türkei werden in einer äußerst schwierigen Prüfung, in der alle Gymnasialfächer geprüft werden, etwa 40.000 Gymnasiumabsolventen zum Studium an den Universitäten und Hochschulen der Türkei zugelassen.

Die in der Studie befragten Studenten gehören also zu den 10% erfolgreichsten Gymnasiasten der Türkei, und das, obwohl sie einen beträchtlichen Teil ihrer Schulbildung in der Bundesrepublik Deutschland durchlaufen haben.

Welches sind nun die Gründe, wenn ehemalige Schüler des deutschen Schulsystem abschneiden? Sind es eine frühe Rückkehr in die Türkei, ein lang dauernder Besuch der muttersprachlichen Vorbereitungsklassen oder ein intensiver muttersprachlicher Unterricht während der gesamten Schulzeit? Begründen Sie Ihre Meinungen!⁶⁷

Yukarıdaki örnekte sorunun Türkçesi verilmemeştir, çünkü öğrenciden beklenen, soruyu amaç dilde kavraması ve değerlendirmesidir.

Analiz, sentez ve değerlendirme basamağındaki davranışların ölçülmesi, ileri düzeyde yabancı dil bilen öğrencilerde mümkündür. Davranışın gerçekleşip gerçekleşmediği açık-uçlu madde türü değerlendirmelerle daha iyi ortaya çıkmaktadır.

1.4. Yabancı Dil Öğretiminde İşitme Becerilerini Ölçme

Yabancı dil öğretimi iletişim amaçlı olduğundan, işittiğini anlama becerisi her geçen gün önem kazanmaktadır. Dil kurslarının çoğu işitme ve konuşma becerilerine ağırlıklı olarak başlamaktadır. Bu nedenle sınıfta işitmeye yönelik becerilerin ölçümü büyük önem kazanmaktadır.⁶⁸

Dahlhaus, Almanca öğretimine yeni başlayan gençler için işitme becerilerini geliştirmeye yarayan ilgi çekici materyallerin bulunmadığını savunarak, bunun nedenlerini aşağıdaki gibi özetlemektedir:

- Geleneksel dil dersinde telaffuz, konuşma, dilbilgisi, çeviri ve okuma ön plana çıkmıştır.
- İşittiğini anlama becerilerinin doğal bir şekilde kendiliğinden gelişeceği düşüncesinden hareket edilmiştir.
- Konuşsal-işitsel ve görsel-işitsel yöntemde okuma ve konuşma, dilbilgisi-çeviri yöntemine tepki olarak dil öğretiminin merkezi durumuna getirilmesine rağmen işittiğini anlama

⁶⁷ Liselotte Schmitz-Beywl, "Studie zur schulischen, Reintegration zurückkehrender Türkischer jugendlicher", **INFO DAF-Informationen Deutsch als Fremdsprache** (Bonn:Inudicium 2/83-84, 1983), s.25.

⁶⁸ Valette, a.g.e., s.65.

becerisine yönelik araştırmalar yapılmamıştır.

- İşittiğini anlama becerisinin öğretim faaliyetleri içindeki yeri ve önemi, hedef kitlenin amaç ve koşullarına göre ayarlanmaktadır.
- K. Schröder, 60'lı yılların sonuna kadar işittiğini anlama becerisinin sistemli bir şekilde ele alınamadığını ve ancak 70'li yıllarda buna yönelik alıştırmaların geliştirildiğini ifade etmektedir.⁶⁹

Öğrenci kendi dilinde işittiklerini farkında olmadan algılamakta, kulağına gelen sesleri anlamları ile bağdaştırmaktadır. Aynı öğrenci yabancı dil öğrenme aşamasında bu işitme ve anlama becerisini kazanmalıdır. Öğrenci yabancı dilin ses yapısı ile kendi dilinin ses yapısı arasındaki farkı işiterek ayırt edebilmeli ki, amaç dili doğru konuşma becerisini kazanabilsin. Öğrenci sesleri birbirinden ayırt edebilmeli ve konuşulanları anlayarak, kendi ifadelerini kontrol edebilmelidir. İşiterek anlama becerisi, ses ayırımı, akılda tutma ve anlama yeteneklerini gerektirmektedir.⁷⁰

Kendi dilimizdeki uzun metinleri, cümleleri ve kelimeleri okuduğumuzda ve işittiğimizde rahatlıkla anlamaktayız. Ancak bu beceriyi öğrenmekte olduğumuz bir dilde kazanabilmemiz uzun zaman ve çalışmayı gerektirmektedir. Özellikle amaç dilde işittiklerimiz sadece bir kısmını anladığımız durumlar yaşanmaktadır. Örneğin radyo veya kasetçalardan dinlediğimiz hava durumu veya herhangi güncel bir haberi takip etmekte zorlanmaktayız.

Bir dili öğrenmenin önemli koşullarından biri, o dilin ses yapısını kavramaktır. İşitme-anlama becerilerinin gelişmesi için sesleri birbirinden ayırt edebilme çok önemlidir.

Selen , Almandaki seslerin birinci kümesi olan ünlülerin sınıflamasını, dil, dudak ve ağız açıklığının derecesine göre yapmaktadır. Örneğin “raten” ve “ratten” kelimelerinin ses özelliklerini öğrenci çok iyi öğrenmeli, ancak böyle aralarındaki anlam farkını görebilir ve işittiğini anlayabilir.⁷¹

Örnek 1: Das Raten macht mir Spaß.
Die Ratten sind häßlich.

Valette, öğrencilerin işiterek anlama derecesinin, sesleri birbirinden ayırt etme, vurgu ve tonlama becerilerine bağlı olduğunu ifade etmektedir. Öğrencilerin sesleri anlama yeteneğini ölçmek, işitme testlerinin en zor yönünü teşkil etmektedir. Amaç dili

⁶⁹ Barbara Dahlhaus, **Fertigkeit Hören** (München: Fernstudieneinheit 5, Langenscheidt, Goethe-Institut 1998), s.12.

⁷⁰ Valette, **a.g.e.**, s.65.

⁷¹ Nevin Selen, **Alman Dilinin Fonetik ve Entonasyon Kuralları** (Eskişehir: A.Ü. Eğt. Fak. Yayınları, 1985), s.22.

konuşma ve anlama sırasında sözcük bilgisi ile dilbilgisi de gereklidir. Ancak işitme testlerindeki en büyük yanlış, sadece sözcükleri doğru işitme ve anlama becerisinin ölçümü olması yolunda bir yaklaşımdır.⁷²

Örnek 2: Ich fahre mit dem Bus.
Ich fahre mit dem Taxi.

Örnekte verilen cümlelerle öğrencinin sözcük bilgisi ölçülebilir, ancak sesleri işiterek ayırt etme becerisi farklı bir yöntemle ölçülmelidir.

İşiterek anlama çok karmaşık bir olaydır. Öğrenci kendi dilinde işittiklerini, fonetik özelliklerini araştırmadan anlamaktayken, öğrenmekte olduğu bir dilde işittiklerini anlamada zorlanmaktadır.⁷³

Örneğin bir Alman'a aşağıdaki gibi bir paragraf okunsun:

Örnek 3: Herr Müller fuhr sein Auto aus der Garage. Seine Frau brachte ihm Schwamm und Autoschampoo. Es sah aus als würde er nicht nur sein Auto wachsen, er hatte auch vor, es zu lackieren.

Böyle bir paragrafı dinleyen bir Alman "wachsen" yerine "waschen" kullanılması gerektiğini hemen farkedebilir. Ancak dili öğrenen için bu o kadar kolay değildir.

Valette, dili konuşma tarzının da anlamayı güçleştirdiğini ifade etmektedir. Doğal bir konuşma ile resmi bir konuşmayı ayırt etme dil öğrenenin anlamasını zorlaştırmaktadır. Örneğin öğrenci dil öğretmenin konuşmalarını anlamakta ve biraz bozuk telaffuzu olan sınıf arkadaşının konuşmalarını anlamada güçlük çekmezken, iki yabancıyla konuşmalarını anlamakta güçlük çekebilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin düzeylerine uygun konuşma ve dinleme ortamlarını doğal olarak hazırlamak gerekir.⁷⁴

Öğrencinin amaç dile hakim olabilmesi için o dilin seslerini birbirinden ayırt edebilmesi gerekmektedir. Öğrenci kendi dili ile amaç dil arasındaki ses özelliklerinin farkını da birbirinden ayırt edebilmelidir.⁷⁵

Aşağıda sesleri birbirinden ayırt etmeye yönelik becerilerin ölçümü ile ilgili yöntemler, Rebecca Valette'den alınmış olup, Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenilmesi esas alındığından, Almanca'ya göre uyarlanmış ve örnek verilmiştir.⁷⁶

⁷² Valette, a.g.e., s.66.

⁷³ Valette, a.g.e., s.66.

⁷⁴ Valette, a.g.e., s.68.

⁷⁵ Valette, a.g.e., s.72.

Örnek 4: İki sözcük duyacaksınız! Bu iki sözcüğün aynı veya farklı olup olmadığını dinleyerek anlamaya çalışınız!
Sie werden zwei Wörter hören! Hören Sie sich genau an, ob diese gleich oder verschieden sind!

beige / bej

A: aynı / gleich

B: farklı / verschieden

Doğru cevap: B

Örnek 5: Üç sözcük duyacaksınız! Bunlardan hangisi diğerlerinden farklıdır?
Sie werden drei Wörter hören! Welches Wort unterscheidet sich von den anderen?

A) satt B) sal C) satt

Doğru cevap: B

Örnek 6: Bir sözcük duyacaksınız ve kısa bir aradan sonra üç sözcük daha duyacaksınız. Bu üç sözcüklerden hangisi ilk sözcük ile aynıdır?
Sie werden ein Wort hören und nach einer kleinen Pause weitere drei Wörter hören! Welches von den drei Wörtern gleicht sich dem ersten Wort?

Theater A) Tiyatro B) Theater C) Tiyatro

Doğru cevap: B

Örnek 7: Dört tane sözcük duyacaksınız! Bunlardan hangisi veya hangileri Almancadır?

Sie werden vier Wörter hören! Welche von diesen Wörtern sind deutsch?

A) ay B) ei
C) karton D) Karten

Doğru cevap: B, D

Örnek 8: Bir dizi birbirine benzeyen sözcük duyacaksınız! Bunlardan bazıları Almanca, bazıları ise Türkçedir. Kaç tanesinin Almanca olduğunu dinleyiniz ve cevap kağıdına işaretleyiniz!

Sie werden einige Wörter hören, die sich ähneln! Kreuzen Sie auf Ihrem Antwortbogen an, wieviele von diesen deutsch sind!

A) Kama B) Kamm C) Kamm D) Kama E) Kamm

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4
E) 5

Doğru cevap:C

Buraya kadar verilen örneklerin her biri işiterek sesleri birbirinden ayırt etme becerisinin ölçümlerine ilişkin yöntemlerin bazılarında birer örnek oluşturmaktadır. Bu yöntemlerin çoğunu telaffuz (sesleme), vurgu, akılda tutma, sözcük bilgisi, dilbilgisi ve çeşitli konuşma tarzlarını işiterek anlamada kullanmak mümkündür.⁷⁷

Testlerin uygulanması ile ilgili bölümde de üzerinde durulduğu gibi, öğretmen öğrencilerinin seviyesini ve ders planını çok iyi saptamış olmalıdır. Ders amaçlarını açık olarak planladıktan sonra, neyi nerede öğreteceği konusunda bir çıkmaza girmesi önlenerek daha verimli bir ders verilmiş olacaktır. Öğretmen, yapmış olduğu planı doğrultusunda da öğrencilerin dönem içinde kazandıkları davranışları ölçmek isteyecektir. Öğrencilerin hangi davranışı ölçmek istediğine karar vererek bir test planı oluşturmalıdır. Bu plana göre de nasıl bir yöntem uygulayacağını belirlemelidir.

İşitme-anlama test yöntemlerine verilen örneklerin tümü kapalı-uçlu madde tiplerinden oluşmaktadır. Bu yöntemler dil laboratuvarlarında kullanıldığında, daha güvenilir sonuçlar elde edilebilir. Ancak ülkemizdeki devlet okullarının çoğunda böyle bir imkan olmadığından, öğretmenin bu becerileri bir kasetçalar ile ölçmesi mümkündür. Kasetçalara konuşacak kişinin seçimi de çok önemlidir, çünkü söz konusu olan işiterek öğrenme olduğuna göre, en ufak bir uyarıcı öğrencilerin dikkatini dağıtabilmektedir.

Aşağıda Doyé'nin, öğrencilerin işitme becerilerini ölçmek için önerdiği çalışmalardan bir örnek verilmiştir.⁷⁸

⁷⁷ Valette, a.g.e., s.79-89.

⁷⁸ Peter Doyé, **Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache** (Berlin: Langenscheidt Yayınları, 1992), s.26.

Örnek 9: Banttan bir metin duyacaksınız, kısa bir aradan sonra metne ilişkin sözlü ifadeler duyacaksınız. Metne göre ifadelerden hangilerinin doğru - yanlış veya bilinmez olduğunu cevap kağıdınıza işaretleyiniz!

Sie werden vom Tonband ein Text hören! Nach einer kurzen Pause hören Sie Aussagen zum Text. Kreuzen Sie an, welche Aussagen richtig-falsch oder nicht vom Text zu finden sind!

Matthias Gruber sagt zu seinem Vater: "Ich finde, unser Auto sieht schon ganz schön alt aus. Soll ich ihm mal etwas Farbe geben?" Herr Gruber ist einverstanden.

Als seine Eltern am nächsten Wochenende unterwegs sind, holt Matthias rote und gelbe Farbe und streicht das Auto. Herr und Frau Gruber sind etwas überrascht, als sie nach Hause kommen und das Auto sehen. Doch dann sagt Herr Gruber: "Es sieht ja ein bißchen komisch aus, aber eigentlich gar nicht schlecht!"⁷⁹

Sözlü cümleler:

1. Herr und Frau Gruber haben drei Kinder.
2. Matthias streicht das Auto.
3. Herr Gruber ist wütend auf Matthias.
4. Das Auto sieht sehr alt aus.
5. Herr Gruber will sein Auto verkaufen.
6. Am Montag morgen streicht Matthias das Auto.
7. Frau Gruber ist eine begabte Hausfrau.
8. Matthias geht in die 10. Klasse.
9. Matthias streicht das Auto in rosa.
10. Herr und Frau Gruber sind am Wochenende nicht zu Hause.

Cümle Sätze	Doğru Richtig	Yanlış Falsch	Bilinmez Nicht zu finden
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

⁷⁹ Doyé, a.g.e., s.22.

1.4.1. İşitme-Anlama ve Konuşma Becerilerini Birarada Ölçme

Doyé, işitme-anlama ve konuşma becerilerinin birarada ölçülerek değerlendirilebileceğini ifade ederek, bunların bir metnin veya soruların dinletildikten sonra, metin ile ilgili soruların sözlü cevaplandırılması, anlatılması, tartışılması veya karmaşık olarak dinletilen bir metnin düzgün biçiminin sözlü anlatılması şeklinde olabileceğine ilişkin örnekler vermiştir.⁸⁰

Aşağıdaki örnek, öğrencilerin işiterek-anlama ve daha sonra işittiğini sözlü olarak tekrar anlatma becerisini ölçmeye yöneliktir.

Örnek 1: Kısa bir öykü dinleyeceksiniz. Gerekirse küçük notlar yardımıyla öyküyü sözlü olarak tekrar anlatın!

Sie werden eine kurze Geschichte hören! Nehmen Sie sich, wenn nötig, kleine Notizen und erzählen Sie es mündlich nach!

Der Wunderhund

In einem vornehmen Restaurant in Düsseldorf saß ein gutangezogener Herr beim Mittagessen. Ihm zu Füßen lag ein Schäferhund. Offenbar war dem Hund der Geruch des Bratens, den sein Herr aß, in die Nase gestiegen, denn er schaute dem Essenden mit großen Augen zu. Plötzlich richtete er sich auf und sagte: "Kann ich denn nicht auch etwas von deinem Fleisch haben?" Alle Gäste schauten erstaunt zu dem Wunderhund hinüber. Der Herr aber fuhr den Hund an und schickte ihn unter den Tisch. Das gut dressierte Tier gehorchte sofort. Aber nach kurzer Zeit kam seine Stimme unter dem Tisch hervor: "Immer bekomme ich nur die Knochen!" "Willst du endlich schweigen, du dummes Tier!" rief der Herr voller Zorn. Einer Dame am Nebentisch tat der ungewöhnliche Hund sehr leid; sie wollte ihn dem Herrn sofort abkaufen und bot eine hohe Summe. Der Kauf war bald perfekt. Aber der Hund war mit der neuen Herrin nicht einverstanden; er folgte ihr nur zögernd. An der Tür drehte er sich noch einmal nach seinem alten Herrn um und rief ihm unwillig zu: "Jetzt rede ich aber keinen Ton mehr!" -Und der Hund hat Wort gehalten, denn jener Herr im Restaurant war der berühmte Bauchredner Monsa.⁸¹

1.4.2. İşitme-Anlama ve Yazma Becerilerini Birarada Ölçme

Doyé, işitme-anlama ve yazma becerilerinin de birlikte ölçülebileceğini ifade ederek, bunların bir metni dinledikten sonra, metnin tekrar yazımı (dikte), bir tabloya metin ile ilgili bilgileri doldurma, metnin içeriğinin özetlenmesi, yazılı anlatım ve

⁸⁰ Doyé, a.g.e., s.111.

⁸¹ Herbert Schröder, Inge Kirchhoff, **Wir Lesen Deutsch** (München: Max Hueber Verlag,1966), s.30-31.

metindeki boşlukları yazılı olarak doldurma şeklinde olabileceğine ilişkin örnekler vermiştir.⁸²

Aşağıdaki örnek, öğrencilerin işterek anladıktan sonra, metin ile ilgili bilgilerin yazılı olarak bir tabloya doldurma becerisini ölçmektedir.

Örnek 1: Aşağıdaki karşılıklı konuşmayı dinleyiniz ve küçük notlar alınız!
Konuşma ile ilgili notları ellerinizdeki tabloya yazınız!
Hören Sie sich den Dialog an und nehmen Sie sich kleine Notizen!
Danach füllen Sie die Tabelle aus!

Drei Männer und drei Frauen

- Peter : Ich habe eine Frau.
Michael und Paul : Oh weh!
Michael : Ich habe auch eine Frau.
Peter und Paul : Oh weh, oh weh!
Paul : Ich habe auch eine Frau.
Michael und Peter : Oh weh, oh weh, oh weh!
Peter : Meine Frau putzt den ganzen Tag. Sie putzt ununterbrochen.
Michael : Meine Frau kocht den ganzen Tag. Sie kocht ununterbrochen.
Paul : Meine Frau redet den ganzen Tag. Sie redet ununterbrochen.
Peter : Aber meine Frau setzt sich heute in das Auto und fährt weg. Hurra!
Michael : Und meine Frau setzt sich heute in den Zug und fährt weit weg. Hurra!
Paul : Und meine Frau setzt sich heute in das Flugzeug und fliegt noch weiter weg. Hurra!
Peter : Dann kann ich Zeitung lesen und tun und lassen, was ich will.
Michael : Dann kann ich Fußball spielen und tun und lassen, was ich will.
Paul : Dann kann ich fischen gehen und tun und lassen, was ich will.
Peter : Ohne Frau ist die Welt einfach schön!
Michael : Ohne Frau ist die Welt wunderschön!
Paul : Ohne Frau ist die Welt doppelt so schön!
Peter : Pst, pst, da kommt Petra, Petra ist meine Frau.
Michael : Pst, pst, da kommt Michaela, Michaela ist meine Frau.
Paul : Pst, pst, da kommt Paula, Paula ist meine Frau.
Petra : Liebling, ich fahre doch nicht fort. Ich muß heute noch putzen!
Michael : Liebling, ich fahre doch nicht fort. Ich muß heute noch kochen!
Paula : Liebling ich fahre doch nicht fort. Ich muß heute mit dir noch soooo viel reden!⁸³

⁸² Doyé, a.g.e., s.136.

⁸³ Ekkehard Müller, **Menschen um Müller** (Stuttgart: Ernst Klett Verlag. 1979), s.12.

	Mit wem verheiratet?	Was macht seine Frau?	Womit fährt die Frau weg?	Was macht er gern?	Wie ist die Welt ohne Frau?
Peter					
Michael					
Paul					

İşiterek-anlama ve yazma becerilerinin birlikte ölçülmesinde, dinletilen bir metnin yazılı olarak tekrar anlatılması yöntemi uygulanabilir. Ayrıca dinletilen bir metin aynı boşluk doldurma madde şeklinde hazırlanarak öğrencilerden doldurmaları istenebilir. Böylece hem işittiğini anlama, hem de buna göre yazma becerileri ölçülmüş olmaktadır.

Öğrenci sınıfa ilk girdiği andan itibaren işitme becerisine ihtiyaç duymaktadır ve bu beceriyi kullanmaktadır. İşiterek-anlama öğrenci başarısını önemli ölçüde etkileyen ve geliştirilmesi gereken bir beceridir.

1.5. Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerilerini Ölçme

Yabancı dil öğretiminde en önemli iletişim aracı konuşmadır. Ülkemizde dili konuşabilen, dili öğrenen ile eşdeğer tutulmaktadır. Ancak dili iyi konuşma becerisinin gelişebilmesi için, sözkonusu dilin okuma-işitme ve anlama becerilerinin ileri düzeye gelmiş olması gerekmektedir. Yabancı dili öğrenme amacına göre de, bu becerileri öğrenme öncelikleri farklılık gösterebilir. Örneğin turistik bir bölgede iletişim kurmayı amaçlayan bir kişi öncelikle konuşma becerisini; yabancı makale ve diğer kaynaklardan bilimsel araştırma yapmak için dil öğrenen akademisyen okuma-anlama, dilbilgisi, ve sözcük bilgisi becerilerini daha önce geliştirmek isteyecektir.

Öğrencilere günlük gereksinimlerini karşılayacak bir yabancı dil öğretmek için bir yıllık yoğun çalışmaya gerek olmadığı ifade edilmektedir. Üç aylık bir yabancı dil eğitimiyle bu amaca ulaşmak mümkündür. Ancak batıya açık, araştıran birey kendisini geliştirme çabası içinde olduğundan, bu durumdakilere öncelikle okuma-anlama ve daha sonra konuşma ve yazma becerileri kazandırılmalıdır.⁸⁴

Büker, konuşma becerisinin önemli olmasına karşılık, yabancı dil saatlerinin sınırlı olması nedeniyle okuma ve anlama becerilerinin yoğunluk kazandığını ileri sürmektedir.⁸⁵

⁸⁴ Mustafa Ertay "Yüksek Okullarda Yabancı Dil Eğitimi Üzerine", *İzlem: Yabancı Dil Eğitimi Dergisi*, 1-4, 4, Yaz/Kış 1980, s.36-39.

⁸⁵ Seçil Büker, "Yüksek Okullarda Yabancı Dil Eğitimi Üzerine", *İzlem: Yabancı Dil Eğitimi Dergisi*, 1-4, 2, Yaz 1979, s.74.

Valette, birçok öğretmenin, öğrencilerinin konuşma becerisini sınıftaki genel katılımına göre değerlendirmenin mümkün olduğunu savunduklarını ifade etmektedir.⁸⁶

Konuşma becerisi; okuma, yazma ve işiterek anlama becerilerinden farklı olarak bireysel gerçekleşemez. Öğrencinin konuşma becerisini ölçebilmek için mutlaka bir iletişim ortamı yaratmak gerekmektedir. Dil öğretiminde amaç dili akıcı, vurgulu ve doğru olarak telaffuz etme becerilerinin kazanılmasına dikkat edilmelidir. Bu becerilerin ölçümü de yine farklı yöntemleri gerektirmektedir. İşitme ve konuşma testlerinin ölçümü, öğretmenin, diğer becerilerin ölçümüne karşılık daha fazla zamanını almaktadır.

Ülkemizdeki okulların çoğunda konuşma becerileri öğrencilerin sınıftaki genel katılımı veya öğretmenin bir öğrenciden aldığı rastgele bir yanıtın değerlendirilmesi şeklinde ölçülmektedir. Ancak bu ölçüm geçerli olmadığı gibi güvenilir sonuçlar da vermemektedir. Çünkü dil öğretimi sürekli ve planlı bir çalışmayı gerektirmektedir. Öğrencinin sözkonusu derste vermiş olduğu bir yanıt gerçek başarısını yansıtmayabilir, çünkü öğrenci kopya çekmiş olabilir veya sadece tesadüf çalışarak gelmiş olabilir.

Akıcı, doğru ve vurgulu konuşmanın en önemli koşulu geniş bir sözcük dağarcığıdır. Bundan başka dilbilgisi de öğrencinin doğru konuşmasını etkilemektedir.

Valette'nin konuşma becerilerinin ölçümüne ilişkin önerdiği testler arasında; telaffuz testleri, sesletim testleri, vurgu testleri ve serbest konuşma testleri sayılabilir.⁸⁷

Sesletim testleri öğrencinin amaç dildeki sesleri; ünlüleri ve ünsüzleri doğru olarak konuşma becerilerini ölçmektedir.⁸⁸

Örnek 1: Öğretmen : Die Neger necken sich.⁸⁹
Öğrenciler : Sözlü olarak tekrarlar / Mündliche Wiederholung

Örnek 2: Öğretmen : Er rettet die Hähne.⁹⁰
Öğrenciler : Sözlü olarak tekrarlar / Mündliche Wiederholung

Buradaki 1. ve 2. örnekte Almandaki "e" seslerinin farklı türlerinin telaffuzunu ölçmek mümkündür. Ancak öğretmen burada her öğrenciye farklı bir ses türü ile

⁸⁶ Valette, a.g.e., s.99.

⁸⁷ Valette, a.g.e., s.99.

⁸⁸ Valette, a.g.e., s.110.

⁸⁹ Selen, a.g.e., s.57.

⁹⁰ Selen, a.g.e., s.57.

oluşmuş cümle bulmada zorlanabileceği gibi böyle bir test çok zaman alır. Bu nedenle bu davranışı ölçmek isteyen bir öğretici, içerisinde örneğin tüm “e” ses türlerinin geçtiği bir karşılıklı konuşma veya şiir ezberletebilir. Böylece birkaç sesin telaffuz becerisi ölçülebilir.Şiir ezberleme veya bir sınıf arkadaşı ile karşılıklı konuşma oluşturma zihinden konuşma yönteminde esas alınır. Öğretmen şiirde veya karşılıklı konuşmalarda geçen sesleri önceden not etmelidir ve değerlendirmesini buna göre yapmalıdır.⁹¹

Örnek 3: Wanderers Nachtlied
Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde
Warte nur, balde
Ruhest du auch.

Johann Wolfgang von Goethe⁹²

Yukarıdaki gibi bir şiiri ezberleyerek okuyan bir öğrencinin, birtakım ünlüleri ve ünsüzleri telaffuz etme becerisini ölçen öğretmen, kendisine önceden belirlediği sözcük veya seslerle ilgili tablo hazırlamalı ve öğrencinin sözcüğü telaffuz etmesinden başlayarak bunun değerlendirilmesini tabloya işlemelidir.

Konuşma becerisinin ölçümünde öğretmen sözlü sorularla öğrencilerin davranışlarını değerlendirebilir. Konuşma becerisinin ölçümünde temel olarak öğrencinin ana dilin seslerini telaffuz edebilmesi, vurgulaması ve akıcı bir şekilde konuşması dikkate alınmalıdır.

Konuşma becerilerinin ölçülebilmesi için, önce konuşma becerisinin kazanılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Neuf-Münkel ve Roland, konuşma becerisinin öğretimi ile ilgili çalışma maddelerini aşağıdaki gibi sıralamaktadırlar:

1. Konuşmayı hazırlayıcı çalışmalar: Sözcük bilgisi
2. İletişimi hazırlayıcı çalışmalar: Dil bilgisi
3. İletişimi biçimselleştiren çalışmalar: Tartışma biçimleri

⁹¹ Valette, a.g.e., s.118.

⁹² Schulz-Griesbach, *Leseheft für Ausländer*, Grundstufe (München:Max Hueber Verlag 1975), s.59.

4. İletişimi canlandıran çalışmalar: Rol oyunları
 5. İletişimi oluşturan çalışmalar: Karşılıklı konuşmalar.⁹³

Konuşma becerisinin öğretimi sırasında yapılan çalışmalar, bu becerinin ölçümünde de kullanılabilir. Örneğin, iletişimi canlandıran çalışmalar seçilerek öğrencilerin telaffuzu, vurgusu, sözcük bilgisi ve dilbilgisi ölçülebilir.⁹⁴

Öğrencilerin konuşma becerisini her türlü çalışmayla ölçmek mümkündür. Ancak önemli olan, öğretmenin ölçmek istediği davranışları planlaması ve hangi davranışa ne tür bir değerlendirme belirlemesidir. Sınıf mevcudu fazla olmayan sınıflarda, her ders konuşma testleri uygulayarak belli davranışları, örneğin sözcükleri doğru telaffuz etme veya akıcı konuşma gibi davranışları ölçmek mümkündür.

Albers ve Bolton, yabancı dil öğretiminde, öğrencinin sözlü ifade becerisini, yani konuşma becerisini kazanma amaçlarını aşağıdaki gibi özetlemektedirler:

- İhtiyaçlarını, isteklerini, düşüncelerini ve duygularını güncel ortamlarda ifade edebilme,
- Kendisine yöneltilen sorulara, ricalara, teklif ve taleplere karşılık uygun açıklamalar yapabilme ve
- Güncel konulara fikirleri ile katılabilme.⁹⁵

Konuşma durumlarını yaratmadaki en önemli ölçüt, öğrencilerin o zamana kadar öğrendiklerini kullanabilmelerine özen göstermektir. Örneğin sınıfta ele alınmış bir karşılıklı konuşmanın tekrar canlandırılması uygun bir test çalışmasıdır.⁹⁶

Konuşma becerisini çizimlerle ve resimlerle yönlendirmek de mümkündür.

Doyé de konuşma becerisinin ölçümünde, iletişimi resimlerle yönlendirmenin daha uygun olacağı görüşünde. Konuşma becerisinin ölçümü için daha çok resimlerle oluşturulmuş örnekler önererek, bu resimlerden yola çıkarak, iletişim durumu yaratma, resimdeki olayları fiilleştirme, tekrar anlatırma veya karşılıklı konuşmalar oluşturma gibi test örnekleri önermektedir.⁹⁷

⁹³ Gabriele Neuf-Münkel, Regine Roland, **Fertigkeit Sprechen**, Fernstudieninheit 20 (München: Langenscheidt, Goethe-Institut, 1994), s.40-109.

⁹⁴ Bolton, **a.g.e.**, s.95.

⁹⁵ Albers, Bolton. **a.g.e.**, s.138.

⁹⁶ Bolton, **a.g.e.**, s.94.

⁹⁷ Doyé, **a.g.e.**, s.70-71.

Örnek 4: Aşağıdaki resimde gördüğünüz kişilerin Alman doktora giderek şikayetlerini anlattıklarını düşününüz ve neler söyleyebileceklerini ifade ediniz!

Stellen Sie sich vor, daß die um unteren Bild zu sehenden Leute zum Arzt gehen und Ihre Beschwerden erzählen! Was würden Sie sagen?

98

1.5.1. İşitme Becerisi ile Konuşma Becerilerini Birarada Ölçme

Doyé, işitme-anlama ve konuşma becerilerinin birarada ölçülebileceğini ifade etmektedir. Buna işitme-anlama becerilerinin ölçümü ile ilgili bölümde değinilmiş ve kasetçalardan dinletilen metin veya soruları işiterek anladıktan sonra, bunların sözlü olarak özetlenmesi veya cevaplandırılması şeklinde olduğu üzerinde durulmuştur.⁹⁹

Aşağıda işitme-konuşma becerisinin birarada ölçülmesine yönelik bir örnek verilmiştir.

98 Doyé, a.g.e., s.78.

99 Doyé, a.g.e., s.111.

Örnek 1: Aşağıdaki metni dinleyiniz (sesli okuma veya kasetçalardan) sonra soruları sözlü olarak cevaplandırınız!

Hören Sie sich den Text an und beantworten Sie die Fragen zum Text mündlich!

Der Hase und der Igel

An einem Sonntagmorgen im Herbst, als der Igel übers Feld ging, traf er den Hasen. Der Igel begrüßte freundlich, aber der Hase, der ein vornehmer und hochnäsiger Herr war, erwiderte den Gruß nicht, sondern sagte nur spöttisch: "Du könntest deine Beine auch zu etwas Besserem gebrauchen, als hier am Sonntagmorgen auf dem Feld herumzulaufen." Das ärgerte den Igel sehr; seine Beine waren nämlich von Natur aus krumm, und er mochte es nicht, wenn man darüber spottete. Darum sagte er zum Hasen: "Glaubst du, daß deine Beine besser sind? Ich wette mit dir, daß ich dich im Lauf besiege." "Das ist ja zum Lachen, du mit deinen schiefen Beinen!" antwortete der Hase. So wetteten sie um ein Goldstück und eine Flasche Branntwein. Der Igel ging nur noch schnell nach Haus, um vor dem Wettlauf zu frühstücken. Er dachte bei sich: "Der Hase hat zwar lange Beine, aber er ist ein dummer Kerl. Er muß am Ende doch bezahlen."

Der Wettlauf sollte auf dem langen Acker sein, der Hase sollte in einer Furche laufen und der Igel in einer anderen. Der Igel befahl nun seiner Frau, sich am Ende der Furche hinzusetzen; er selbst ging zum anderen Ende des Feldes, wo der Hase schon wartete. Jeder stellte sich in seine Furche; der Hase zählte bis drei und lief dann los wie der Wind. Der Igel aber machte nur ein paar Schritte, dann blieb er in der Furche sitzen. Als der Hase nun am anderen Ende des Feldes ankam, saß da die Frau des Igels und rief: "Ich bin schon da!" Der Hase meinte, es wäre der Igel und sagte: "Wir wollen noch einmal laufen", und raste zurück. Aber da saß der Igel und schrie: "Bin schon da!" Der Hase war außer sich vor Ärger, und lief noch einmal zum Ende des Feldes, und wieder zurück, aber immer riefen der Igel oder seine Frau: "Bin schon da!" Dreiundsiebzigmal lief der Hase. Beim vierundsiebzigstenmal aber konnte er nicht mehr, fiel um und war tot.

Der Igel nahm das gewonnene Goldstück und die Flasche Schnaps und ging vergnügt mit seiner Frau nach Haus; und wenn sie nicht gestorben sind, leben sie heute noch.¹⁰⁰

Sözlü yöneltile sorular:

1. Wann ging der Igel übers Feld?
2. Was für ein Herr war der Hase?
3. Wie reagierte der Hase auf den Gruß vom Hasen?
4. Warum ärgerte sich der Igel?
5. Auf was wettet der Igel?
6. Um was wetten der Igel und der Hase?
7. Wo sollte der Wettlauf stattfinden?
8. Was machte der Igel vor dem Wettlauf?
9. Was dachte der Igel bei sich?

¹⁰⁰ Rosemarie Griesbach, **Deutsche Märchen und Sagen** (München: Max Hueber Verlag, 1960), s.40.

10. Was befahl der Igel seiner Frau?
11. Warum war der Hase außer sich vor Ärger?
12. Wieviel Mal lief der Hase hin und her?
13. Beim wievielten Mal fiel der Hase um?
14. Was machten der Igel und seine Frau?

Yukarıdaki örnekte yöneltile sorular birkaç farklı öğrenciye sorularak, onların hem işitme anlama hem de konuşma becerileri ölçülebilir.

Öğretmen burada, öğrencilerinin seviyelerine uygun bir metin seçmeye yine dikkat etmelidir.

1.5.2. Okuma ve Konuşma Becerilerini Birarada Ölçme

Doyé, okuma ve konuşma becerilerinin de birlikte ölçülebileceği test örnekleri vererek, bunların yazılı bir metni okuyarak tekrar anlatma, özetleme, yarım bırakılmış bir metnin devamını sözlü olarak anlatma veya okunan bir mektuba, davete vb. sözlü cevap verilmesi şeklinde olabileceğini ifade etmektedir.¹⁰¹

Örnek 1: Aşağıdaki hikayeyi okuyunuz ve sözlü olarak devamını anlatınız!

Lesen Sie sich den Text durch und erzählen Sie es mündlich zuende!

Der kleine Junge, der Zauberer und die drei Wünsche

Frank, ein kleiner Junge geht allein im dunklen Wald spazieren. Dort trifft er auf einen Zauberer. "Hallo", sagt der Zauberer und fragt: "Wer bist denn du?" Der Junge antwortet ihm: "Ich bin der Frank und gehe im Wald spazieren und du?" Darauf der Zauberer: "Ich bin der Zauberer und ich verlange, daß du mir drei Wünsche erfüllst." Frank sagt: "Halt, Moment mal. Das kenne ich aber anders. Ich kenne viele Geschichten über Zauberer und es ist immer der Zauberer, der dem kleinen Jungen die Wünsche erfüllt und nicht umgekehrt"

"Na, so was", sagt der Zauberer,...¹⁰²

Yukarıdaki örnek orta ve ileri düzeydeki öğrencilere uygulanmalıdır. Öğretmen konuşmayı yönlendirecek olan her okuma veya işitme materyalinin öğrencilerinin seviyesine göre seçmelidir.

Konuşma becerilerinin ölçümü diğer becerilere karşılık daha zordur ve testin hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi öğretmenin fazla zamanını alır. Testin uygulanışı sırasında, yönlendirilmeli veya serbest bir konuşma ortamı oluşturmak

¹⁰¹ Doyé, a.g.e., s.144.

¹⁰² G. Neuf-Münkel, R. Roland, a.g.e., s.114.

isteyen öğretmen, farklı bir durum ile karşılaşarak, ölçmek istediği davranıştan uzaklaşabilir ve test geçerliliği ile güvenilirliğini kaybedebilir. Konuşma bireysel gerçekleşmediğinden, karşılıklı iletişim durumunda da yine ölçülmek istenen davranışta uzaklaşma durumu sözkonusu olabilir. Test maddeleri çoğunlukla açık-uçlu maddelerden oluştuğundan, testin değerlendirilmesi zordur.

Öğretmen yukarıda sayılan güçlükleri ve olumsuzlukları önlemek için, uygulayacağı konuşma testinin hazırlığını çok iyi yapmalıdır. Ölçmek istediği davranışları planlamalı ve gelebilecek yanıtları, oluşabilecek konuşma durumlarının her birine vereceği puanı önceden belirlemelidir.

1.6. Yabancı Dil Öğretiminde Okuma Anlama Becerilerini Ölçme

Valette, okumanın dilsel bir beceri olarak tanımlandığını belirtmektedir. Okuma becerisinin en önemli yapı birimleri; söz konusu dilin yapısı ve sözcük bilgisidir. Özellikle dilin yapısı ağırlık kazanmaktadır. Okuduğunu anlamamanın ön koşulu dilin yapısını kavramış olmaktır. Öğrenci okuma sırasında cümlelerin birbiriyle olan ilişkisi hakkında endişeye düştüğü anda okuduğunu anlamakta zorlanmaktadır. Bir sözcüğün anlamını bilmediğinde ise, sözlük yardımıyla sorun çözülür ve okuduğunu anlaması fazla zorlaşmaz. Bu nedenle okuduğunu anlama becerilerinin ölçümü iki grupta toplanabilir: Sözlük ve yapı çalışmaları (syntakmatik ve morfolojik).¹⁰³

Okuma becerisinin ölçümü, işitme ve konuşma becerisinden farklı ve bireysel olarak gerçekleşebilmektedir. Ayrıca burada kapalı-uçlu test tipi maddelerden yararlanılarak, daha objektif bir değerlendirme yapılmaktadır.

Okuduğunu anlama testi uygulamak için, öncelikle uygun bir metin bulmak gerekmektedir. Yabancı dil metinlerinin uzun olanlarını ancak ileri düzeydeki öğrenim aşamasında anlamak mümkündür. Bu nedenle “ölçülü özgünlük” söz konusudur. Ölçülü özgünlük, metnin ayırıcı özelliklerini bozmamak şartıyla metnin kısaltılması basitleştirilmesi ve bazen de bir ders için tekrar oluşturulması anlamını taşımaktadır.¹⁰⁴

Dil öğretiminde başlangıç düzeyinde olan öğrenciler için kullanıma yönelik ve bilgi ileten metinler kullanılmaktadır.

1. Kullanıma yönelik metinler günlük yaşamı düzenleyen, telefon rehberi, trafik işaretleri, fiyat listeleri, anonslar, kullanım kılavuzları, başvuru formları v.b.
2. Bilgi ileten metinler ise, mektuplar, radyo yorumları ve söyleşiler, radyo ve televizyon haberleri, ilânlar v.b.¹⁰⁵

¹⁰³ Valette. **a.g.e.**, s.131.

¹⁰⁴ Bolton. **a.g.e.**, s.21.

¹⁰⁵ Bolton. **a.g.e.**, s.24.

Okuduğunu anlama testi uygulanmak istendiğinde, okuduğunu anlamının hangi türünün ölçülüp değerlendirileceğine karar verilmelidir. Bunu belirlemek için;

- Öğrencinin, metnin önemli noktalarını anlaması mı ölçülecek (Globalverstehen)?
- Öğrencinin, metnin ayrıntılarını anlaması mı ölçülecek (Detailverstehen)? veya
- Öğrencinin, metnin belirli noktalarını anlaması mı ölçülecek (Selektivverstehen)?¹⁰⁶

türü sorular sorulmalıdır.

Okuma becerisinde zayıf olan öğrenciler daha çok harfi harfine okuyarak anlamayı tercih ederken, iyi öğrenciler metnin tümünü anlayarak okumaktadırlar. Öğretmen okuduğunu anlama çalışmaları yaparken, harfiyen ve anlamlı anlamının karıştırılmamasına dikkat etmelidir.¹⁰⁷

Öğrencilerin okuma hızı ne çok yavaş ne de çok hızlı olmalıdır. Yavaş okuyan öğrenciler, okuduklarını cümle cümle anlamaya çalışır, çok hızlı okuyanlar ise yüzeysel bir anlam çıkarır. İşitme, konuşma gibi becerilerinde ileri düzeye gelmiş, geniş sözcük bilgisi ile dilbilgisine sahip öğrencilerin, okuduğunu anlama becerileri de gelişmiştir. Okuduğu metnin dışındaki anlamları içerikten çıkarabilmektedir.

Ancak bir metnin dolaylı anlamlarını anlayabilmek için, sözkonusu dilin tüm yönlerini, kültürünü vs. öğrenmiş olup, o dilde fikir yürütme yeteneğine erişmiş olmalıdır.

Ehlers, bir metni okuma sırasında, içeriğinde doğrudan anlatılanlardan daha fazlasını anlamının mümkün olduğunu ifade etmektedir.¹⁰⁸

Bir metni okurken, onun sesleme, vurgu ve tonlama gibi okuma özelliklerinden farklı anlamlar çıkarılabilir.

Ehlers metnin içeriğinden başka, metnin ifade etmek istediği anlamı içerikten çıkarmanın mümkün olduğunu savunarak, bu becerinin özellikle edebi metinleri okumada gelişmesi gerektiğini ifade etmektedir. Öğrenci dil öğrenimi sırasında, sözkonusu dilin kültürü, dünya görüşü ve gelenekleri gibi unsurlarını edinmiş olmalıdır. Okuduğunu anlama sadece sözcüklerin anlamını bilme ile gerçekleşmemektedir.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Bolton. **a.g.e.**, s.24.

¹⁰⁷ Gerard Westhoff. **Fertigkeit Lesen**, Fernstudieneinheit 17 (München: Langenscheidt, Goethe-Institut, 1997), s.54.

¹⁰⁸ Swantje Ehlers, **Lesen als Verstehen**, Fernstudieneinheit 2 (Kassel: Langenscheidt, 1992), s.8.

¹⁰⁹ Ehlers, **a.g.e.**, s.8.

Aşağıdaki örnek, okuduğunu içerikten anlamaya yönelik bir çalışma olabilir.

Örnek 1: Aşağıdaki paragrafı okuduktan sonra, anladıklarınızı yazın!

Lesen Sie den unteren Paragraph und schreiben Sie auf, was Sie verstanden haben!

Verstehen

Du bist noch zu klein, um das zu verstehen,
das kannst du noch nicht verstehen,
nein das verstehst du nicht,
verstehst das nicht,
noch nicht,
verstanden!!!¹¹⁰

Yukarıdaki metni okuduğumuzda, bu sözleri, bir yetişkinin bir çocuğa söylediği anlaşılmaktadır. Okuyucuda, bu yetişkinin o an ki yüz ifadesi ve nasıl bir ses tonu ile söylediği gözönüne gelebilir. Yetişkinin çocuğa neden bu sözleri sarfettiği, yetişkinlerin çocuklara karşı tutumları vb. gibi unsurlar, okuyucunun zihninde çeşitli cevapların oluşmasına neden olabilir. Okunan her satır, okuyucuda yan anlamların oluşmasına neden olmaktadır. Her metnin bir anafikri, iletmek istediği bir mesaj, bir esprisi ve bir sonucu vardır. Örnekteki metnin esprisi ise, her satırda farklı söylenen “sen anlamazsın” ifadesinden sonraki son satırın “anladın mı!!!” şeklinde bitmesidir.¹¹¹

Öğrencinin derste ilk karşılaştığı bir metnin içindeki bilgileri anlayabilmesi için, öğretmenin yardımına ihtiyacı vardır. Öğretmen öğrencilere metni sesli/sessiz okuttuktan sonra, içerisindeki bilinmeyen sözcükleri çıkarttırıp açıklamasını yapar. Metni ilk kez okuyan öğrenciden beklenen, içeriği ayrıntıları ile anlaması değildir.¹¹²

Okuduğunu anlama testlerinde en çok çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve eşleştirmeli madde tipi testler uygulanmaktadır. Bu test tiplerinde öğrenci cevabı kendi üretme durumunda olmadığından, okuma ve okuduğunu anlama becerisinin ölçümü ve değerlendirilmesi geçerli, güvenilir ve objektif özelliklere sahiptir.

¹¹⁰ Ehlers, a.g.e., s.6.

¹¹¹ Ehlers, a.g.e., s.6-7.

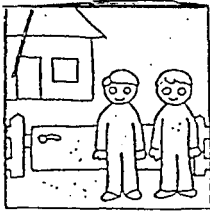
¹¹² Gerhard Neuner, Michael Krüger, Ulrich Grewer, **Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht** (Berlin: Langenscheidt Yayınları 1995), s.57.

Doyé "Typologie der Testaufgaben" adlı kitabında okuma becerilerinin ölçümüne ilişkin yirmibir tane alıştırma önermiştir. Bunlardan beş tanesi çoktan seçmeli test tipi örneklerinden oluşmuş olup, metnin yanısıra resimlerden yararlanılmıştır.¹¹³

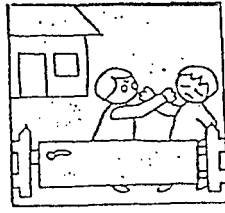
Aşağıdaki örnekler Doyé'den alınmıştır ve öğrenciler resimlerle yönlendirilmiştir.

Örnek 2: Aşağıda bir kaç resim ve bunlara ilişkin bir ifade verilmiştir. İfadeye uygun olan resmi işaretleyiniz

Sie sehen unten einige Bilder und dazu eine Aussage! Kreuzen Sie an, welches Bild zu der Aussage paßt!

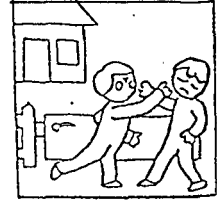
A ()

B ()

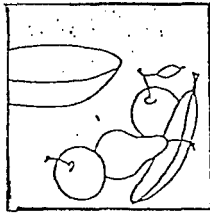
C ()

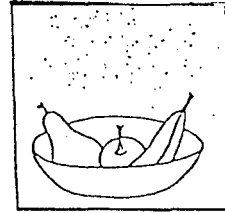
D ()

Vor dem Tor prügeln sich zwei Jungen.

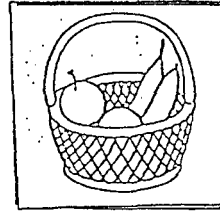
Doğru cevap: D

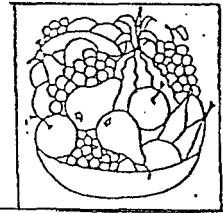
A ()

B ()

C ()

D ()

114

In der Schale ist ein wenig Obst.

Doğru cevap: B

Örnek 3:

Der Schokoladenpudding

Die Mutter verteilt den Schokoladenpudding auf sechs Tellerchen und nimmt es sehr genau. Hier ist noch etwas zu viel, dort und dort kann man noch ein Löffelchen zugeben. Nein, nun kommt der erste doch wohl zu schlecht weg. Sie vergleicht und wägt, und alle sehen erwartungsvoll zu. Und langsam läuft ihnen das Wasser im Munde zusammen. Schließlich fragt die Mutter mehr sich als die anderen:

¹¹³ Doyé, a.g.e., s.43.

¹¹⁴ Doyé, a.g.e., s.49.

“So, wer hat nun zu wenig?”

“Alle”, sagt Martin.

Manfred Hausmann¹¹⁵

Yukarıdaki paragrafta ifade edilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

Was drückt der oben angeführte Paragraph aus?

- A) Die Genauigkeit der Mutter
 - B) Die Erwartung von Martin
 - C) Die Ungeduldigkeit der Mutter
 - D) Die Unbefriedigung von Martin
 - E) Die Überraschung der Kinder
- Doğru cevap: D

Örnek 4: Hangi ifadeler birbirini ile eşleştirilebilir?

Welche Aussagen passen zusammen?

1. Ein Kind sucht sein Geld.	a) “Gib mir das Lineal, oder du kriegst Prügel!”
2. Wolfgang ist ratlos.	b) “Bestimmt hat Hans das Geld genommen”
3. Monika äußert einen Verdacht.	c) “So ein Geschenk hatte ich nicht erwartet”
4. Die Frau macht einen Vorschlag.	d) “Hoffentlich bestehe ich die Prüfung!”
5. Herr Schulz schimpft.	e) “Diese Schmerzen machen mich Tod!”
6. Claudia verspricht etwas.	f) “Was soll ich nur machen?”
7. Werner droht	g) “Ihr seid eine freche Bande!”
8. Peter ist überrascht.	h) “Wo sind bloß meine fünf Mark?”
9. Michaela regt sich auf.	i) “Morgen bekommst du dein Heft zurück”
10. Frau Küller beschwert sich.	j) “Laß uns einen Spaziergang machen!” ¹¹⁶

Doğru cevaplar :

1-h	6-i
2-f	7-a
3-b	8-c
4-j	9-d
5-g	10-e

¹¹⁵ Korbinian Braun, Lorenz Nieder, Friedrich Schmöe, **Deutsch als Fremdsprache IA**, Grundkurs (Stuttgart: Ernst Klett Verlag, 1980), s.59.

¹¹⁶ Doyé, **a.g.e.**, s.62.

Metin türü, kullanılan resimler ve soru tipi okuduğunu anlama biçimi ile sıkı bir ilişki içindedir. Öğretmen hangi tür metin ve resim kullanacağını önceden belirlemeli ve bunları öğrencilerin seviyesine uygun hazırlamalıdır.

Okuduğunu anlamayı ölçen test soruları için sınır tanınmadığı ve test sonuçları sağlıklı bir biçimde değerlendirildiği sürece, öğretmen hayal gücünü kullanarak çeşitli sınav soruları hazırlayabilir. Önemli olan bu soruların ders işleme tekniklerine uygun olmasıdır. Testin biçimi, amacı, öğrenciden beklenenler ve öğrencinin ortaya koyması gereken etkinlik, onun daha önceden alışkın olduğu çalışma biçimlerine göre olmalıdır.

1.6.1. Okuma Anlama ve Yazma Becerilerini Birarada Ölçme

Doyé, bu becerilerin bir arada ölçülmesine ilişkin onüç farklı çalışma önermiştir. Bunlar yazılı metinleri, soruları, ifadeleri veya mektupları okuyarak anladıktan sonra öğrencinin yazılı olarak cevaplandırması; bir metnin eksik bölümlerini tamamlama veya bir karşılıklı konuşmayı tamamlama; okuduğu bir metni yazılı olarak özetleme veya birtakım kişilerle ilgili karışık bilgileri okuma ve yazılı olarak sıraya dizme gibi çalışmalardan oluşmaktadır.¹¹⁷

Aşağıda orta düzey öğrencilerine uygulanabilecek bazı örnekler verilmiştir.

Örnek 1: Aşağıdaki soruları okuyunuz ve bunları yazılı olarak cevaplandırınız!

Lesen Sie die unten angegebenen Fragen und beantworten Sie diese schriftlich!

- Wie heißt das letzte Buch, das Sie gelesen haben?
- Wieviel Seiten hat das Buch?
- Wie heißt der Autor des Buches?
- Um welchen Hauptgedanken ging es im Buch?
- Gab es einen Held oder eine Heldin im Buch?
- Hat Ihnen das Buch gefallen?
- Warum? / warum nicht?

¹¹⁷ Doyé, a.g.e., s.122.

Örnek 2: Aşağıdaki mektubu okuyunuz ve buna cevap yazınız!

Lesen Sie den Brief und schreiben Sie eine Antwort!

Lieber Tom, liebe Jenny,

ich möchte euch in den Sommerferien besuchen. Seid Ihr vom 24 Juni bis 19 August zu Hause? Ich möchte mein Englisch etwas verbessern. Es würde mich freuen, wenn Ihr für mich ein Sprachkurs erkundigen könntet.

Hoffentlich bekomme ich eine baldige Antwort, denn meine Ferienpläne werde ich nach Eurer Antwort machen.

Herzliche Grüße

Eure Petra

Örnek 3: Aşağıdaki yarım bırakılmış metni okuyunuz ve devamını yazınız!

Lesen Sie den unvollständig angegebenen Text durch und schreiben Sie ihn zuende!

Der Optimist und der Pessimist

An einem Sonntag im Sommer machten zwei Frösche einen Spaziergang. Sie sprangen durch die Wiesen und kamen schließlich zu einem Bauernhaus. Dort war ein Kellerfenster offen. Sofort sprangen die Frösche auf einen Kartoffelhaufen im Keller, Von da hüpfen sie vergnügt zum Weinfäß, von den Äpfeln zum Sauerkraut, über Flaschen und Marmeladengläser, von einer Ecke zur anderen. Im Keller war es nicht sehr hell, und so fielen beide plötzlich in einen Topf mit Milch ...¹¹⁸

Yukarıdaki örnekte görülen metnin tamamı öğrencilere verilerek, yazılı olarak anlatmaları ve özetlemeleri de okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin birlikte ölçülmesine örnek bir çalışma olabilir.

1.6.2. Okuma-Anlama ve Konuşma Becerilerini Birarada Ölçme

Okuduğunu anlama ve konuşma becerilerin birlikte ölçümünde de yine yukarıdaki okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin ölçümünde kullanılan çalışmaları sözlü uygulamak mümkündür.

¹¹⁸ Herbert Schröder, Inge Kirchhoff, **Wir lesen Deutsch 1**, Teil Texte für die Grundstufe (München: Max Hueber-Verlag, 1968), s.39.

Doyé, bunlarla ilgili beş farklı test çalışması vermiştir. Bunlar, okunan bir metnin sözlü olarak tekrar anlatılması, okunması, sözlü özetlenmesi, metne ilişkin soruların sözlü cevaplandırılması, eksik bir metnin devamının anlatılması veya bir mektuba sözlü cevap verme çalışmalarından oluşmaktadır.¹¹⁹

Örnek 1: Aşağıdaki metni okuyun ve buna bağlı soruları sözlü olarak cevaplandırın!
Lesen Sie den unten angegebenen Text und beantworten Sie die Fragen zum Text mündlich!

Der Verbrecher

Im Eilzug nach Augsburg werden die Fahrkarten kontrolliert. Ein Herr sucht aufgeregt in allen Taschen nach seiner Fahrkarte, endlich findet er sie und sagt:

“Gott sei Dank, da hätte ich schöne Unannehmlichkeiten gehabt!”

“Das ist nicht so schlimm”, meint ein anderer Herr, “ich bin schon mehr als zwanzigmal ohne Fahrkarte nach Augsburg gefahren!”

Der Schaffner hat dies gehört, schaut sich den Herrn genau an und meldet den Vorgang nach Augsburg. Als der Zug dort einläuft, stehen zwei Polizeibeamte am Bahnhof; der Mann wird verhaftet und abgeführt. Strenges Verhör:

“Sie haben behauptet, mehr als zwanzigmal ohne Fahrkarte nach Augsburg gefahren zu sein. Stimmt das?”

“Jawohl!”

“Sie wußten, daß dies eine strafbare Handlung ist?”

“Nein, das habe ich nicht gewußt!”

“So, so, das haben Sie nicht gewußt. Der Richter wird Ihnen das schon erklären. Wie ist es denn überhaupt möglich, daß Sie so oft ohne Fahrkarte bis Augsburg gekommen sind?”

“Ich bin mit dem Auto gefahren.”¹²⁰

Metne bağlı sorular:

- 1- Wo werden die Fahrkarten kontrolliert?
- 2- Warum sucht der Herr aufgeregt seine Fahrkarte?
- 3- Was sagt der andere Herr?
- 4- Was macht der Schaffner, der alles gehört hat?
- 5- Weshalb wird der andere Herr verhaftet?
- 6- Wie ist der Herr ohne Fahrkarte nach Augsburg gefahren?

Okuduğunu anlama becerilerinin ölçümünde kullanılacak birçok örnek çalışma vardır. Burada önemli olan öğretmenin kullanacağı test yönteminin, ders işleme yönteminde de kullanılan ve öğrencilerin alışkın olduğu çalışmaların

¹¹⁹ Doyé, a.g.e., s.144.

¹²⁰ Schulz-Griesbach, a.g.e., s.23.

yapılmasıdır. Öğretmen bu becerilerin ölçümünden önce çok iyi hazırlanmalıdır ve test için oldukça fazla zaman ayırmalıdır, çünkü her öğrenci için ayrı bir süre verilmelidir. Ayrıca testin değerlendirilmesinde objektif davranılmalıdır.

Dil öğretimi sürekli ve planlı bir çalışmayı gerektirdiği için, dil öğretmenin de her zaman planlı bir ders ve test uygulamasını gerektirir. Öğretmen öğrencilerinin birtakım becerilerini ölçmeden önce, ölçmek istediği davranışları oluşturacak nitelikte bir ders yöntemi izlemelidir. Ne zaman neyi öğreteceğini planlayan öğretmen, ne zaman, nasıl ve hangi beceriyi ölçmek istediğini de çok titiz ve planlı bir şekilde hazırlamalıdır. Öğretmenin uygulayacağı test, öğrencilerinin seviyesine ve test tekniklerine uygun olarak gerçekleşmelidir.

Öğretmen testin uygulanış tarihini ve süresini çok iyi planlamalıdır. Konuşma ve işitme becerilerinin ölçümü ve değerlendirilmesi öğretmenin çok zamanını almaktadır ve özellikle sınıf mevcudu fazla olan sınıflarda bu testlerin uygulanması bir ders saati içine sığmamaktadır. Bu nedenle öğretmen her ders öncesi bir günlük plan tutmalıdır. Bu günlük planın içerisinde konu, amaç ve davranış açık olarak ifade edilerek, belli bir ders saati sonrası hangi davranışları ölçüp değerlendireceğini de planlayarak belirtmelidir.

1.7. Yabancı Dil Öğretiminde Yazma Becerilerini Ölçme

Yabancı dilde yazma öğretimi dendiği zaman, ilk akla gelen, öğrencilerin öğrenilen yabancı dilde açık, doğru ve kolay anlaşılır biçimde düşüncelerini, görüşlerini ve duygularını açıklama yeteneklerini geliştirmektir. Yazılı anlatım adı verilen bu ileri düzeyde özgür yazma yeteneğinin geliştirilmesi için, öğrencinin denetimli yazma aşamalarından geçirilmesi gerekmektedir.¹²¹

Her yazma çalışması, yazma becerisinin test edilmesi amacıyla yapılmamaktadır. Yazma alıştırmalarının bazılarında yazma becerisi sadece alt beceri olarak vardır, bazılarında ise cevap ve çözümlerin verilebilmesi için yazma çalışmaları yapılmaktadır.

Valette'ye göre, yabancı dilde yazma becerisi konuşma, işitme ve okuma becerilerinden daha önemli ve gereklidir. Öğrenci yabancı dili işitme ve okuma becerisinde, başkalarının oluşturduğu ifade veya metinleri algılamakta ve her ne kadar zihninde çevirse ve analiz etse de, kendi birşey katmadığından pasif durumdadır. Konuşma becerisinde ise, öğrenci kendi fikirlerini ve düşüncelerini ifade etme çabasındadır. Ancak konuşma becerisinin ölçümünde öğrenci başka bir kişi veya sorularla yönlendirildiği için, o anda tam olarak bilgilerini ifade edemeyebilmektedir.

¹²¹ Müşerref Dede, Sabahat Tuna, "Yabancı Dil Öğretiminde Yazma Alıştırması." *İzlem: Yabancı Dil Öğretimi Dergisi*, 1-4, 3. Kış, 1979, s.54.

Yazılı yoldan iletişim ise bir bakıma tüm becerilerin kesin bir ulaşım noktasına varmasıdır. Yazma becerisi öğrenciden oldukça geniş bilgi ve yetenek isteyen ve tüm becerileri kapsayan bir davranıştır. Yabancı dil öğrenen öğrenci, yazma becerisinin oluşumu için bir dizi çalışmalardan geçmektedir. Bunlar sözcük bilgisi, dilbilgisi ve doğru yazma bilgisidir. Öğrencinin yazma becerisinin gelişerek, doğru ve akıcı bir şekilde yazabilmesi için bu bilgilere sahip olması gerekmektedir. Öğrencinin bu becerisini ölçerken de, bu becerinin edinilmesi için şart olan bilgilerini de ölçmek gerekmektedir.¹²²

Yazma becerisi, öğrencinin yabancı dil öğretimindeki başarısını ve gelişmesini somut bir biçimde göstermektedir ve bu öğrencinin öğrenme isteğini kamçılayabilmektedir. Dil öğretimi esnasında yazma alıştırmaları, öğrencilerin belleklerinde sözcüklerin yer ederek, dilin yapısını daha iyi kavramalarına da yardım etmektedir ve dil öğretimindeki diğer becerilerin güçlenmesine neden olmaktadır. Öğrenciler yazma etkinliğinde dilin biçim birimlerini tanıyarak bunu kullanma alışkanlığı kazanmaktadır.¹²³

Almanca ders kitaplarında birçok yazma alıştırmaları vardır. Bu yazılı alıştırma ve çalışmalardan bazıları amaç için araçtır, çünkü öğrenci verilen bütün ödevleri yazarak yapmaktadır. Bazı yazılı alıştırmalarda ise yazma becerisi, amaçtır. Örneğin bir mektup yazma çalışması, amaç beceridir.¹²⁴

Öğrencilerde yazma becerisinin oluşabilmesi ve ölçülebilmesi için, bu becerinin önkoşulu olan bazı becerilerin oluşması gerekmektedir. Öğrenci öğrenmekte olduğu dili yazarken tüm bilgi ve becerilerini uygulama durumunda olduğundan, öncelikle yazma becerisinin oluşumu için sözcük bilgisi, dilbilgisi ve doğru yazım bilgisi alıştırmaları yapılmalıdır. Ancak bu alıştırmalardan sonra, serbest yazma çalışmalarına ağırlık verilerek, bunun test edilmesi gerekmektedir.

Kast, yazma alıştırmalarına yönelik aşağıdaki çalışma modelini önermektedir:

- Yazma becerisini hazırlayıcı çalışmalar: Sözcük bilgisi, çağrışımlar, bağlaçlar, dilbilgisi, doğru yazım bilgisi ve imla bilgisi.
- Yazma becerisini kurucu çalışmalar: Sebep-sonuç, cümleleri birleştirme, tasvir.
- Yazma becerisini yapıcı çalışmalar: Karşılıklı konuşma, metin tamamlama, özet, yönlendirici resimlerle metin yazma.
- Bulgusal yazma çalışmaları: Resimden sözcüğe, sözcükten cümlelere ve cümlelerden metin yazma.

¹²² Valette, **a.g.e.**, s.154.

¹²³ Dede, Tuna, **a.g.m.**, s.55.

¹²⁴ Bolton, **a.g.e.**, s.67-68.

- Gerçek iletişim durumlarına yönelik yazma çalışmaları: Resmi ve özel mektuplar.¹²⁵

Yazma alıştırmalarına yönelik çalışma modellerinin test edilmesinde, diğer becerilerde verdiğimiz örneklerden yararlanmak mümkündür.

Yazma becerisini hazırlayıcı çalışmalar, dil derslerinde genellikle en çok kullanılan çalışmalardır. Burada yazma becerisi çoğunlukla araç olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmaların test edilmesine sınırsız sayıda örnekler vermek mümkündür. Sözcük ve dilbilgisinin ölçümünde metin içi boşluk doldurma, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, eşleştirmeli ve doğru-yanlış tipi maddeler uygulanabilmektedir. Burada daha çok yazma becerisini kurucu çalışmaların ölçümüne, yani yazma becerisinin amaç olduğu çalışmaların test edilmesine örnekler verilecektir.

Bolton, yabancı dil derslerinde uzun yıllar göz ardı edilen yazma becerisinin 80'li yılların ortalarından itibaren yeniden keşfedilmesi ile farklı yazma türleri üzerinde de durulmaya başlandığını ifade etmektedir. Bunun üzerine iletişimsel yaklaşımı temel alan ders kitaplarının ikinci kuşağı olarak adlandırılan "Themen neu", "Deutsch aktiv Neu", "Sprachbrücke", "Stufen" vb. Almanca ders kitaplarında haberleşme nitelikli geleneksel yazma alıştırmalarının yanı sıra aşağıdaki gibi alıştırmalara da yer verilmeye başlanmıştır:

- Kişisel yazma : Kişinin kendisi hakkında veya başkaları hakkında bilgi vermek üzere yazması. Örneğin günlük, özgeçmiş, yaşanmış bir olayı anlatma veya düşünceleri not etme.
- Serbest yazma : Çağrışımlara dayalı yazma, şiirler ve hayal ürünü öyküler yazma.
- Çeşitli metin türlerini yazma çalışmaları: Gazeteye okuyucu mektubu yazma, tutanak, radyo oyunu, anket, masal, okul gazetesi için metin yazma.¹²⁶

Kast, dil öğretimindeki yazma çalışmalarının daha çok başka araç becerilerinin (okuduğunu anlama, işitme gibi) gelişmesi için uygulandığını ifade ederek, yazma becerisinin amaç beceri için uygulanmasının çok fazla gerekli olmadığını savunmaktadır. Çünkü öğrenciler mezun olduktan sonra, yazma becerilerini aktif bir biçimde kullanmamaktadırlar.¹²⁷

Kast, yazma becerisinin gerekliliğini, iletişim amaçlı, derste işleniş amaçlı ve öğrenme psikolojisi amaçlı olarak üçe ayırarak, bunları da kendi aralarında birtakım çalışmalarla örneklendirmektedir. Bunlar,

¹²⁵ Bernd Kast, **Fertigkeit Schreiben**. Fernstudieinheit 12 (München: Langenscheidt Yayınları, Goethe Institut 1995), s.27-155.

¹²⁶ Bolton, **a.g.e.**, s.68.

¹²⁷ Kast, **a.g.e.**, s.15.

1. İletişim amaçlı yazma çalışmaları:
 - Bilgi edinme amacıyla yayın evlerine, kitap evlerine, trafik bürolarına, otellere, misafirhanelere ve kamp yerlerine yazılan resmi mektuplar.
 - Resmi olmayan mektup veya tebrik kartı, mektup arkadaşlarına yazılan mektuplar.
 - Telgraf, kayıt amacıyla doldurulan formlar.
 - Üçüncü şahısa yazılan kısa bildirimler.
2. Derste işleniş amaçlı yazma çalışmaları:
 - Ev ödevleri
 - Alıştırmalar
 - Testler
 - Yazılı ders materyalleri
 - Ayrıcalıklar: öğrencilere hız, seviye, ilgi ve çalışma biçimleri gibi yönlerini yazma becerileri ile birbirinden ayırma.
3. Öğrenme psikolojisi açısından yazma çalışmaları:
 - İşitme, okuma ve yazma etkinliklerinde yazmanın önemi.
 - Yönlendirici düşünceler ve alıştırmalar.
 - Becerilerin birbiri ile uyumu: yazma becerisi diğer becerileri desteklemekte ve tam tersi olarak diğer beceriler de yazmayı desteklemektedir.¹²⁸

Bunların dışında birde zihinsel davranışların biçimselleşmesine yardımcı olarak yazmanın önemi vurgulanmaktadır. Yazma becerisi, düşüncelerimizin gelişmesi ve düzene girmesi ile yakından ilgilidir.¹²⁹

Doyé “Typologie der Testaufgaben” adlı kitabında yazma becerisinin ölçümüne yönelik ondokuz tane farklı alıştırmayı önermiştir. Bu alıştırmalar resim, tablo, harita, levha, şehir planı, saat, metin veya yazılı ifadelerle yönlendirilmiş yazma çalışmalarını kapsamaktadır.¹³⁰

Yazma becerisini, yazılı karşılıklı konuşmalar oluşturma, karşılıklı konuşmaları tamamlama, resmi bir evrağı doldurma gibi çalışmalarla da ölçmek mümkündür. Ancak önemli olan, derste önceden işlenmiş bir alıştırmaya benzer test maddesi oluşturmaktır.

Aşağıda Doyé'nin yazma becerisinin ölçümü için önerdiği çalışmalardan bazı örnekler verilmiştir.

¹²⁸ Kast, a.g.e., s.17-18.

¹²⁹ Kast, a.g.e., s.19.

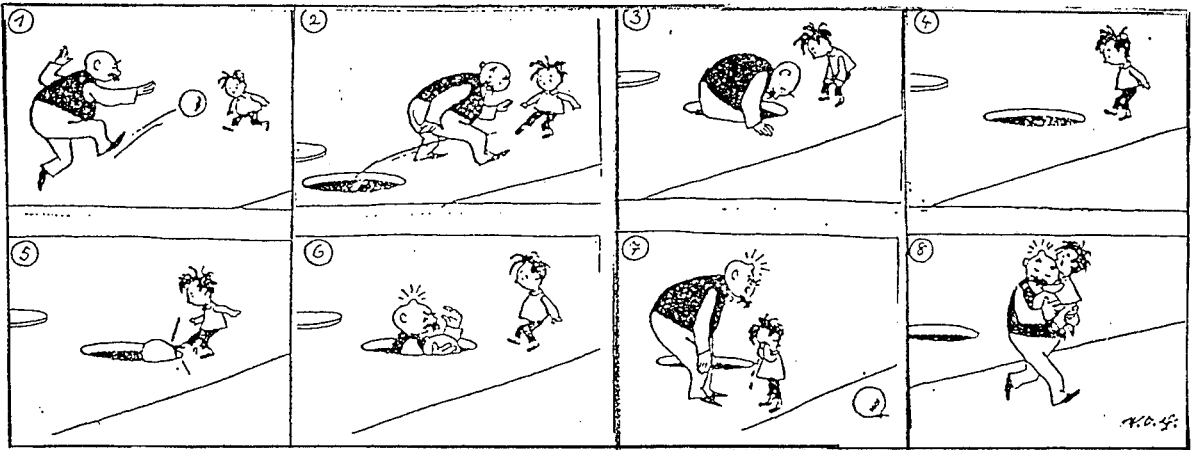
¹³⁰ Doyé, a.g.e., s.92-93.

Örnek 1: Aşağıdaki resimde gördüklerinizi yazılı olarak anlatınız!
Schreiben Sie auf, was Sie im unten angegebenen Bild sehen!

131

Örnek 2: Aşağıdaki resimlerden yola çıkarak bir hikâye yazınız!
Schreiben Sie eine Geschichte nach den unten angegebenen Bildern!

132

131 Dominique Macaire, Wolfram Hosch, **Bilder in der Landeskunde**, Fernstudieneinheit 11 (München: Langenscheidt Goethe-Institut 1996), s.91.

132 Macaire, Hosch, **a.g.e.**, s.176.

1.7.1. Yazma Becerisi ile Okuduğunu Anlama Becerisini Birarada Ölçme

Öğrencileri yazmaya yönlendirmek için çeşitli yollara başvurulmaktadır. Bu yönlendirmeler bazen bir metin veya bir harita olabilmektedir. Bu durumlarda öğrenci yazma becerisinin dışında bazı becerilere gereksinim duymaktadır. Öğrenciyi yönlendiren bir metin seçildiğinde, yazma becerisi okuduğunu anlama becerisi ile birlikte ölçülmektedir ve öğretmen bu testin değerlendirmesinde iki beceriyi de göz önünde tutmalıdır.

Doyé, bu iki becerinin birlikte ölçülmesine yönelik onüç farklı çalışma önermiştir. Bunlar yazılı verilen sorular, ifadeler, metin, tablo, tamamlanması istenen karşılıklı konuşma veya öykülerden oluşmaktadır. Öğrenci önce okuyarak anlamalı daha sonra cevabını buna göre yazılı olarak vermelidir.¹³³

Aşağıda Doyé'nin okuduğunu-anlama ve yazma becerisinin birlikte ölçülmesine ilişkin önerdiği çalışmalardan bir örnek verilmiştir.

Örnek 1: Aşağıdaki metni okuyun ve buna bağlı soruları yazılı olarak cevaplandırın!

Lesen Sie den unten angegebenen Text und beantworten Sie die Fragen zum Text schriftlich!

Waldschäden

Neue Studien lassen hoffen: Dem Wald geht es etwas besser.

Doch zur Entwarnung reicht es nicht

Der Zustand des Waldes hat sich in den letzten vier Jahren leicht verbessert. Deutlich geschädigt seien 22 Prozent der Bäume, drei Prozent weniger als im Jahr zuvor. Das geht aus dem neuen Waldzustandsbericht der deutschen Bundesregierung hervor. Als deutlich geschädigt gelten Bäume, die mindestens ein Viertel ihrer Blätter oder Nadeln verloren haben. Betroffen sind vor allem Buchen und Eichen. Grund zur Entwarnung gebe es nicht, macht die Studie deutlich. Immerhin aber sei es gelungen, den Anteil des Waldes an der Landesfläche Deutschlands mit dreißig Prozent stabil zu halten.¹³⁴

Metne bağlı yazılı verilen sorular:

1. Wie ist der Zustand des Waldes in den letzten vier Jahren?
2. Welche Bäume sind am meisten geschädigt?
3. Was wurde durch die Entwarnung erreicht?

¹³³ Doyé, a.g.e., s.122.

¹³⁴ **Deutschland**, Zeitschrift für Politik, Kultur, Wirtschaft und Wissenschaft, D 7999 F. No.1, 1996, D 1, s.19.

1.7.2. Yazma Becerisi ile İşittiğini Anlama Becerisini Birarada Ölçme

Okuduğunu anlama ile yazma becerisinin birlikte ölçülmesinde verilen çalışma örneklerini burada da uygulamak mümkündür. Öğrenciyi yönlendiren metinler dinletilerek, işittikleri doğrultusunda yazmaları istenir.

Doyé, bu becerilerin birlikte ölçülmesine yönelik beş farklı çalışma önermiştir. Burada daha çok dinletilen metinler öğrencileri yazmaya yönlendirmektedir.¹³⁵

Aşağıda Doyé'nin bu becerilerin birlikte ölçülmesine ilişkin önerdiği çalışmalardan bir örnek verilmiştir.

Örnek 1: Hikâyeyi dikkatle dinleyiniz ve bunu daha sonra yazılı olarak özetleyiniz!

Hören Sie sich die Geschichte genau an und fassen Sie es schriftlich zusammen!

Deutlich

Menzel, der eine ungewöhnlich kleine Figur hatte, konnte es nicht vertragen, wenn sich die Leute über ihn lustig machten. Als er einmal in einem Gasthaus zu Mittag aß, bemerkte er, daß einige junge Leute am Nebentisch zu ihm herübersahen, sich gegenseitig anstießen und kicherten. Da zog er seinen Skizzenblock aus der Tasche, schaute eine an diesem Tisch sitzende Dame wiederholt von oben bis unten an und begann zu zeichnen.

Die Dame wurde unruhig und flüsterte aufgeregt mit einem ihrer Begleiter. Dieser stand schließlich auf, trat an Menzels Tisch und sagte unfreundlich: "Mein Herr, ich verbitte es mir, daß Sie diese Dame zeichnen!"

Lächelnd hielt ihm Menzel das Blatt hin und erwiderte: "Ja, ist denn das die Dame?"

Der junge Mann wurde rot, stotterte eine Entschuldigung und entfernte sich schnell. Menzel hatte eine schöne fette Gans auf das Blatt gezeichnet.¹³⁶

İşitme ve okuma metinlerinde, okuyucunun ses tonu ve vurgusu önemlidir. Öğrencilerin işittiğini doğru anlamaları için metnin düzgün bir telaffuzla okunması gerekmektedir. Ayrıca yine öğrencilerin seviyesine uygun dinleme metinlerin seçilmesine dikkat edilmelidir.

¹³⁵ Doyé, a.g.e., s.136.

¹³⁶ Schulz-Griesbach, a.g.e., s.15.

1.8. Yabancı Dil Öğretiminde Amaç Dilde Kültür ve Edebiyat Bilgisini Ölçme

“Kültür, herşeyin unutulduğunda, geriye kalan şeylerdir” demiştir Herriot.¹³⁷

Bu tanım kültürlü bir insanın tanımı için uygundur. Amaç dilin konuşulduğu ülkelerdeki kültürlü insanların neleri bildiğini öğretmek, dil derslerindeki uzak amaçlardan birini oluşturuyorsa, bu kültürlü insanların unuttukları fakat bilinç altında yerleşmiş olanların öğretilmesi gerekmektedir.¹³⁸

Yabancı dil öğretiminde, öğrencilere amaç dilin kültürünü öğretmek önemli alt becerilerden biridir.

Valette, kültürün antropolojik veya sosyolojik ögesinin amaç dildeki toplumun davranışlarını, tutumlarını, gelenek, görenek ile dünya görüşünü kapsadığını ifade etmektedir. Kültürün ikinci ögesi olan tarihsel yönü ise, amaç dil ülkesinin coğrafyasını, tarihini, sosyolojisini, bilim alanındaki başarılarını ve sanatını kapsamaktadır. Kültürün bu iki yaklaşımından, ülkenin edebiyatı oluşarak, kültürünü ifade etmektedir.¹³⁹

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu - anlama, yazma, işitme ve konuşma becerilerinin ileri düzeydeki öğrencilerde istenen hedeflere ulaşabilmesi için, öğrenilen dilin kültür ve edebiyatının da çok iyi öğrenilmiş olması gerekmektedir. Öğrencinin okuduğu bir metni iyi anlayabilmesi için, sözkonusu dili konuşan insanların gelenek ve göreneklerini de öğrenmiş olması gerekmektedir. Özellikle de bu becerilerin ölçümünde kültür bilgisi önemlidir.

Yukarıda sözü edilen okuduğunu anlama becerisindeki kültür bilgisinin önemini, Valette'nin İspanyolca'dan verdiği bir test maddesi ile daha iyi anlamak mümkündür.

137 Valette, **a.g.e.**, s.189.

138 Valette, **a.g.e.**, s.189.

139 Valette, **a.g.e.**, s.189.

Örnek 1: Die Familie Fonseca in Madrid sa gerade bei Tisch, als Enrique hereinschaute. Er war überrascht, sie beim Essen zu finden, weil es ...

Yukarıdaki cümleyi tamamlayınız!

Ergänzen Sie den obigen Satz!

- A) 12 Uhr mittags war.
- B) 3 Uhr nachmittags war.
- C) 5 Uhr nachmittags war.
- D) 6 Uhr abends war.
- E) 7 Uhr abends war.

Doğru cevap: A 140

Yukarıda verilen rnekte, İspanyolca ğrenen öğrencinin soruyu doğru cevaplayabilmesi için, İspanyol yemek yeme alışkanlıklarını bilmesi gerekmektedir.

Aşağıdaki rnek ise Fransızca'dan alınmıştır ve yine kültür bilgisini gerektirmektedir.

Örnek 2: Dominique ruft: Hurra, heute ist Donnerstag!

Dominique neden seviniyor?

Warum freut sich Dominique?

- A) An dem Tag ist gewöhnlich keine Schule.
- B) Nur noch ein Schultag bis zum Wochenende.
- C) Die Schule schließt am Donnerstag um zwei statt um drei.
- D) An dem Tag haben sie Musik Stunden.
- E) Sie machen an dem Tag Sport und Spiel.

Doğru cevap: A 141

Yukarıdaki rnekte, Fransızca ğrenen öğrencinin soruyu doğru cevaplayabilmesi için, Fransız okul sistemi hakkında bilgisi olması gerekmektedir.

Dil ğrenen öğrenci edebi metinleri anlamakta da zorluk ekmektedir. Dili konuşma, yazma, işitme ve okuma becerisi her ne kadar iyi de olsa, farklı bir edebiyatı anlamaya çalıştığından zorlanmaktadır. Bu nedenle öğretmenin ileri düzeydeki

140 Valette, a.g.e., s.192.

141 Valette, a.g.e., s.192.

öğrencilere, öğretmekte olduğu dilin kültür ve edebiyat bilgisini, kazandırmak istediği davranış doğrultusunda öğretmelidir.

Bir ünitedeki konunun hedefleri arasında ülke bilgisi yer alıyorsa, bu davranışı ölçebilecek nitelikte bir test maddesi hazırlanmalıdır.

Örnek 3: Aşağıdakilerden hangisi Almanya'nın eyaletlerinden biri değildir?

Welches der unteren Ländern gehört nicht zu der Bundesrepublik Deutschland?

- A) Bayern
B) Bremen
C) Hessen
D) Hamburg
E) Bielefeld

Doğru cevap: E

Verilen örnekleri doğru-yanlış ve eşleştirmeli tipi test maddesine dönüştürmek de mümkündür.

Bir ünitedeki konunun hedefleri arasında, sözkonusu dili konuşan insanların yaşam tarzı, adetleri veya alışkanlıkları yer alıyorsa, bu davranışı ölçebilecek nitelikte bir test maddesi oluşturulmalıdır.

Örnek 4: Frau Müller und Herr Müller trinken beim Frühstück selten ...

Yukarıdaki cümleyi tamamlayınız!

Ergänzen Sie den obigen Satz!

- A) frisches Orangensaft.
B) warme Milch.
C) guten Kaffee.
D) schwarzen Tee.
E) heißes Kakao.

Doğru cevap: D

Örnek 5: Petra kann jetzt vom Elternhaus ausziehen, wenn Sie will, denn ...

Yukarıdaki cümleyi tamamlayınız!

Ergänzen Sie den obigen Satz!

- A) sie ist 24 Jahre alt geworden.
- B) sie hat einen Freund.
- C) sie ist 18 Jahre alt.
- D) sie hat eine nette Freundin.
- E) sie hat eine Clique.

Doğru cevap: C

Bir ünitedeki konunun hedefleri arasında, amaç dil ülkesinin edebiyatı (eserler, sanatçılar vb.) yer alıyorsa, bu davranışı ölçebilecek nitelikte test maddeleri hazırlanmalıdır.

Örnek 6: Aşağıdaki eserlerle, eser sahiplerini birbirleriyle eşleştiriniz!

Ordnen Sie die Werke mit den Autoren zusammen!

1. Gotthold Ephraim Lessing	a) Die Wahlverwandschaften
2. Franz Kafka	b) Nathan der Weise
3. Herrmann Hesse	c) Der Prozeß
4. Johann Wolfgang v. Goethe	d) Das Glasperlenspiel ¹⁴²

Doğru cevap: 1-b, 2-c, 3-d, 4-a

Örnek 7: Aşağıdaki eserlerin hangisi Friedrich von Schiller'e ait değildir?

Welche der unteren Werke gehört nicht zu Friedrich von Schiller?

- A) Die Räuber
- B) Wilhelm Tell
- C) Sommernachtstraum
- D) Demetrius
- E) Die Braut von Messina¹⁴³

Doğru cevap: C

¹⁴² W.Grabert, A.Mulot, **Geschichte der deutschen Literatur** (München: Bayerischer Schulbuch Verlag, 1964), s.148-452.

¹⁴³ W.Grabert, A.Mulat, **a.g.e.**, s.215.

Örnek 8: Im Drama “Draußen vor der Tür” von Wolfgang Borchert geht es um ...

Yukarıdaki cümleyi tamamlayınız!

Ergänzen Sie den obigen Satz!

- A) die Verhüllung des Schicksals vom Atomphysiker Fuchs.
- B) die verlorene Kommunikation mit dem Mitmenschen und das Heimkehrerschicksal.
- C) den Kampf der sozialistischen Kräfte gegen das Großbauerntum.
- D) das enttäuschte späte Mädchen im großstädtischen Alltag.
- E) das Thema der Begegnung mit dem Tode in seinen verschiedenen Gestalten.¹⁴⁴

Doğru cevap: B

İleri düzeyde Almanca öğrenmiş, okuduğunu anlama, işittiğini anlama, yazma ve konuşma becerileri de ileri düzeyde gelişmiş öğrencilere, sözkonusu dil ülkesinin edebiyat ve kültür bilgisi kazandırılmalıdır. Öğretmen, ünite ve konu kapsamındaki hedefleri arasına kültür ve edebiyat bilgisini de katarak, öğrencilerin bu hedefler doğrultusundaki davranışlarını ölçmesi gerekmektedir.

Yukarıda verdiğimiz örneklere benzer test maddeleri ile kültür ve edebiyat bilgisini ölçmek mümkündür. Öğretmen hayal gücünü, ders materyallerini ve ünitenin konuları kapsamındaki tüm davranışları ölçmek üzere çeşitli test maddeleri hazırlayabilir. Önemli olan ders işleme yöntemi doğrultusunda, öğrencilerin alışkın olduğu çalışma modelleri paralelinde testler oluşturmak ve öğrendiklerini ölçmektir.

1.9. Yabancı Dil Öğretiminde Çeviri Becerisini Ölçme

Yabancı dil öğretiminde, okuma-işitme-yazma ve konuşma becerileri ileri düzeyde olan öğrencilerle diller arası çeviri becerisinin oluşması üzere çalışmalar yapılabilir.

Dil öğretimi iletişimsel bir beceri kapsamında olduğuna göre, diğer bir iletişim aracı da çeviridir. Çeviri, değişik toplumların, bilim, teknik, kültür ve sanat alanındaki çabalarını ve ürünlerini birbirleriyle paylaşabilmeye yarayan bir yoldur.

¹⁴⁴ Herbert A., Elisabeth Frenzel, **Daten deutscher Dichtung**, Chronologischer Abriss der deutschen Literaturgeschichte Band II, Vom Biedermeier bis zur Gegenwart (München: Deutscher Taschenbuch Verlag, dtv yayınları 1962), s.260-268.

Ülkemizde dil öğretimi veren ilk ve orta dereceli okullardaki öğretmenler, derslerinde çeviriyi kendi başına bir olgu olarak görmemektedirler. Öğrencilere sözcük bilgisi kazandırma çalışmalarında veya başka becerilerde gerektiğinde çeviri yöntemini bir alt beceri olarak uygulamaktadırlar.

Göktürk, çevirinin kendi başına bağımsız bir beceri olarak öğretilmesinde uygulanabilecek yöntemlerin gelişmemiş olduğunu savunmaktadır. Çeviri, okullarda genellikle yabancı dil öğretiminde bir çeşit alıştırma ve dil öğretimini destekleyici unsur olarak yer almaktadır.¹⁴⁵

Yüksek öğretim kurumlarındaki yabancı diller bölümünde çeviri başlı başına bir ders olarak verilmektedir. Çeviri öğretimi ayrı bir beceriyi gerektirir ve her öğrencide bu becerinin istenen nitelikte gelişmesi mümkün değildir.

İyi bir çeviri yapabilme becerisi bir sanattır. Bu özel bir yeteneği ve öğretimi gerektirir. Çeviri çok karmaşık bir beceridir ve bu becerinin ölçülmesi birçok problemi beraberinde getirir.¹⁴⁶

Çeviri becerisinin ölçümünde kullanılabilecek en genel ve yaygın yöntem, öğrencilerin okuduğu veya işittiği bir metni, cümleyi, paragrafı amaç dile çevirmesi ve bunun değerlendirilmesidir. Daha ayrıntılı bir çeviri becerisinin ölçümünde önemli olan (örneğin anında çeviri becerisi) dil öğretimin gerçekleştiği kurumdur.

Yabancı dil öğretiminde, dilin öğretildiği kurum ve bu kurumun amaçları önemlidir. Yabancı dil öğretmenliği bölümlerinde çeviri derslerinde izlenen ders yöntemi, herhangi bir okuma metnini veya şiiri çevirmektir. Bu becerinin ölçümü yukarıda sözü edilen genel bir test yöntemi ile yapılmaktadır.

Çeviri becerisini test etme yöntemini, bu beceriyi öğrenme amaçları da etkileyebilmektedir. Çeviri veya tercümanlık bir meslek edinmek üzere öğretiliyorsa, bunun öğretimi ve test edilmesi de farklı bir yöntemi gerektirir. Ancak ülkemizde çeviri gerektiren tercümanlık mesleklerini uygulama alanları farklı bir dil ve çeviri öğretimini gerektirmediği izlenimini vermektedir.

Bununla ilgili olarak Göktürk'ün görüşleri aşağıdaki gibidir:

“..... Türkiye’de bir yasa maddesinde yer almış tek çevirmenlik biçimi olan ‘yeminli tercümanlık’, bugüne değin görülen uygulamaya bakılırsa, belirli bir niteliği, bir dilsel öğrenimi gerektirmemektedir. Oysa bugün gelişmiş toplumlarda çevirmenlik, işlevi kimi alanlar için kesin çizgilerle belirlenmiş bir meslek durumuna gelmiştir ...”¹⁴⁷

¹⁴⁵ Akşit Göktürk, **Sözün Ötesi** (İstanbul : İnkilâp Kitapevi yayınları, 1989), s.178.

¹⁴⁶ Göktürk, **a.g.e.**, s.178.

¹⁴⁷ Göktürk, **a.g.e.**, s.178.

Yabancı dil öğretiminde çeviri becerisini edinme amacı farklılık gösterdiğine göre, bunun test edilmesi de ayrı bir yöntemi gerektirmektedir. Örneğin sadece haber ve spor spikerliği için çeviri becerisi öğretiliyorsa, sadece bu alandaki beceriyi ölçebilecek güvenilir testlerin hazırlanması gerekir. Bunlar işittiğini ve okuduğunu hemen özetleyerek çevirme becerisini ölçebilecek test maddeleri olabilir. Edebi metin veya şiir çeviri öğretiminde ise, örneğin bir şiirin yorumu ile çevirme becerisini birlikte ölçebilecek nitelikte test maddesi hazırlanmalıdır.

Yabancı dil öğretiminin gerçekleştiği sınıf içi derslerde çeviriden zaman zaman yararlanılmaktadır. Okuduğunu-anlama, yazma ve konuşma gibi becerilerde çeviriye başvurulmaktadır.

Çeviri becerisini ölçen test maddeleri, aynı zamanda sözkonusu dilin dilbilgisi yapısını da ölçmektedir. Dilbilgisine sahip olan ileri düzeyde bir öğrenci, çeviri yaparken daha doğru bir çeviri yapabilmektedir.

Öğretmen çeviri testlerini değerlendirirken, testi hazırlama aşamasındaki titizliğini ve planlılığını burada da göstermelidir. Uygulayacağı testte neye göre hangi puanı vereceğini diğer becerileri ölçen testlerde olduğu gibi burada da önceden belirlemelidir. Böylece testin değerlendirilmesi daha objektif olacaktır.

Çeviri bilgisini ölçen testlerin çoğu, öğrencilere verilen bir metin, paragraf, ifade vb. okutulması veya dinletilmesinden sonra bunu amaç dile veya amaç dilden ana dile çevrilmesi şeklinde uygulanmaktadır. Öğretmen, öğrencinin çevirisini değerlendirirken, harfi harfine bir çeviri olmamasına dikkat etmelidir. Öğrenci amaç dilin kültürü ve edebiyatı hakkında bilgi sahibi olduğunda, yaptığı çeviriler daha iyi olacaktır, çünkü farklı bir kültürü ve anlayışı çevirme çabasıdır.

Örnek 1: Aşağıdaki paragrafı Türkçe'ye çeviriniz!

Übersetzen Sie den unten angegebenen paragraph ins Türkische!

Räuber ins Gewissen geredet-Flucht ohne Beute

Ein Räuber, der gestern nachmittag um 15.30 Uhr in einem Schmuckgeschäft an der Radolfzeller Straße die Verkäuferin mit einer Pistole bedrohte, ließ von seinem Vorhaben ab, als ihm die Frau ins Gewissen redete. Zunächst antwortete sie, als er Geld forderte, sie habe nichts in der Kasse. Dann kam eine Kundin dazu, und beide hielten dem Räuber vor, was er für eine gemeine Tat vorhabe. Schließlich sagte er: "Sie haben recht." Er wandte sich um, steckte die Pistole ein und flüchtete ohne Beute.

Süddeutsche Zeitung, 27.9.1974 148

Çeviri becerisinin ölçümünde ana dilde metin ve paragraf da verilerek amaç dile çevirme çalışması yapılabilir.

Aşağıdaki çeviri bilgisinin ölçümünde çoktan seçmeli bir test maddesi örneği verilmiştir:

Örnek 2: Wir treffen uns am Montag oder am Freitag.

Yukarıdaki cümlelerin en doğru Almanca karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

Welches ist die richtigste Übersetzung vom obigen Satz?

- A) Pazartesi ve cuma günleri buluşuyoruz.
- B) Ya pazartesi ya da cuma günü buluşuruz.
- C) Ya pazartesi ya da cuma günü buluşalım.
- D) Pazartesi veya cuma günü buluşabiliriz.
- E) Pazartesi veya cuma günü buluşmalıyız.

Doğru cevap: B

Yukarıda verilen örneklerde, öğrencilerin seviyesine ve ders işleme yöntemi doğrultusunda okuma veya dinleme materyallerinin seçilmesine dikkat edilmelidir.

Yabancı dil derslerinde çevirinin alt beceri olarak sözcük bilgisini ölçmesine yönelik aşağıdaki gibi bir örnek verilebilir.

Örnek 3: Anlayışınızı rica ediyorum.

Ich um Ihr

Yukarıdaki cümlelerin boşluklarına aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

Welche Wörter passen bei der Übersetzung des obigen Satzes in die Lücken?

- A) darf / Verzeihung
- B) bitte / Anstand
- C) möchte / Ruhe
- D) bitte / Verständnis
- E) habe / Probleme

Doğru cevap: D

Yabancı dil öğretiminde çeviri becerisi apayrı bir çalışmayı ve yeteneği gerektirmektedir. Bu becerinin ölçümü de aynı şekilde farklı bir hazırlığı ve çalışmayı gerektirir.

Dil öğretiminde ileri düzeydeki öğrencilerin çeviri bilgisinin objektif bir biçimde ölçülmesi çok zordur. Her öğrenci, özellikle edebi metin ve şiir çevirilerinde, kendine göre en iyi ve güzel çeviriyi yaptığından emin bir şekilde, yapılan değerlendirmeleri geçerli olarak kabul etmeyebilir. Öğretmen de bunları değerlendirirken objektiflikten uzaklaşabilir. İleri düzeydeki öğrencilerin çeviri becerisinin ölçülmesine gerek kalmayabilir. Orta düzeydeki öğrencilere sözcük bilgisi kazandırma çalışmalarında çeviri testleri uygulamak mümkündür.

1.10. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; yabancı dil olarak Almanca'yı öğrenmekte olan öğrencilerin, dilbilgisi ile sözcük bilgisi hedefleri kapsamındaki belli davranışları, çoktan seçmeli test tipi maddelerle ölçmenin ne kadar güvenilir olduğunu saptamaktır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin dilbilgisi ve sözcük bilgisi ile ilgili kazanmış oldukları davranışlarını, çoktan seçmeli bir test ile ölçmenin güvenilirliği.
2. Öğrencilere uygulanan çoktan seçmeli testte cevaplama süresinin yeterliliği.
3. Öğrencilerin öğrenim durumunun test sonucuna etkisi.
4. Almanca'nın ikinci dil olarak öğrenilmesinde, dilbilgisi ve sözcük bilgisine birinci dilin etkisi.
5. Yabancı dil öğrenme hedeflerinin, uygulanan çoktan seçmeli test sonucuna etkisi.

1.11. Araştırmanın Önemi

Almanca'nın yabancı dil olarak öğretiminde, öğrencilere çeşitli davranışlar kazandırılmaktadır. Bu davranışlar belli hedefleri kapsamaktadır.

Yabancı dil öğretimi iletişimsel amaçlı olduğundan, öğrencilere kazandırılan davranışlar arasında dili konuşma, yazma, işitme ve okuma becerileri de bulunmaktadır.

Bu davranışları dersin öğretmeni, kendi geliştirdiği ölçme araçları ile ölçerek, hedeflediği davranışı ne ölçüde kazandırdığını değerlendirebilmektedir.

Bu araştırma, Türkiye’de yabancı dil olarak Almanca’nın öğretimi sırasında, dilin temel birimi olan sözcük bilgisi ile dilbilgisini çoktan seçmeli maddelerden oluşmuş bir test tipi ile ölçmenin ne derece güvenilir olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1.12. Sayıtlar

Bu araştırmanın temel sayıtları şunlardır:

1. Araştırmaya katılan öğrenciler, veri toplama amacıyla uygulanmış olan testteki soruları yanıtlamada içten davranmışlardır.
2. Araştırma için kendilerine başvurulmuş öğretmenler, öğrencilerinin seviyeleri hakkındaki sorulara içten yanıt vermişlerdir.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin, teste vermiş oldukları yanıtlarla, dilbilgisi ve sözcük bilgisini çoktan seçmeli test tipi ile ölçmenin güvenilirliği ortaya konularak, öğrenci davranışlarını ölçme yöntem ve araçlarını seçmede dil öğretmenlerine yardımda bulunulabilir.

1.13. Sınırlılıklar

Bu çalışmada yabancı dil öğretiminin önemli unsurlarından biri olan öğrenci davranışlarını ölçme yöntemleri üzerinde durulmuştur.

Bilindiği üzere, öğretmenlerin derste izledikleri yöntem ve seçtikleri alıştırmalar, uygulanacak ölçme aracının seçimini doğrudan etkilemektedir.

Seçilen ölçme aracının sonuçları da, öğrenciler hakkında verilen kararları etkilemektedir.

Elde edilen veriler, Eskişehir ilindeki Atadil, Önder Dil ve Anadolu Üniversitesi Hizmet-İçi Eğitim Merkezleri’nden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Bu araştırma için uygulanan test özel yetenek olarak dilbilgisi ve sözcük bilgisi ile sınırlıdır.

1.14. Tanımlar

Bu çalışmaya özgü terimler, araştırmanın içinde ilk geçtikleri yerde tanımlanmışlardır. Ancak, metinde sık sık kullanılan, anlamının bilinmesi açısından, bazı terimler tekrar tanımlanmıştır:

Ölçme: Bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir.¹⁴⁹

¹⁴⁹ Özcan Demirel, Kamile Ün, **Eğitim Terimleri** (Ankara: Şafak Yayınları, 1987), s.128.

Ölçek: Ölçme işlemini gerçekleştiren ölçme aracıdır.¹⁵⁰

Ölçüm: Ölçme sonunda elde edilen değerler?¹⁵¹

Yöntem: Öğrencilerin beceri ve alışkanlıklar geliştirmelerine yön veren, bilgi ve yönelim kazanmalarını sağlayan düzenli işlemler.¹⁵²

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarını bir ölçütle karşılaştırarak bir yargıya ulaşma süreci.¹⁵³

Davranış: İnsan, hayvan ve bitki gibi herhangi bir organizmanın uyarıcıya karşı gösterdiği gözlenebilir tepki.¹⁵⁴

Bilişsel Alan: Zihinsel öğrenmelerin baskın olduğu alan.¹⁵⁵

Duyuşsal Alan: Duyuşsal öğrenmelerin baskın olduğu alan.¹⁵⁶

Devinişsel (Psikomotor) Alan: Öğrenilmiş becerilerin baskın olduğu alan.¹⁵⁷

Madde: Herhangi bir niteliğin bireyde varlığını kontrole yarayan, tek başına cevaplanabilen bir davranışı ölçen, bir testin puanlanabilen en küçük birimidir.¹⁵⁸

150 Aslan, Özben, a.g.e., s.20.

151 Hüsnü Arıcı, **İstatistik Yöntemler ve Uygulamalar** (Ankara: Meteksan Yayınları, 1981), s.12.

152 Demirel, a.g.e., s.190.

153 Demirel, a.g.e., s.44.

154 Veysel Sönmez, **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı** (Ankara: Yargı Yayınları, 1986), s.499.

155 Sönmez, a.g.e., s.499.

156 Sönmez, a.g.e., s.500.

157 Sönmez, a.g.e., s.500.

158 M.Fuat Turgut, **676 Test Geliştirme Teknikleri** (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Ders Notu, 1978).

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde problemin çözümünde izlenen yönetime yer verilmiş, sırasıyla araştırmanın modeli ile evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modeline göre yapılmış bir araştırmadır. Tarama modeli ile yapılan araştırmalar, var olan durumu olduğu gibi yansıtan araştırmalardır. Buna göre, araştırmanın örneklem kütesindeki öğrencilerin, öğrenim süreçleri boyunca en az bir yabancı dil öğrendikleri varsayılmıştır. Bu araştırmanın modeli çerçevesinde, öğrencilerin yabancı dil olarak Almanca öğrenimleri sırasında sözcük bilgisi ile dil bilgisi becerilerinin 100 maddelik çoktan seçmeli bir test ile ne kadar güvenilir olduğunu ortaya koymak amacıyla uygulanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 1998 yaz döneminde Önderdil Eğitim Merkezi'nde kurs gören 4, Atadil Eğitim Merkezi'nde kurs gören 5 ve Anadolu Üniversitesi Hizmet-İçi Dil Eğitim Merkezi'nde kurs gören 8 öğrenci olmak üzere toplam 17 öğrenciden oluşmaktadır. Evrenin çok büyük olmaması, ulaşmada güçlük bulunmaması ve daha güvenilir verilerin elde edilebileceğinin düşünülmesi nedeniyle araştırmada evrenden örneklem alma yoluna gidilmeyerek, araştırma, evreni oluşturan bütün öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evreniyle ilgili sayısal bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın Evreni

Küme	Evreni Oluşturan	Araştırmaya Katılan	Araştırmaya Katılmayan	Değerlendirmeye Alınan
Önderdil Eğitim Merkezi	4	4	-	4
Atadil Eğitim Merkezi	5	4	1	4
Anadolu Üniversitesi Hizmet-İçi Dil Eğitim Merkezi	8	6	2	6
Toplam	17	14	3	14

Tablo 1’de görüldüğü gibi, Önderdil Eğitim Merkezi’nin evrenini oluşturduğu 4 öğrencinin tümü araştırmaya katılmış ve değerlendirmeye alınmıştır. Atadil Eğitim Merkezi’nde de 5’den 4 öğrenci anketi yanıtlamış ve bu öğrencilerin yanıtları değerlendirmeye alınmıştır. Anadolu Üniversitesi Hizmet-İçi Dil Eğitim Merkezi’ndeki 8 öğrenciden 6 öğrenci anketi yanıtlamış ve bu öğrenciler değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 2: Evrendeki Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Sayı	Yüzde
Ortaöğretim	1	7.14
Önlisans	3	21.42
Lisans	4	28.57
Yüksek Lisans	6	42.85

Tablo 2’ye göre, evrendeki öğrencilerin %7.14’ü herhangi bir ortaöğretim kurumundan, %21.42’si herhangi bir önlisans programından, %28.57’si herhangi bir lisans programından mezun olup, %42.85’i ise yüksek lisans programından mezun olmuştur.

Tablo 3: Evrendeki Öğrencilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Sayı	Yüzde
Öğrenci	6	42.85
Serbest Meslek	-	-
Memur	-	-
Mühendis	2	14.28
Esnaf	-	-
Akademisyen	6	42.85

Tablo 3’de görüldüğü gibi, evrendeki öğrencilerin %42.85’i öğrenci, %14.28’i mühendis ve %42.85’i akademisyen olduğu tespit edilmiştir.

2.3. Veriler ve Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen “dil bilgisi” ve “sözcük bilgisi” yeteneklerini ölçmeye yönelik çoktan seçmeli 100 maddelik bir test hazırlanmıştır.

Testin hazırlanmasında, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İktisat Bölümü’ndeki Almanca dersi öğretim programının birinci ve ikinci sınıflarına ait sözcük bilgisi ve dilbilgisine ilişkin hedef ile ilgili davranışlar listesi hazırlanmıştır. (EK-1) Bu listedeki davranışları yoklayacak şekilde seçme gerektiren 100 maddelik bir test geliştirilmiştir. (EK-2)

Hazırlanan ön deneme testlerinin yönergelerine, cevaplama süreleriyle ilgili herhangi bir zamanlama konulmadan uygulanmıştır.

Öğrenciler birbirlerinden yararlanamayacak şekilde oturtulmuş ve uygulama, sınıftaki öğrencilere testlerin verilmesi ile başlatılmıştır. Cevaplama işlemi tamamlayan öğrencilerin cevaplama süreleri cevap kağıtlarına yazılmıştır. Bu sürelerden yararlanılarak testlerin cevaplandırılmasının ne kadarlık bir zaman dilimi gerektirdiği anlaşılmıştır.

Öğrencilerden cevap kağıtlarına Almanca’yı kaçınıcı dil olarak öğrendiklerini, öğrenim durumlarını ve dil öğrenme nedenlerini yazmaları istenmiştir. Öğrencilerden alınan bu bilgilerden yararlanılarak, bunların test sonucuna olan etkisi belirlenmiştir.

2.4. Aracın Uygulanması

Bu araştırmada kullanılan ‘‘dilbilgisi’’ ile ‘‘sözcük bilgisini’’ 100 maddelik seçme gerektiren test aracı, araştırmanın evrenini oluşturan Önderdil Dil Eğitim Merkezi, Atadil Eğitim Merkezi ve Anadolu Üniversitesi Yabancı Dil Hizmet-İçi Eğitim Merkezi’nde uygulanmıştır.

Uygulama 1997-98 öğretim yılının, yaz dönemi dil eğitim kurslarında yapılmıştır.

Hazırlanışları yukarıda açıklanan ölçme aracı, bilginin toplandığı öğrenci grubuna uygulanmıştır. Uygulama, araştırmacının gözlemi altında, ders saatleri içinde, ders sorumlusu öğretmenler tarafından yapılmıştır.

2.5. Verilerin İşlenmesi

Öğrencilerden alınan cevap kağıtları, cevapsız bırakılan ya da birden çok cevap işaretlenen madde bulunup bulunmadığı bakımından iyice gözden geçirilmiştir. Kontrol sonunda hatalı kağıda rastlanmamıştır. Daha sonra her bir cevap kağıdı, önceden hazırlanmış olan ‘‘cevap anahtarı’’ kullanılarak, elle araştırmacı tarafından puanlanmıştır.

Puanlama, testin her maddesi için doğru cevaplar 1, yanlış cevaplanmış maddelerle boş bırakılanlara 0 puan verilerek yapılmıştır.

Uygulanan çoktan seçmeli testin, test puanlarından yola çıkılarak aritmetik ortalamaları (\bar{x}) ve standart kaymaları (S_x) hesaplanarak, Kuder Richardson (KR-21) formülü uygulanmıştır. Böylece testteki bütün maddelerin güvenilirlik katsayıları bulunmuştur.

Bu istatistiklerin hesaplanması aşağıda açıklandığı şekilde yapılmıştır:

Aritmetik Ortalama: Maddelerin toplamının madde sayısına bölünerek, maddelerin ağırlık merkezini gösteren bir istatistiktir.

$$\bar{X} = \frac{\sum X_1}{N}$$

\bar{X} = Aritmetik ortalama

N = Testi alan tüm öğrenci sayısı

$\sum X_1$ = Tüm puanların toplamı

Standart Kayma: Bir ölçüler dizisindeki ölçülerin aritmetik ortalamadan ne derece uzaklara yayıldıklarını puan biriminde gösteren bir istatistiktir.

$$S = \sqrt{\frac{\sum ix^2}{N-1}}$$

S = Test puanlarının standart kayması

Σx^2 = Toplam madde varyansları

N = Testi alan tüm öğrenciler

KR-21: Bir testteki maddeler arasındaki ortak varyanslar ve bu maddelerin varyanslarından hareketle, soruların ne derecede aynı özelliği ölçtüklerini gösteren bir güvenilirlik tahminidir.

$$r_x = \frac{K-1}{K} \left[1 - \frac{K\bar{X} - (\bar{X})^2}{KS_x^2} \right]$$

K = Testteki madde sayısı

S_x = Test puanlarının standart kayması

\bar{X} = Test puanlarının aritmetik ortalaması

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

Toplanmış olan verilerin, ikinci bölümde belirtilen yöntemlerle analizi sonunda elde edilen bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar bu bölümde yer almaktadır. Bulgular ile yorumların ele alınışında, araştırmamanın temel amacı doğrultusunda yanıtı aranan soruların sırası izlenmiştir.

3.1. Öğrencilerin Dilbilgisi ve Sözcük Bilgisi ile İlgili Kazanmış Oldukları Davranışları Çoktan Seçmeli Bir Test İle Ölçmenin Güvenirliği

Araştırma probleminin çözümüne yönelik bu ilk soruda, çoktan seçmeli bir test ile dilbilgisi ve sözcük bilgisini ölçmenin güvenilirliği belirlenmek istenmiştir.

Çoktan seçmeli testler, öğrenciye bir sorunun yöneltildiği ve bu sorunun cevabının, cevabı olmayan üç veya dört ifade ile birlikte verildiği bir soru türüdür. Bu tür sorularda, öğrenciden beklenen, kendisine yöneltilen soruyu okuması, doğru cevabı düşünüp bulması ve bulduğu cevabı verilenler arasından seçerek işaretlemesidir.

Umay, çoktan seçmeli testin en küçük birimine “madde” adı verildiğini ve bu maddenin “kök” ve “seçenekler” olmak üzere iki bölümden oluştuğunu ifade etmektedir. Kök sorunun yer aldığı bölümdür ve seçenekler ise alternatif cevapları içermektedir. Seçeneklerden sadece bir tanesi doğru ya da en doğru cevaptır, diğerleri ise çeldirici adı almaktadır. Çoktan seçmeli testlerin hazırlanmasında alan bilgisi ve teknik bilgi ile tecrübe önemli bir yer tutmaktadır. Bir madde yazılırken, kök ve doğru yanıt gibi çeldiricilerin de dikkatle oluşturulması gerekmektedir. Yanlış düşünen veya herhangi bir yanlışlık yapan öğrenci, bulduğu cevabı seçenekler arasında göremediğinde uyarılmış olur ve yanlış yaptığını anlar. Bu nedenle her bir çeldirici bir bilgi veya düşünme yanlışından kaynaklanarak dikkatle hazırlanmalıdır. Bu tür testlerde ayrıca test sonuçlarının istatistiksel ölçümleri objektif olarak hesaplanabilmektedir. Test sonuçlarının değerlendirilmesi ve yorumlanması maddelerdeki eksik ve aksayan yönleri gidermeye ve tekrar kullanımı için geliştirmeye olanak sağlamaktadır.¹⁵⁹

¹⁵⁹ Aysun Umay, “Matematikten Örneklerle Çoktan Seçmeli Testlerde Madde Yazılımı”, *Yaşadıkça Eğitim* 93 (Ankara: 1997), s.24.

Objektif testler üzerinde yapılan bilimsel araştırmalar, çoktan seçmeli soruların en güvenilir soru tipi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu araştırmalarda, cevap sayılarının 5 olması uygun görülmüştür ve bu ölçmelerde öğrencinin ancak %20, yani beşte bir tahmin yapma ihtimalinin olduğu saptanmıştır.¹⁶⁰

Araştırmada, test puanlarından yola çıkılarak KR-21 formülü uygulanmış ve testin güvenirliği hesaplanmıştır. Bu istatistiksel işlemlerden elde edilen bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: KR-21 Formülüne Göre Uygulanan Aracın Güvenirlik Katsayısı

	Testi Alan ğrenciler (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Kayma (S)	KR-21
Tüm ğrenciler	14	71.93	13.71	0,89

Tablo 4'de grldği gibi testin güvenirlik oranı yüksek bulunmuştur.

Testlerin güvenirlik katsayıları 0-1 arası bulunmaktadır. Güvenirlik katsayısı 0'a yakın bulunduğunda, testin güvenirliği düşük oranlı kabul edilir. 1'e yakın bulunduğunda ise yüksek oranlı kabul edilir.¹⁶¹

Buna göre, aracın test puanlarından yola çıkılarak KR-21 formülünün hesaplanmasında, güvenirlik katsayısı yüksek oranlı bulunmuştur.

3.2. Öğrencilere Uygulanan oktan Seçmeli Testlerde Cevaplama Süresinin Yeterliliği

Araştırmanın ikinci probleminin zmne yönelik, testin başına test süresi ile ilgili herhangi bir açıklama getirilmeden uygulanmış ve cevaplama işlemini tamamlayan öğrencilerin cevaplama süreleri cevap kağıdına yazılmıştır. Bu srelerden yararlanılarak, test süresinin ne kadarlık bir zaman dilimi gerektirdiği anlaşılmıştır.

¹⁶⁰ ağlar, a.g.e., s.61.

¹⁶¹ Turgut, a.g.e., s.37-38.

Tablo 5: Öğrencilerin Cevaplama Sürelerine İlişkin Bulgular

Testi Bitirme Süreleri	Cevaplama İşlemini Bitiren Öğrenciler	Cevaplama İşlemini Bitiremeyen Öğrenciler
80	-	14
90	2	12
100	3	11
110	4	10
120	3	10
130	2	12
140	-	-

Tablo 5’de görüldüğü gibi, 90 dakikalık sürede cevaplama işlemini bitiren 2 öğrenci, 100 dakikalık sürede cevaplama işlemini bitiren 3 öğrenci, 110 dakikalık sürede cevaplama işlemini bitiren 4 öğrenci, 120 dakikalık sürede cevaplama işlemini bitiren 3 öğrenci, 130 dakikalık sürede cevaplama işlemini bitiren 2 öğrenci belirlenmiştir.

Buna göre testteki maddeler için yaklaşık 120 dakikalık bir cevaplama süresi verilmesinin gerekli olduğu ortaya çıkmıştır.

3.3. Öğrencilerin Öğrenim Durumunun Test Sonucuna Etkisi

Uygulamada evrendeki öğrencilerin, öğrenim durumlarının, test sonucuna olan etkisi Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Evrendeki Öğrencilerin Öğrenim Durumlarının Test Sonucuna Etkisi

Öğrenci No	Öğrenim Durumu	Test Sonucunda Alınan Puan
1	Yüksek Lisans	77
2	Yüksek Lisans	85
3	Yüksek Lisans	61
4	Yüksek Lisans	76
5	Yüksek Lisans	84
6	Lisans	67
7	Lisans	82
8	Lisans	66
9	Ortaöğretim	35
10	Ön Lisans	68
11	Ön Lisans	68
12	Ön Lisans	78
13	Lisans	61
14	Yüksek Lisans	85

Tablo 6'ya göre ortaöğretim seviyesindeki öğrencinin almış olduğu puanın 35, ön lisans seviyesindeki öğrencilerin almış oldukları puanların 61 ile 78 arası ve yüksek lisans seviyesindeki öğrencilerin almış oldukları puanların 61 ile 85 arasında değiştiği bulunmuştur.

Buradan, öğrenim durumu ile testlerdeki başarı arasında bir orantı olduğu belirlenmiştir. Öğrenim düzeyi yükseldikçe, testlerdeki başarı oranı da yükselmektedir.

3.4. Almanca'nın İkinci Dil Olarak Öğrenilmesinde Dilbilgisi İle Sözcük Bilgisine Birinci Dilin Etkisi

Dil öğretiminde, Almanca'nın birinci veya ikinci dil olarak öğrenilmesine ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Evrendeki Öğrencilerin Almanca'yı Kaçıncı Yabancı Dil Olarak Öğrendiklerine İlişkin Bulgular

Öğrenci No	Almanca'yı 1. Dil Olarak Öğrenmekte	Almanca'yı 2. Dil Olarak Öğrenmekte
1		X
2		X
3	X	
4	X	
5		X
6	X	
7		X
8	X	
9	X	
10	X	
11	X	
12		X
13	X	
14		X
Toplam	8	6

Tablo 7'de görüldüğü gibi Almanca'yı birinci dil olarak öğrenen öğrencilerin toplam sayısı 8, Almanca'yı ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin toplam sayısı 6 olarak bulunmuştur. Bu bulguları Tablo 6'daki test puanları ile karşılaştırdığımızda, Almanca'yı ikinci dil olarak öğrenenlerin 75'in üzerinde puan aldıkları ortaya çıkmıştır.

Buradan, bir yabancı dili ikinci dil olarak öğrenmenin, birinci dil olarak öğrenmeye göre daha olumlu sonuçlar verebildiği ileri sürülebilir.

3.5. Yabancı Dil Öğrenme Hedeflerinin Test Sonucuna Etkisi

Yabancı dil öğrenme hedeflerindeki farklılıkların test sonuçlarına etkisi Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Evrendeki Öğrencilerin Yabancı Dil Öğrenme Hedeflerine İlişkin Bulgular

Yabancı Dil Olarak Almanca’yı Öğrenme Hedefleri	Sayı	Yüzde
Okul derslerinde başarılı olma	2	14.28
Meslek/iş sahibi olma	3	21.42
Mesleğinde ilerleme	3	21.42
Akademik kariyer yapma	6	42.85

Tablo 8’de görüldüğü gibi evrendeki öğrencilerin %14.28’i okul derslerinde başarılı olmayı hedeflediği için, %21.42’si meslek veya iş sahibi olmayı hedeflediği için, %21.42’si mesleğinde ilerlemeyi hedeflediği için ve %42.85’i akademik kariyer yapmayı hedeflediği için Almanca’yı yabancı dil olarak öğrenmektedir.

Buradan hedeflerin büyüdükçe dil öğrenme gereksiniminin çoğaldığı ve bu hedefe ulaşabilmek için harcanan emeğin daha fazla olduğu ileri sürülebilir.

BÖLÜM 4

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın problemi ile yöntemi ve bulguları özetlenmiş, bulgulara dayalı olarak oluşan yargı belirtilerek problemin çözümüne yönelik önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Özet

Araştırmanın birinci bölümünde eğitimin ve ölçme değerlendirme tanımı ile gerekliliği konusuna değinilerek, test kavramı çerçevesinde test çeşitlerine, dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan dil test çeşitlerine ve dil öğretiminde temel becerileri oluşturan konuşma, işitme, okuma ve yazma becerilerini ölçmeye yönelik yöntem ve bunların örneklerine yer verilmiştir.

Araştırma ölçme ve değerlendirme konusuna dayalı olduğundan, yabancı dil olarak Almanca dersindeki belli hedeflere ilişkin davranışların oluşup oluşmadığının, nasıl ortaya konulacağı üzerinde durulmuştur.

Bilindiği üzere, dil derslerinin öğretim hedefi, diğer derslerden farklı olarak, öğrencileri sözkonusu yabancı dili kullanma gücüne erdirmektir. Öğretmenler öğrencileri bu amaca ulaştırma sırasında çeşitli öğretim yöntemlerine başvurmaktadır. Bu hedef doğrultusunda oluşması gereken davranışların oluşup oluşmadığını, yine farklı ölçme araçları uygulayarak değerlendirmektedirler.

Öğrencilere uygulanan test sonuçları değerlendirildikten sonra, öğrenciler hakkında birtakım kararlar verilmektedir. Bu kararların doğruluğu, öğretmenin güvenilir bir ölçme aracı kullanması ile gerçekleşebilmektedir.

Ölçme araçlarının güvenilirliği farklı yöntemlerle hesaplanabilmektedir. Araştırmada veri toplama amacıyla uygulanan test sonuçlarından elde edilen puanlardan yola çıkılarak, KR-21 formülüne göre güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Uygulama sırasında öğrencilere verilen sürenin yeterliliği, testin uygulandığı öğrenci kümesinin öğrenim durumları açısından eşitliği ve dili öğrenme amaçlarının benzerliğine dikkat edildiğinde, ölçme aracından alınan sonuçlar daha güvenilir olmaktadır. Böylece söz konusu öğrenciler hakkında daha doğru kararlar verilmektedir.

Yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirmenin iyi bilinmemesi, bazen güvenilir olmayan bir ya da birkaç ölçme sonucuna dayanarak karar verilmesine neden olabilmektedir. Özellikle dil öğretiminde dili kullanma davranışlarının ölçümünde kullanılacak ölçütün seçimi daha zordur.

Tarama niteliğinde bir modelin kullanıldığı bu araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracından elde edilmiştir. Geliştirilen ölçme aracı, yabancı dil olarak Almanca'yı öğrenmekte olan öğrenci kümesine uygulanmış ve elde edilen veriler araştırma probleminin çözümüne yönelik sorular doğrultusunda çözümlenmiştir.

Geliştirilen ölçme aracındaki sorular sadece amaç dilde sorulmuş olup, öğrencilerin amaç dilde okuduğunu anlayarak cevaplamaları istenmiştir.

Araştırmada, verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1-Öğrencilerin sadece sözcük bilgisi ile dilbilgisi becerilerini çoktan seçmeli madde tipi ile ölçmeye yönelik uygulanan test güvenilir sonuçlar vermiştir.

2-Öğrencilere uygulanan 100 maddelik test için yaklaşık 120 dakikalık bir sürenin yeterli olduğu anlaşılmıştır.

3-Lisans ve yüksek lisans seviyesindeki öğrencilerin test puanlarının yüksek çıktığı bulunmuştur.

Buna göre öğrencilerin ileri düzeydeki öğrenim aşamalarında dil konusuna daha fazla ağırlık vererek, dil öğrenme gerekliliği ve önemi konusunda daha bilinçli bir yaklaşım içerisinde buldukları belirlenmiştir.

4-Elde edilen verilerden, Almanca'yı ikinci dil olarak öğrenenlerin daha başarılı olduğu bulunmuştur.

5-Yabancı dil öğrenme hedefleri, öğrencilerin dil konusundaki başarılarını etkilemiştir.

Öğrenciler ilköğretimde çok önem vermedikleri dil öğretimin gerekliliğini, öğrenim süreçlerinin ilerleyen zamanlarında farketmekte ve buna daha fazla ağırlık vermektedirler. Ancak dil öğretimin önemi daha ilköğretim sıralarında farkedildiğinde daha olumlu sonuçlar getirmektedir. Özellikle akademik kariyer yapmayı hedefleyen öğrencilerin uygulamadan aldıkları puanın yüksekliği, onların dil öğrenmeye daha fazla önem verdiklerini göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrenci kümesinden üç öğrencinin meslek veya iş edinme için dil öğrenmeyi hedeflemesi, günümüzde iş dünyasının yabancı dile verdiği önem anlaşılmıştır.

4.2. Yargı

Araştırma bulgularına dayalı olarak, öğrencilerin sözcük bilgisi ve dilbilgisi ile ilgili kazanmış oldukları davranışları çoktan seçmeli bir test ile ölçmenin güvenilir olduğu yargısına ulaşılmıştır.

Çoktan seçmeli gibi kapalı uçlu soru maddeleri ile duyduğunu ve okuduğunu anlama gibi algılamaya dayalı becerilerle, dilbilgisi ve sözcük bilgisi ölçülebilmektedir. Ancak seçenekler arasında en doğru olanı işaretleme ve tanıma durumunda olan öğrencinin bilgiyi gerçekten kazanıp kazanmadığı, dili üretici olarak kullanıp kullanmadığı konusunda bir açıklık getirmediği yargısına varılmıştır.

Çoktan seçmeli 100 maddelik bir test için yaklaşık 120 dakikalık bir sürenin yeterli olacağı yargısına ulaşılarak, test uygulayacak dil öğretmenlerinin bunu önemsemesi gereken bir öneri olarak değerlendirilmelidir.

Öğrencilerin öğrenmekte oldukları dili kaçınıcı dil olarak öğrendikleri, dili öğrenme nedenleri ve dili öğrenme sırasında hangi öğrenim seviyesinde buldukları, dil test sonuçlarını etkilediği kanısına varılmıştır.

Dil öğretiminde uygulanacak testin hedef ve davranışlarını çok iyi planlayarak test geliştirme ve uygulama yoluna gidilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Araştırmada veri toplama amacıyla geliştirilen ölçme aracının iki özel dil kurumu ve bir devlet kurumunda gerçekleştirildiği gözönüne alındığında, buradan öğrencilerin dili öğrenmede daha başarılı ve istekli olduğu sonucunu getirmiştir. Ayrıca buralarda öğrenci sayısının az olması nedeniyle daha etkili bir dil öğretiminin gerçekleştiği ve bunun da test sonuçlarını olumlu etkilediği kanısına varılmıştır.

Dil öğretiminin özel kurumlarda daha etkili olması ve test sonucunu da olumlu etkilemesi, öğrencilerin dili isteyerek öğrenmelerinin, okul programlarında zorunlu olarak yerleştirilerek dil öğrenmeye göre daha başarılı ve gerçek öğrenmeleri ortaya çıkardığı kanısına ulaştırmıştır.

Geliştirilen ölçme aracındaki soruların sadece amaç dilde sorulması ile, öğrencilerin dilbilgisi ve sözcük bilgisi becerilerinin yanısıra okuduğunu anlama becerilerinin de yoklanabildiği yargısına varılmıştır.

Araştırmada veri toplama amacıyla uygulanan 100 maddelik testin sadece sözcük bilgisi ile dilbilgisi becerilerini ölçtüğü gözönüne alındığında, uygulanan seviye tespit sınavı niteliğindeki bu testlerin, öğrencinin dili kullanma gücünü ölçmediği yargısına ulaşılmıştır.

4.3. Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak aşağıdaki öneriler verilebilir:

1-Dil öğretmenleri uygulayacakları testin güvenilirlik katsayısını bir ön deneme uygulaması ile hesaplamalıdır.

2-Dil öğretmenleri, ders hedef ve davranışlarının çok iyi planlandığı bir ders yöntemi izlemeli ve bu davranışlar doğrultusunda test geliştirerek uygulamalıdır.

Yabancı dil öğretiminde, dil öğretmenleri ders hedeflerine göre farklı ders yöntemleri uygulamaktadır. Ders yöntemlerine verdikleri önemin amacı, daha başarılı öğrenci yetiştirmektir. Ancak uyguladıkları ders yönteminin sonucunda, öğrencilerinin ne kadar başarılı olduklarını ortaya koymaya yarayacak test çeşidinin seçimine daha az önem vermektedirler. Bu nedenle dil öğretmenlerinin, ölçme ve değerlendirme konusuna yoğunlaşmalarını ve az hata veren ölçme araçları geliştirerek, öğrenciler hakkında yanlış kararların verilmesini engellemeleri önerilebilir.

3-Dil öğretmenlerinin geliştirdikleri testlerin tüm özelliklerine ve ölçmek istediği davranışı gerçekten ölçebilir nitelikte olmasına dikkat etmeleri de önerilebilir. Ölçülmek istenen davranış doğrultusunda test geliştirilmelidir. Bir test öğrencinin sadece dili konuşma veya işitme becerisini ölçmeyi hedefliyorsa, gerçekten öğrencinin bu davranışını ortaya koyacak şekilde, derste izlenen yöntem ve kullanılan alıştırmalar doğrultusunda testler hazırlanmalıdır.

Bunlara yönelik örnek test maddeleri araştırmanın birinci bölümünün sonunda verilmiştir ve dil öğretmenlerine bir ışık tutması açısından önerilebilir.

5-Uygulanacak olan testin süresi birkaç denemeden sonra belirlenerek uygulanmalıdır.

6-Dil öğretmeni, öğrencileri hakkında birtakım bilgilere sahip olmalıdır. Örneğin yabancı dil olarak Almanca'nın dışında kaç dil bildiği gibi.

7-Dil öğrenimi özel bir kurumda gerçekleşiyorsa, söz konusu dilin öğretmeni, öğrencileri öğrenim durumlarına ve dili öğrenme hedeflerine göre homojen gruplara ayırmalıdır. Oluşturulan grupların hedefleri doğrultusunda ders yöntemi izlenmeli ve bunlara paralel olarak testler hazırlanmalıdır. Dil öğretmeni test planı oluşturmalı ve hangi davranışların hangi soru ile ölçüleceğini gösteren bir belirtke tablosu hazırlamalıdır.

8-Dil öğretmeni, derslerinde çeşitli alıştırmalardan yararlanarak, bunlara benzer test maddeleri geliştirmelidir.

9-Seviye tespit amacıyla uygulanan çoktan seçmeli testlerin sadece sözcük bilgisi ve dilbilgisi becerilerini ölçmektedir. Bu nedenle, bu amaçlı testlerde sadece bilgi ve kavrama basamağındaki davranışların dışında, dili iletişim aracı olarak kullanmaya ve uygulamaya yönelik becerilerinde ölçüldüğü testlerin uygulanması gerekebilir.

EKLER

EK-2

Değerli Arkadaşlar,

Bu test Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Almanca'nın Yabancı Dil Olarak Öğretimi Çerçevesinde Dilbilgisi ile Sözcük Bilgisini Çoktan Seçmeli Test Tipi Maddelerle Ölçme" konusunda hazırlanan bilim uzmanlığı tezi için veri toplama amacına yönelik olarak düzenlenmiştir.

Aşağıdaki kapalı uçlu sorulara vereceğiniz yanıtlar araştırmanın sonucunu doğrudan etkileyecektir. Katılımınız için teşekkür ederim.

Ayfer Çolak TURHAN

1. Peter holt Monika vom Flughafen ab und begrüßt ihn: “
..... in Berlin”

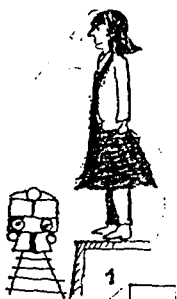
Welche Form paßt in die Lücke?

- A) Herzlich willkommen
 - B) Herzlich danken
 - C) Herzlich grüßen
 - D) Herzlich kommen
 - E) Herzlich sein
2. Wie geht es Ihnen?

Welche Antwort paßt auf die Frage?

- A) Nein, ich bin nur müde.
- B) Danke, ich fahre mit dem Bus.
- C) Ja, ich komme gleich.
- D) Danke, das was aber nicht nötig.
- E) Danke, es geht mir nicht schlecht.

3.

Was macht die Frau im Bild?

- A) Die Frau steht am Bahnsteig.
- B) Die Frau steht am Herd.
- C) Die Frau geht zum Bahnhof.
- D) Die Frau kommt zum Bahnsteig.
- E) Die Frau geht vom Bahnhof.

4. 1. Nach einer Person a. begrüßen
2. Einen Freund b. angeben
3. Eine Richtung c. fragen

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 a, 2 b, 3 c
B) 1 c, 2 a, 3 b
C) 1 a, 2 c, 3 b
D) 1 b, 2 a, 3 c
E) 1 c, 2 b, 3 a

5. Ich fahre ins Studentendorf.

Wie lautet der Satz in der 2. Person Singular?

- A) Sie fährt ins Studentendorf.
B) Du fährst ins Studentendorf.
C) Sie fährt ins Studentendorf.
D) Du fährst ins Studentendorf.
E) Du fahrt ins Studentendorf.

6. Ich freue mich, sie

Welche Form paßt nicht in die Lücke?

- A) zu treffen
B) kennenzulernen
C) zu sehen
D) zu sprechen
E) zu betreffen

7. Das ist unser Zimmer.

Wie heißt der Satz im Türkischen?

- A) Bu odalar bize ait.
- B) Bu oda sizindir.
- C) Bunlar bizim odalarımızdır.
- D) Bunlar sizin odalarınız.
- E) Bu bizim odamızdır.

8. Was heißt "das Anmeldeformular" auf türkisch?

- A) Cadde
- B) Başvuru belgesi
- C) Belge
- D) Tükenmez kalem
- E) Havale

9. Bist du aus Luxemburg?

Wie lautet der Satz in der Höflichkeitsform 2. Person Plural?

- A) Sind Sie aus Luxemburg?
- B) Seid ihr aus Luxemburg?
- C) Kommt er aus Luxemburg?
- D) Sind wir aus Luxemburg?
- E) Kommen Sie aus Luxemburg?

10. Du trägst meinen Koffer.

In welcher Form steht der Satz?

- A) Akkusativform mit bestimmten Artikel.
- B) Nominativform mit Possessivpronomen.
- C) Dativform mit unbestimmten Artikel.
- D) Genitivform mit bestimmten Artikel.
- E) Akkusativform mit Possessivpronomen.

11. Ayşe kommt aus Hamburg.

Wie lautet die Frage zur obigen Antwort?

- A) Wer geht nach Hamburg?
- B) Woher kommt Ayşe?
- C) Wohin geht Ayşe?
- D) Woher kommen die Hamburger?
- E) Was kommt aus Hamburg?

12. 1. Der Koffer steht a. den Vornamen und dann den Nachnamen
 2. Wir fahren jetzt b. deinen Schlüssel
 3. Ich bekomme c. dort im Zimmer
 4. Er schreibt zuerst d. zusammen in das Studentendorf

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 c, 2 a, 3 b, 4 d
- B) 1 c, 2 d, 3 b, 4 a
- C) 1 d, 2 b, 3 a, 4 c
- D) 1 b, 2 c, 3 d, 4 a
- E) 1 a, 2 d, 3 c 4 b

13. Welcher der unten angegebenen Sätze drückt einen Wunsch aus?

- A) Er schließt das Fenster.
- B) Sie möchte früh schlafen.
- C) Wir baden jeden Tag.
- D) Er hätte die Prüfung bestehen müssen.
- E) Die Lampe sollte heute repariert werden.

14. Was heißt "die Decke" auf türkisch?

- A) yer
- B) duvar
- C) tavan
- D) pencere
- E) kapı

15. 1. Küche a. Dusche
 2. Wohnzimmer b. Kühlschrank
 3. Badezimmer c. Bücherregal

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 b, 2 c, 3 a
 B) 1 b, 2 a, 3 c
 C) 1 a, 2 c, 3 b
 D) 1 c, 2 b, 3 a
 E) 1 a, 2 b, 3 c
16. Der Kasten ist breit.
- Wie lautet das Gegenteil des im obigen Satz unterstrichenen Wortes?
- A) hoch
 B) kurz
 C) schmal
 D) klein
 E) niedrig
17. Was heißt "jemanden auffordern etwas zu tun" auf türkisch?
- A) Birinden bir şey yapmasını istemek
 B) Birine isteği olup olmadığını sormak
 C) Birinden istediğini dile getirmesini istemek
 D) Birileriyle birlikte bir yere gitmek
 E) Birini bir başkasına sormak
18. Die Kinder machen ihre Hausaufgaben.
- Wie lautet der Satz in der Imperativ Form?
- A) Mach deine Hausaufgaben!
 B) Macht die Hausaufgaben!
 C) Machen Sie die Hausaufgaben!
 D) Machen wir die Hausaufgaben!
 E) Macht eure Hausaufgaben!

19. Die Frau spricht über das große Zimmer mit breitem Fenster.

Wie lautet der Satz in der Plural Form?

- A) Die Frauen sprachen über das große Zimmer mit breitem Fenster.
 - B) Die Frauen sprechen über die großen Zimmer mit breiten Fenstern.
 - C) Die Frauen sprechen über das große Zimmer mit breitem Fenster.
 - D) Die Frau spricht über die großen Zimmer mit breitem Fenster.
 - E) Die Frauen haben über die großen Zimmer mit breitem Fenster gesprochen.
20. Hans zeigt Jürgen Studentenhaus. Ihre Zimmer im 3.Stock. Im Zimmer sich ein Bett, ein Schrank, ein Waschbecken und zum kochen eine Kochplatte.

Welche Wörter passen in die Lücken?

- A) das / sind / befindet
 - B) die / ist / liegt
 - C) der / sind / besucht
 - D) das / sein / hat
 - E) dem / waren / besteht
21. Was heißt “Nach dem Angebot von Speisen und Getränken fragen” auf türkisch?
- A) Yiyecek ve içecek fiyatlarını sormak
 - B) Yiyecek ve içecek çeşitlerini sormak
 - C) Yiyecek ve içeceklerin nereden geldiğini sormak
 - D) Yiyecek ve içeceklerin nasıl yapıldığını sormak
 - E) Yiyecek ve içecekleri kimin hazırladığını sormak
22. Was heißt “die Beilage” auf türkisch?
- A) Peçete
 - B) Garnitür
 - C) Kase
 - D) Tepsi
 - E) Fincan

23. Der Apfelsaft schmeckt sauer.

Wie lautet das Gegenteil des im obigen Satz unterstrichenen Wortes?

- A) mild
 - B) gut
 - C) scharf
 - D) schlecht
 - E) süß
24. Wie können sie nicht nach dem Preis einer Suppe fragen?

- A) Wieviel kostet das?
- B) Wieviel macht das?
- C) Was kostet das?
- D) Kostet die Suppe 5 DM?
- E) Wieviel kostet die Suppe?

25. Renate und Michaela gehen in ein Restaurant.

Sie bestellen einen Salat und Tee.

Wie lauten die Sätze in der Verneinungs (Negativ) Form?

- A) Renate und Michaela gehen nicht in ein Restaurant. Sie bestellen keinen Salat und Tee.
- B) Renate und Michaela gehen in kein Restaurant. Sie bestellen keinen Salat und Tee.
- C) Renate und Michaela gehen in ein Restaurant. Sie bestellen keinen Salat und Tee.
- D) Renate und Michaela gehen nie in ein Restaurant. Sie bestellen nicht Salat und Tee.
- E) Renate und Michaela gehen selten ins Restarant. Sie bestellen nie Salat und Tee.

26. Hier finden sie nicht das Rindfleisch mit Reis.

Wie lautet der Satz in der Bejahungs (Positiv) Form?

- A) Hier finden sie das Rindfleisch mit Reis.
- B) Hier finden sie das Rindfleisch ohne Reis.
- C) Hier finden sie kein Rindfleisch mit Reis.
- D) Hier finden sie Reis ohne Rindfleisch.
- E) Hier finden sie ein Rindfleisch mit einen Reis.

27. Brauchst du die Speisekarte?

Wie lautet die verneinende Antwort auf die obige Frage?

- A) Nein, ich brauche es nicht.
- B) Nein, ich brauche ihn nicht.
- C) Nein, ich brauchte sie.
- D) Nein, ich brauche sie nicht.
- E) Nein, ich brauchte es.

28. Trinkst du den Tee?

Wie lautet die bejahende Antwort auf die obige Frage?

- A) Ja, aber ich trinke keinen.
- B) Ja, ich trinke ihn.
- C) Ja, ich trinke es gerne.
- D) Ja, ich trinke sie lieber.
- E) Ja, ich trinke es.

29. Was sagt man vor dem Essen?

- A) Zum Wohl!
- B) Prost!
- C) Gesundheit!
- D) Mahlzeit!
- E) Zum Erfolg!

30. Wie können Sie sich selbst formell vorstellen?
- A) Entschuldigen Sie, ich kenne nicht!
 - B) Darf ich mich vorstellen, ich heiße!
 - C) Darf ich vorstellen, das ist!
 - D) Ich möchte Ihnen vorstellen!
 - E) hat sich vor einer halben Stunde vorgestellt.
31. Was heißt "jemanden nach der Beschäftigung fragen" auf türkisch?
- A) Birine birşey hakkında soru sormak
 - B) Birine şu anda ne yaptığını sormak
 - C) Birine geleceği hakkında soru sormak
 - D) Birine mesleğini sormak
 - E) Birine öğrenimi hakkında soru sormak
32. Was heißt "Betriebswirtschaft" auf türkisch?
- A) Sendika
 - B) Ev idaresi
 - C) İş yönetimi
 - D) İş İdaresi
 - E) Ev nakliyatı
33. Ist der Stuhl vielleicht frei?

Wie lautet das Gegenteil des im obigen Satzes unterstrichenen Wortes?

- A) langsam
- B) bereit
- C) breit
- D) deutlich
- E) besetzt

34. Die Tasche gehört der Frau.

Welche Frage lautet auf die Antwort?

- A) Wen gehört die Tasche?
- B) Wer hat die Tasche?
- C) Wessen ist die Tasche?
- D) Wer nimmt die Tasche?
- E) Wem gehört die Tasche?

35. Der Bleistift gehört dem Kind.
Die Bleistifte gehören den Kindern.

Welche Formen werden oben miteinander verglichen?

- A) Nominativ-Form im Singular und Plural.
- B) Akkusativ-Form im Singular und Plural.
- C) Ergänzungsfragen mit Possessivpronomen im Singular und Plural.
- D) Singularbildungen und Pluralbildungen mit unbestimmtem Artikel.
- E) Dativ-Form im Singular und Plural.

36. Die Studenten essen gerne in der Mensa.

Wie lautet der Satz im Singular?

- A) Den Studenten gefällt es in der Mensa zu essen.
- B) Die Mensa ist eine Speisemöglichkeit für Studenten.
- C) Der Student ißt gerne in der Mensa.
- D) Der Student ißt manchmal in der Mensa.
- E) Dem Studenten gefällt das Essen in der Mensa nicht.

37. Woher kommen Paul und Petra?

Welche Antwort paßt zur obigen Frage?

- A) Sie kommen aus der Mensa.
- B) Paul und Petra gehen zum Tisch.
- C) Sie wohnen im Studentendorf.
- D) Sie kommen mit den alten Männern.
- E) Paul und Petra kommen auch mit.

38. Das Buch liegt auf dem Tisch zwischen den Heften.

Wie lautet der Satz im Türkischen?

- A) Kitap masanın üstünde defterlerin arasında duruyor.
- B) Masanın üstünde defterlerin yanında kitaplar duruyor.
- C) Kitap vazonun üstünde kalemlerin arasında duruyor.
- D) Kitap pencerenin önünde çiçeklerin arasında duruyor.
- E) Kitaplar masanın üstünde defterlerin önünde duruyor.

39.

Was sehen Sie im Bild?

- A) Ein Mann und eine Frau stehen neben einem Baum.
- B) Auf den Bänken sitzen Männer und Frauen.
- C) Zwei Kinder stehen vor einer Bank.
- D) Die Leute spazieren im Wald.
- E) Auf dem Baum fliegen Vöglein umher.

40. Wohnt sie in Paris?

Welcher Satz hat die gleiche Bedeutung wie der obige Satz?

- A) Leben Sie in Paris?
- B) Wohnt ihr in Paris?
- C) Sind Sie Franzose?
- D) Lebt sie in Paris?
- E) Woher kommen sie in Paris?

41. Neben dem Strandbad ist ein Campingplatz.
Im Sommer Holländer, Deutsche, Franzose ihren Urlaub hier.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) verbreiten
 - B) verlegen
 - C) verstehen
 - D) verspielen
 - E) verbringen
42. Klaus ist Österreicher und dort spricht man
- Vervollständigen Sie den Satz!
- A) deutsch
 - B) österreichisch
 - C) griechisch
 - D) italienisch
 - E) englisch
43. 1. Die Bilder hängen a. meistens vor dem Fenster
2. Die Lampen hängen b. meistens auf dem Tisch
3. Die Vasen stehen c. meisten an der Wand
4. Die Bücher liegen d. meistens über dem Tisch

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 a, 2 b, 3 c, 4 d
 - B) 1 b, 2 a, 3 d, 4 c
 - C) 1 c, 2 d, 3 a, 4 b
 - D) 1 d, 2 c, 3 b, 4 a
 - E) 1 c, 2 a, 3 b, 4 d
44. Was heißt "die Himmelsrichtung" auf türkisch?
- A) orta
 - B) manzara
 - C) yolculuk
 - D) yön
 - E) testi

45. Die Türkei / südlich / Bulgarien / liegt / von
 1 2 3 4 5

Wie ist die richtige Reihenfolge der obigen Wortgruppen?

- A) 1 / 4 / 2 / 5 / 3
- B) 2 / 1 / 5 / 3 / 4
- C) 3 / 4 / 2 / 1 / 5
- D) 1 / 2 / 3 / 4 / 5
- E) 4 / 3 / 1 / 2 / 5

Die Fragen 46, 47 und 48 beantworten Sie zum unteren Text!

Am Vormittag warten Sabine und Monika vor dem Studentendorf. Hans kommt mit dem Auto.

Hans : Guten Morgen!
 Monika u. Sabine : Guten Morgen!
 Hans : Heute fahren wir auf den Magdalensberg.
 Sabine : Wo ist das?
 Hans : Es ist nicht weit von hier.
 Sabine : Ich setze mich auf den Rücksitz.
 Hans : Gut. Monika, setzt du dich neben mich?
 Monika : Ja, gerne!

46. Wann warten Monika und Sabine auf Hans?

- A) Zwischen 13.00 Uhr und 14.00 Uhr.
- B) Zwischen 9.00 und 12.00 Uhr.
- C) Zwischen 14.00 und 17.00 Uhr.
- D) Zwischen 18.00 und 19.00 Uhr.
- E) Zwischen 15.00 und 10.00 Uhr.

47. Wo sitzt Sabine?

- A) Sie sitzt am Steuer.
- B) Sabine sitzt auf dem Vordersitz.
- C) Sabine sitzt in der Mitte.
- D) Sabine sitzt mit Monika zusammen.
- E) Sabine sitzt auf dem Rücksitz.

48. Wohin fahren Sabine, Monika und Hans?
- A) Sie fahren auf den Magdalensberg.
 - B) Sie werden eine Rundfahrt machen.
 - C) Sie wollen das Studentendorf besichtigen.
 - D) Sie fahren in ein Gasthaus.
 - E) Sie müssen eine lange Strecke fahren.
49. Ahmet möchte Arzt werden und will deshalb studieren.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) Geschichte
 - B) Literatur
 - C) Medizin
 - D) Pädagogik
 - E) Germanistik
50. Wem gehört der Schlüssel? (ein Kind)

Welche Antwort lautet auf die Frage?

- A) Der Schlüssel gehört einem Kind.
 - B) Der Schlüssel ist von dem Kind gefunden worden.
 - C) Der Schlüssel gehört unseren Kindern.
 - D) Den Schlüssel hat das Kind gebracht.
 - E) Der Besitzer des Schlüssels ist kein Kind.
51. Der Kaffee schmeckt mir gut.

Wie lautet die Frage nach dem unterstrichenen Satzteil?

- A) Was schmeckt dir gut?
- B) Wem schmeckt der Kaffee gut?
- C) Wie schmeckt der Kaffee?
- D) Wie ist der Kaffee?
- E) Wer trinkt den Kaffee?

52. Ich freue mich auf die Ferien.

Wie lautet der obige Satz im Akkusativ des Pronomens in der 1. Person Plural?

- A) Sie freuten sich auf die Ferien.
- B) Wir freuten uns über die Ferien.
- C) Wir freuen uns auf die Ferien.
- D) Ihr freut euch auf die Ferien.
- E) Sie freuen sich über die Ferien.

53. Iß deine Suppe!

Wie lautet der obige Satz in der 2. Person Plural?

- A) Eßt eure Suppe!
- B) Eßt euch die Suppe!
- C) Essen Sie die Suppe!
- D) Ißt die Suppe!
- E) Eß deine Suppe!

54. Siehst du den See?

Wie lautet die verneinende Antwort auf die obige Frage?

- A) Nein, ich sehe den See nicht.
- B) Ich sehe kein See sondern einen Baum.
- C) Nein, wir sehen nichts.
- D) Nein, sie sehen keinen See.
- E) Nein, ihr seht keinen See.

55. Hast du Hunger?

Wie lautet die bejahende Antwort auf die obige Frage?

- A) Ich, bin nur müde.
- B) Ja, es geht mir gut.
- C) Ja, sie hat Hunger.
- D) Ja, ich habe Hunger.
- E) Ja, ihr habt Hunger.

56. Zwischen 17 Uhr und 22 Uhr grüßt man sich mit “.....”.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) Gute Gesundheit
- B) Gute Nacht
- C) Guten Abend
- D) Gute Fahrt
- E) Guten Morgen

57. In welcher Jahreszeit fallen die Blätter von den Bäumen?

- A) Im Winter
- B) Im Sommer
- C) Im Herbst
- D) Im Frühling
- E) Im Spätwinter

58. Was heißt “der Werktag” auf türkisch?

- A) Durak
- B) Gökdelen
- C) Biletçi
- D) İş günü
- E) Okul günü

59. 1. In der Früh	a. macht er Frühstück.
2. Um 8 Uhr	b. macht er Hausaufgaben.
3. Am Vormittag	c. duscht er.
4. Nachmittags	d. geht er zur Schule.

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 a, 2 b, 3 c, 4 d
- B) 1 b, 2 c, 3 d, 4 a
- C) 1 c, 2 a, 3 d, 4 b
- D) 1 d, 2 d, 3 a, 4 c
- E) 1 c, 2 a, 3 b, 4 d

60. Wie oft gehen Sie mit dem Bus in die Stadt?

Wie lautet der Satz im Türkischen?

- A) Otobüsle sık sık şehire gider misiniz?
- B) Şehire otobüsle sık sık gitmek ister misiniz?
- C) Otobüsle şehire gitmek ne kadar sürer?
- D) Şehire otobüsle ne kadar sık gidiyorsunuz?
- E) Şehire otobüsle ne kadar sık gidilir?

Die Fragen 61, 62 und 63 beantworten sie zum unteren Text!

Frau Küger ist eine Geschäftsfrau und macht viele Reisen. Sie fährt fast jeden Monat in ein anderes Land. Ihr Jahresplan sieht ungefähr so aus: Im März fährt sie nach Jugoslawien.

Im April fährt sie nach Ungarn.

Im Oktober fährt sie in die Türkei

Im August fährt sie in die USA

61. Was ist Frau Küger von Beruf?

- A) Sie ist Ärztin.
- B) Sie ist eine Geschäftsfrau.
- C) Sie ist eine Reiseführerin
- D) Sie ist Schneiderin
- E) Sie ist Hausfrau

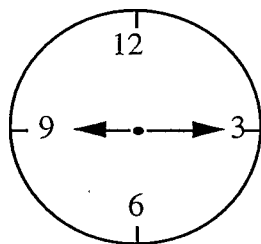
62. Wann fährt Sie in andere Länder?

- A) Sie fährt alle zwei Jahre in ein anderes Land.
- B) Sie fährt im Juni in verschiedene Länder.
- C) Sie fährt einmal im Jahr in ein anderes Land.
- D) Sie fährt zweimal in der Woche in ein anderes Land.
- E) Sie fährt fast jeden Monat in andere Länder.

63. Wohin fährt Sie im Sommer?

- A) Nach Österreich
- B) Nach Jugoslawien
- C) In die DDR
- D) In die USA
- E) In die Schweiz

64.

Wie spät ist es?

- A) Halb neun
- B) Viertel zehn
- C) Dreiviertel zehn
- D) Halb zehn
- E) Zehn nach neun

65. Ich kaufe das Buch für meinen Freund.

Wie lautet der obige Satz im Türkischen?

- A) Ben kitabı arkadaşımın satın aldım.
- B) Ben kitabı arkadaşımın sattım.
- C) Arkadaşım kitabı benim için satın alıyor.
- D) Ben kitabı arkadaşımın okumak için alıyorum.
- E) Ben kitabı arkadaşım için satın alıyorum.

66. Ich kaufe Ansichtskarte.

Welcher Demonstrativpronomen paßt in die Lücke?

- A) dieses
- B) dieser
- C) diesen
- D) diese
- E) diesem

67. Viele wohnen gerne im Dorf.

Wie heißt die unterstrichene Form im obigen Satz?

- A) Fragepronomen
- B) Demonstrativpronomen
- C) Bestimmter Pronomen
- D) Unbestimmter Pronomen
- E) Unbestimmter Artikel

68. In welchem Satz befindet sich kein Modalverb?

- A) Ich möchte eine Zeitung kaufen.
- B) Darf ich dich heute besuchen?
- C) Peter wartet seit einer Stunde auf Inge.
- D) Hans wollte einen heißen Tee trinken.
- E) Sie müssen zuerst die Vorwahlnummer wählen.

69. Wo wohnen Sie?

Beantworten Sie die obige Frage in der Dativ Plural Form!

- A) Wir wohnen bei meinen Kindern.
- B) Wir leben in der Stadt.
- C) Wir leben mit meine Tante.
- D) Wir wohnen im Altersheim.
- E) Wir wohnen allein.

70. A: Wie gefällt dir die Jacke?

B:

A: Diese da.

B: Ja, die gefällt mir sehr gut.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) Welches
- B) Welcher
- C) Welche
- D) Welchen
- E) Welchem

71. Hier sind Ihre Zigaretten. Brauchen sie

Vervollständigen Sie den Satz!

- A) auch eine Bluse?
- B) auch einen Kuchen?
- C) auch einen Ober?
- D) auch Streichölzer?
- E) auch einen Rathaus?

72. Ich möchte gern Kartoffeln.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) ein Liter
- B) ein Dekka
- C) ein Kilo
- D) ein Gramm
- E) ein Viertelliter

73. Was heißt "Essig" auf türkisch?

- A) Un
- B) Biber
- C) Kimyon
- D) Sirke
- E) Maydanoz

74. Wie viele Flaschen Mineralwasser möchten Sie?

Wie lautet der obige Satz im Türkischen?

- A) Ne kadar maden suyu istiyorsunuz?
- B) Kaç şişe maden suyu istiyorsunuz?
- C) Kaç tane maden suyu şişesi almak istersiniz?
- D) Kaç şişe maden suyu istediniz?
- E) Ne kadar çok maden suyu şişesi istediniz?

78. Ich möchte Briefpapier kaufen. Ich gehe in die Stadt.

Verbinden Sie die obigen Sätze mit dem Modalverb "müssen"!

- A) Weil ich Briefpapier kaufen möchte, muß ich in die Stadt gehen.
- B) Ich mußte in die Stadt gehen, weil sie im Lebensmittelgeschäft keine Briefpapiere mehr hatten.
- C) Du mußt in die Stadt fahren, weil es keinen Briefpapier mehr im Lebensmittelgeschäft gibt.
- D) Wenn Sie in die Stadt fahren, müssen Sie Briefpapier kaufen.
- E) Wenn ich in die Stadt fahre, muß ich Briefpapier kaufen.

79. Geben Sie mir bitte Zahnpaste.

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) eine Flasche
- B) eine Dose
- C) ein Glas
- D) ein Paar
- E) eine Tube

80. In einem Lebensmittelgeschäft kann man Milchprodukte, wie

Vervollständigen Sie den Satz!

- A) Milch, Butter und Wurst kaufen
- B) Jogurt, Milch und Käse kaufen
- C) Birne, Semmeln und Kekse finden
- D) Kümmeln, Eis und Tee kaufen
- E) Käse, Kartoffeln und Brote finden

81. Nach dem Mittagessen bin ich hungrig.

Welche Formen passen in die Lücken?

- A) schon nicht
- B) noch nicht
- C) nicht mehr
- D) noch mehr
- E) schon mehr

82. Gehört dieses Buch jemandem?

Wie lautet der obige Satz im Türkischen?

- A) Bu kitap kime ait?
- B) Bu kitap senin mi?
- C) Bu kitap kimlerin?
- D) Bu kitap birine mi ait?
- E) Bu kitap kimlere ait?

83. Wie lautet das Wort "die Auslandskunft" auf türkisch?

- A) Bilinmeyen numaralar
- B) Kod numarası
- C) Yurtiçi telefon danışma
- D) Şehir içi telefon danışma
- E) Yurtdışı telefon danışma

84. darf / lange / schlafen / Ich / heute

1 2 3 4 5

Wie ist die richtige Reihenfolge der obigen Wortgruppen?

- A) 1, 2, 3, 4, 5
- B) 2, 3, 4, 5, 1
- C) 4, 3, 5, 2, 1
- D) 5, 2, 4, 1, 3
- E) 4, 1, 5, 2, 3

85. 1. Ich verbinde a. ist besetzt!
 2. Von wo wollen b. die Vormahlnummer!
 3. Wählen sie c. sie sofort!
 4. Die Nummer d. sie anrufen?

Welche Formen passen zusammen?

- A) 1 a, 2 b, 3 c, 4 d
- B) 1 b, 2 d, 3 c, 4 a
- C) 1 c, 2 a, 3 b, 4 d
- D) 1 c, 2 d, 3 b, 4 a
- E) 1 a, 2 b, 3 d, 4 c

86. Monika will Ihre Eltern anrufen.

Wie lautet der obige Satz in der Notwendigkeits Form?

- A) Monika müßte Ihre Eltern anrufen.
- B) Monika kann Ihre Eltern anrufen.
- C) Monika hat Ihre Eltern anrufen wollen.
- D) Monika hätte Ihre Eltern anrufen müssen.
- E) Monika muß Ihre Eltern anrufen.

87. Petra kauft Eier und Milch.

Sie will einen Kuchen backen.

Verbinden Sie die Sätze mit der Konjunktion "weil"!

- A) Petra backt einen Kuchen, weil Sie Eier essen will.
- B) Petra geht in die Stadt, weil Sie einen Kuchen mit Eier und Milch kaufen will.
- C) Petra kauft Eier und Milch, weil Sie einen Kuchen backen will.
- D) Petra kauft Eier und Milch, weil sie den Kuchen essen will.
- E) Petra backt den Kuchen mit Eier und Milch, weil es sehr schmeckt.

88. Er hat keine Bestätigung hier, aber seine Eltern können ihm eine schicken.

Wie lautet der Satz im Türkischen?

- A) Onun belgesi olmadığı için, annesi ve babası ona bir tane gönderiyor.
- B) Annesinin ve babasının ona belge göndermesi için onay gerekli.
- C) O eğer buradan belgeyi alamazsa, annesi ve babası ona bir tane gönderir.
- D) Onun burada belgesi yok ama annesiyle babası ona bir tane gönderebilir.
- E) Onun burada belgesi olmadığı için, annesi ve babasının onay göndermesi gerekiyor.

89. Du mußt das Formular ausfüllen.

Wie lautet der Satz in der 2. Person Plural Form?

- A) Sie müssen das Formular ausfüllen.
- B) Ihr müßt das Formular ausfüllen.
- C) Wir müssen das Formular ausfüllen.
- D) Sie müßten das Formular ausfüllen.
- E) Sie hätten das Formular ausfüllen müssen.

90. Sie will in Österreich bleiben.

Sie braucht eine Aufenthaltsgenehmigung.

Wie kann man die oben angegebenen Sätze verbinden?

- A) Wenn sie eine Aufenthaltsgenehmigung braucht, muß Sie in Österreich bleiben.
- B) Wenn Sie in Österreich bleiben soll, braucht Sie eine Aufenthaltsgenehmigung.
- C) Sie muß in Österrich bleiben, wenn Sie eine Aufenthaltsgenehmigung braucht.
- D) Weil sie in Österreich bleiben will, braucht Sie eine Aufenthaltsgenehmigung.
- E) Sie kann in Österreich bleiben, wenn Sie eine Aufenthaltsgenehmigung hat.

91. Wie lautet die Nominalisierung vom Verb "nachweisen"?

- A) Die Nachweisung
- B) Das Nachweisen
- C) Der Nachweis
- D) Die Nachweise
- E) Der Nachweisung

92. Beamter : Woher kommen Sie?
 Jürgen : Aus der Türkei.
 Beamter : Geben Sie mir bitte Ihren Paß.
 Jürgen : Hier, bitte.
 Beamter : Wollen Sie in Österreich studieren?
 Jürgen : Ja, deshalb brauche ich eine Aufenthaltsgenehmigung.
 Beamter : Den bekommen Sie erst dann, wenn Sie ein Einkommen nachweisen können.

Wo ist Jürgen?

- A) Bei der Post.
 B) An der Universität.
 C) Im Rathaus.
 D) Bei der Fremdenpolizei.
 E) Bei dem Amtsarzt.
93. Jürgen geht zur Bank und eröffnet sich ein Konto. Er bekommt eine Karte mit der Kontonummer. Diese Karte braucht er,

Vervollständigen Sie den obigen Satz!

- A) weil er in Österreich studieren will
 B) wenn er eine Aufenthaltsgenehmigung hat
 C) um studieren zu können
 D) damit er regelmäßige Überweisungen machen kann
 E) wenn er Geld abheben will
94. Können Sie die Miete immer vom Konto?

Welche Form paßt in die Lücke?

- A) nachweisen
 B) abschicken
 C) absenden
 D) bekommen
 E) abbuchen

Die Fragen 98, 99 und 100 beantworten Sie zum unteren Text!

Jürgen kommt ins Sprachkursbüro in der Universität. Er möchte sich über Sprachkurse informieren. Die Leiterin gibt ihm Auskunft.

- Jürgen : Guten Morgen! Darf ich einen Moment stören?
 Frau Krüger : Ja, bitte.
 Jürgen : Ich möchte Betriebswissenschaft studieren.
 Frau Krüger : Ja, aber Sie müssen zuerst die
 Universitätsnachprüfung bestehen.
 Jürgen : Was muß ich jetzt machen?
 Frau Krüger : Gehen Sie in die Studienabteilung und füllen Sie dort
 das Formular für die Prüfung aus.
 Jürgen : Vielen Dank für die Informationen.

98. Mit wem spricht Jürgen?

- A) Mit dem Beamten an der Universität.
- B) Mit dem Leiter des Sprachkursbüros.
- C) Mit der Leiterin des Sprachkursbüros.
- D) Mit dem Professor an der Universität.
- E) Mit den Freunden an der Universität.

99. Warum muß Jürgen die Universitätsnachprüfung bestehen?

- A) Damit er Betriebswissenschaft studieren kann.
- B) Um an dem Sprachkurs teilzunehmen.
- C) Damit er ein Konto eröffnen kann.
- D) Um eine Aufenthaltsgenehmigung zu bekommen.
- E) Um in Österreich leben zu können.

100. Wo soll Jürgen das Formular für die Prüfung ausfüllen?

- A) Bei der Leiterin.
- B) Im Hauptgebäude des Sprachkurses.
- C) In der Studienabteilung.
- D) An der Information.
- E) Am Studienplatz.

Adınız ve Soyadınız :
Öğrenim Durumunuz :
Almancayı kaçınıcı dil olarak öğrendiğiniz :
Dil öğrenme nedeniniz :

KAYNAKÇA

- Albers, Hans-Georg, Sibylle Bolton, **Testen und Prüfen in der Grundstufe. Einstufungstests und Sprachstandsprüfungen** (München:Goethe-Institut, Langenscheidt, 1995), s.7,14.
- Alexander L.G., “Sınıfta Yabancı Dil Öğrenimi” **İzlem:Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (Çev: Ersan Sözer), (1-4, 3 Kış, 1979), s.61.
- ARICI, Hüsnü, **İstatistik Yöntemler ve Uygulamalar** (Ankara: Meteksan Yayınları, 1981), s.64.
- Aslan, Esra, Tunç Özben, “Öğrencilerin Duygusal Giriş Davranışlarını Ölçmeye Yönelik Pilot Çalışma”, **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 8** (İstanbul: 1996), s.15-31.
- Bilgen, Nihat, **Çağdaş ve Demokratik Eğitim** (Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1994), s.25.
- Binbaşıoğlu, Cavit, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi, 1978), s.39.
- Bloom S. Benjamin E., **Taxonomy at Educational Objectives**. (Çev: D.Ali Özçelik), Handbook I: Cognitive Domain. (New York: Mc Kay 1956), s.201-207.
- Bolton, Sibylle, **Probleme der Leistungsmessung** (Berlin: Goethe-Institut Langenscheidt, 1996), s.9.
- Braun, Korbinian, Lorenz Nieder, Friedrich Schmöe, **Deutsch als Fremdsprache IA, Grundkurs** (Stuttgart: Ernst Klett Verlag, 1980), s.59.
- Büker, Seçil, “Yüksek okullarda yabancı dil eğitimi üzerine”, **İzlem:Yabancı Dil Eğitimi Dergisi**, (1-4, 2, Yaz 1979), s.74.

- Çağlar, Doğan, **Başarının Ölçülmesi ve İstatistik Metodlarla Değerlendirme** (Ankara: 1970), s.24-25.
- Dahlhaus, Barbara, **Fertigkeit Hören** (München: Fernstudieneinheit 5, Langenscheidt, Goethe-Institut 1998), s.12.
- Deutschland**, Zeitschrift für Politik, Kultur, Wirtschaft und Wissenschaft, D 7999 F. No.1, 1996, D 1, s.19.
- Dede, Müşerref, Sabahat Tuna, “Yabancı Dil Öğretiminde Yazma Alıştırması.” **İzlem: Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (1-4, 3. Kış, 1979), s.54.
- Demirel, Özcan, **Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler Teknikler** (Ankara: USEM Yayınları, 1987), s.29.
- Doyé, Peter, “Funktionen und Formen der Leistungsmessung”, **Handbuch Fremdsprachenunterricht**, Der. Karl Richard Bausch vd. (2.Tübingen: Francke, 1991), s.226.
- _____. **Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache** (Berlin: Langenscheidt Yayınları, 1992), s.26.
- Ehlers, Swantje, **Lesen als Verstehen**, Fernstudieneinheit 2 (Kassel: Langenscheidt, 1992), s.8.
- Ertay, Mustaf, “Orta Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi Sorunları”, **İzlem: Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (1-4, 2 Yaz, 1979), s.30.
- _____. “Yüksek Okullarda Yabancı Dil Eğitimi Üzerine”, **İzlem: Yabancı Dil Eğitimi Dergisi**, (1-4, 4, Yaz/Kış 1980), s.36-39
- Ertürk, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme** (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1972), s.12.

- Fischer, Roland, "Curriculumdiskussion-nein, danke..."
Fremdsprachenunterricht Schulheft, Der:Anzengruber, Bernhard Bisovsky
 vd.(Wien: 1985), s.69.
- Frenzel, Elisabeth, Herbert A. **Daten Deutscher Dichtung**, Chronologischer Abriß
 der deutschen literaturgeschichte Band II, Vom Biedermeier bis zur Gegenwart
 (München: Deutscher Taschenbuch Verlag, dtv yayınları 1962), s.260-268.
- Frische, G., M Schreiber, **Geschichte der deutschen Literatur**,
 (Paderborn:Schöningh Yayınları 1974), s.399.
- Genç, Ayten, "Alman Dili Eğitimi Bölümlerinde Yeterlik Sınavları ve
Hazırlık Öğretim Programının Önemi" (Ankara: Hacettepe Üniversitesi,
 Teksir), s.2.
- Göktürk, Akşit, **Sözün Ötesi** (İstanbul : İnkilâp Kitapevi yayınları, 1989), s.178.
- Grabert, W., A.Mulot, **Geschichte der deutschen Literatur** (München:
 Bayerischer Schulbuch Verlag, 1964), s.148-452.
- Griesbach, Heinz, **Test-und Übungsbuch zur deutschen Grammatik**
 (München: Verlag für Deutsch. 1983), s.111.
- Griesbach, Rosemarie, **Deutsche Märchen und Sagen** (München: Max Hueber
 Verlag, 1960), s.40.
- Heyd, Gertraude, **Deutsch Lehren**, Grundwissen für den Unterricht in Deutsch als
 Fremdsprache (Frankfurt am Main: Verlag Moritz Diesterweg, 1991), s.208.
- Kast, Bernd, **Fertigkeit Schreiben**, Fernstudieneinheit 12 (München:
 Langenscheidt Yayınları, Goethe Institut 1995), s.27-155.
- Knapp, Annelie-Pottkoff Karlfried Knapp, **Fremdsprachenlernen-und lehren:
 Eine Einführung in die Didaktik der Fremdsprachen vom
 Standpunkt Zweitsprachenerwerbsforschung** (Mainz:Kohlhammer, 1982),
 s.208.

- Koç, Nizamettin, “Eğitim Uygulamalarımızda Öğrencilerin Yönlendirilme Hizmetleri ve Psikolojik Testler”, **Eğitimimize Bakışlar** (Ankara: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, 1996), s.155.
- Lado, Robert, **Testen im Sprachunterricht**, Handbuch für die Erstellung und den Gebrauch von Leistungstests im Fremdsprachenunterricht (München: Max Hueber Verlag, 1971), s.34.
- Macaire, Dominique, Wolfram Hosch, **Bilder in der Landeskunde**, Fernstudieneinheit 11 (München: Langenscheidt Goethe-Institut 1996), s.91’den Zehnder, Aufdersfraße u.a. (1993), s.17.
- Müller, Ekkehard, **Menschen um Müller** (Stuttgart: Ernst Klett Verlag. 1979), s.12.
- Neuf, Gabriele-Münkel, Regine Roland, **Fertigkeit Sprechen**, Fernstudieneinheit 20 (München: Langenscheidt, Goethe-Institut,1994), s.40-109.
- Neuner, Gerhard, Michael Krüger, Ulrich Grewer, **Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht** (Berlin: Langenscheidt Yayınları 1995), s.57.
- Nissen, Rudolf, **Praxis der Leistungsmessung**, Handbuch Fremdsprachenunterricht (Tübingen: Francke 1991), s.234.
- Özçelik, Durmuş Ali , **Test Hazırlama Kılavuzu** (Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları 5, 1989), s.6.
- _____. “Test Hazırlamada Başlıca Adımlar”, **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler** (Eskişehir: AÖF Yayınları, 1991), s.319-320.
- _____. **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: ÖSYM Yayınları:3, 1981), s.25-26.

- _____. "Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi", **Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler** (Eskişehir: AÖF Yayınları, 1991), s.348-349.
- Sauseng, Hans, Wolfgang Pirstinger, "Lernen durch Fehler (Oder: Das Dilemma der Leistungsbeurteilung im Fremdsprachunterricht)" **Fremdsprachenunterricht Schulheft**, Der: Gretl Anzengruber, Gerhard Bisovsky vd. (Wien: 1985), s.111-112.
- Selen, Nevin, **Alman Dilinin Fonetik ve Entonasyon Kuralları**. (Eskişehir: A.Ü. Eğt. Fak. Yayınları, 1985), s.22.
- Schmitz, Albert Edith Schmitz. **Im Spiegel der Presse**, Ein Lese-und Übungsbuch für Fortgeschrittene1 (München: Max Hueber Verlag,1975), s.26-27.
- Schmitz, Liselotte-Beywl, "Studie zur schulischen, Reintegration zurückkehrender Türkischer jugendlicher", **INFO DAF-Informationen Deutsch als Fremdsprache** (Bonn:Inudicium 2/83-84, 1983), s.25.
- Schröder, Herbert, Inge Kirchhoff, **Wir Lesen Deutsch** (München: Max Hueber Verlag,1966), s.30-31.
- _____. Inge Kirchhoff, **Wir lesen Deutsch 1**, Teil Texte für die Grundstufe (München: Max Hueber-Verlag, 1968), s.39.
- Schulz-Griesbach, **Leseheft für Ausländer**, Grundstufe (München:Max Hueber Verlag 1975), s.59.
- Soytekin, Baydar, "Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi 'Sorunlar ve Çözüm Önerileri' ", **İzlem:Yabancı Dil Öğretimi Dergisi** (1-4, 2, Yaz 1977), s.1.
- Sönmez, Veysel, **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı** (Ankara: Yargı Yayınları, 1986), s.499.
- Turgut, M.Fuat, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları** (Ankara: Saydam Matbaacılık, 1993), s.3-4.

_____. **676 Test Geliştirme Teknikleri** (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Ders Notu, 1978)

Tezbaşaran, Ata A., “Test Modelleri ile Ölçülen Davranışlar” **AÖF Test Araştırma Birimince Düzenlenen Seminerde Sunulan Bildiri** (Eskişehir: 18 Kasım 1997), s.1-6. (Teksir)

Umay, Aysun, “Matematikten Örneklerle Çoktan Seçmeli Testlerde Madde Yazılımı”, **Yaşadıkça Eğitim 93** (Ankara: 1997), s.24.

Valette, Rebecca M., **Tests im Fremdsprachenunterricht** (Berlin: Cornelsen-Velhagen Verlag, 1975), s.13.

Vollmer, Helmut J., “Leistungsmessung: Überblick”, **Handbuch Fremdsprachen Unterricht**, Der: Karl Richard Bausch vd. (Tübingen: Francke 2, 1991), s.222-226.

Westhoff, Gerard, **Fertigkeit Lesen**, Fernstudieneinheit 17 (München: Langenscheidt, Goethe-Institut, 1997), s.54.

Yıldırım, Cemal, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme** (Ankara: ÖSYM Yayınları, 1983), s.169.